

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ก่อ สวัสดิพิพาณิช. "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน,

กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๒๒.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๖ ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๓๐.

คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. "จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐานทางจิตใจ

ของคนไทย". กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตร

ประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สภาอุทวิสุทธิสมาคมแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์,

๒๕๒๗.

จุมพล รอดคำดีและคณะ. บทบาทสื่อที่เกื้อหนุนต่อการศึกษานอกระบบของชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑.

เชิดศักดิ์ โยวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร : สำนัก

พิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.

ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจจนิก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพ-

มหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๐.

เดโช สวานานนท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,

๒๕๑๒.

ณรงค์ เล็งประชา. สังคมวิทยาชนบทและเมือง. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์,

๒๕๒๓.

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตร-

ศาสตร์, ๒๕๑๕.

- นิพนธ์ คันเสวี. สรุปรายงานการวิจัยการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนคติของคนไทยบางกลุ่มที่มีต่อทหารอเมริกันที่ประจำในไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักสงฆ์เสริมและฝึกอบรม, ๒๕๑๑.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์, ๒๕๒๗.
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๒๐.
การสอนค่านิยมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิชเชศ, ๒๕๒๓.
- มณี พยอมยงค์. ประวัติและวรรณคดีลานนาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา-ลาดพร้าว, ๒๕๒๕.
วัฒนธรรมลานนาไทย. กรุงเทพมหานคร : สหสินชัยวัฒนา, ๒๕๒๔.
และนรินทร์ชัย พัฒนพงศา. รายงานการวิจัยเรื่องวิถีชีวิตและค่านิยมของชาวลานนาไทย. คณะศึกษาศาสตร์และคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๖.
- วิชากร, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๓.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๗.
- สุพิศรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.

- สุนทร โคมิน และสนิท สมิครการ. รายงานวิจัยเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๒.
- แสง จันทร์งาม. "การสอนจริยธรรมในโรงเรียน" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๒.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู. รายงานวิจัยเรื่องจริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษาสังกัดสถานศึกษากรมการฝึกหัดครู. กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๒๕.
- อนันต์ ศรีโสภา. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.
- อนุมาราชอน, พระยา. ชาติ - ศาสนา - วัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บรรณาการ, ๒๕๑๖.
- อานนท์ อากาศิรม. ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๗.

บทความ

- สมน อมรวิวัฒน์. "การปลูกฝังจริยธรรมในทศวรรษหน้า" มหาวิทยาลัยศิลปากร ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๒๓) : ๑๗ - ๒๑.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. "สื่อพื้นบ้านเพื่อการพัฒนา" วารสารนิเทศศาสตร์ ๕ (สิงหาคม ๒๕๒๗) : ๑๘.
- สุรสิงห์สำรวม นิมพะเนา. "โลกทัศน์ชาวลานนาศึกษาจากขอเก็บนก" สังคมศาสตร์ ๒ (ตุลาคม ๒๕๒๕ - มีนาคม ๒๕๒๖) : ๕๘ - ๖๓.

เอกสารอื่น ๆ

- กรรณิกา ศรีเจริญ. "วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนเล่มละบาท" ปริญญาทิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๕.
- กอบแก้ว พงษ์อุดม. "พัฒนาการทางการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษากรุงเทพมหานคร" ปริญญาทิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๔.

- จิตอารมณีย์ สวัสดิ์ดิษฐ์. "การวิเคราะห์หมโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.
- จุฑาทิพย์ ชีระภาค. "การวิเคราะห์จริยธรรมในหนังสืออ่านนอกเวลา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๙.
- ถาวร รอดเทศ. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์กับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๔.
- ธวัช อินทรพันธ์. "พฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมตามคำรายงานของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- ธีรณรงค์ เกิดสุคนธ์. "การศึกษาอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- นกวรรณ มายะการ. "บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙.
- นิตยาพร สาริบุตร. "ปฏิภริยาจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครองต่อพฤติกรรมการเมืองของผู้อื่น" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.
- บัญชา แก้วส่อง. "การเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและชนบท ที่มีการอบรมเลี้ยงดูและแบบการคิดแตกต่างกัน" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๒.
- พนมไพโร อารณรัตน์. "พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเองตามคำรายงานของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

- ภาณี อัครธรรม. "ปฏิกริยาจริยธรรมของนักเรียน ครู และผู้ปกครองต่อพฤติกรรมทางสังคมของผู้อื่น" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.
- ไมตรี จันทรา. "การสร้างรูปแบบการฝึกอบรมนายหนังตะลุงเพื่อถ่ายทอดความรู้การเมืองแก่ประชาชน" วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๖.
- ยุทธ เดชคำณ. คติชาวบ้านไทย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, ๒๕๒๐. (อัครสำเนา)
- ยุพดี เดชชะงัด. "การทดลองเขียนหนังสือกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัยแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๕.
- ลมูล จันทรหอม. วรรณกรรมท้องถิ่น. ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูเชียงใหม่, ๒๕๒๓. (อัครสำเนา)
- วิจิตรา สุภากร. "วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓.
- วิรัช จาบถนอม. "เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ ๑๓ และ ๑๕ ปี ในกรุงเทพมหานครและในชนบท" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐.
- วิวัฒน์ อัครวานิชย์. "ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓.
- สัญญาลักษณ์ จันทรา. "ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวันและการนำไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา ๗" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๗.
- สิงชะ วรณลัย. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่องเพลงพื้นบ้านล้านนาไทย, ๒๕๒๔. (อัครสำเนา)

- สุประณีต ยศกลาง. "การสร้างและทดลอง เทปโทรทัศน์สีพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพคิด
สำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด" วิทยานิพนธ์การ-
ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๔.
- สุรางค์ รุ่งเรือง. "การวิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนเล่มละ ๓ - ๑๐ บาท" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๕.
- ศรীরรรณา เขียวลี. "พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.
- อภิญา จันทร์เจนจบ. "ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมของนักเรียนครู ผู้ปกครอง" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

สัมภาษณ์

- ตา ค้างเขียว. ศิลปินพื้นบ้าน. สัมภาษณ์, ๑๖ มกราคม ๒๕๒๒.
- ทา วิมานทอง. ศิลปินพื้นบ้าน. สัมภาษณ์, ๓ ธันวาคม ๒๕๒๐.
- มี ใจสงวน. หัวหน้าคณะขอศรีสมเพชร ๑. สัมภาษณ์, ๑๒ มีนาคม ๒๕๓๐.

เทป

- คณะสายธารา. "ขอเรื่องคนร้อยล้าน" (เทปตลับ)
- คำชื่น และคณะ. "ขอเรื่องน้องเมีย" (เทปตลับ)
- จันทร์สม สายธารา และคณะ. "ขอเรื่อง เตใจ - ยาโม" (เทปตลับ)
- _____ "ขอเรื่องเจ้าสุวัฒน์ - นางบัวคำ" (เทปตลับ)
- _____ "ขอซันบ้านใหม่" (เทปตลับ)
- _____ "ขอปอยลูกแก้ว" (เทปตลับ)
- มานพ เมืองพร้าว และคณะ. "ขอเรื่องคนเฒ่าสี่จำพวก" (เทปตลับ)

บุญมี ป่าเส้า และคณะ. "ขอเรื่องทรัพย์สินประกอบการ" (เทปดิสก์)

_____ "ขอเรื่องมนุษย์สีจำพวก" (เทปดิสก์)

ศรีพล สันป่ายาง. "ขอถามอายุ" (เทปดิสก์)

ภาษาต่างประเทศ

หนังสือ

Bandura , Albert. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J. :
Prentice - Hall, 1977.

Budd , Richard W. ; Throp , Robert R. and Donohew , Lewis. Content
Analysis of Communication. New York : The Macmillan Company,
1967.

Berelson , Bernard. Content Analysis in Communication Research. New
York : Hafner Publishing Company, 1971.

Good,Carter V. | Dictionary of Education. New York : Mc. Graw - Hill
Book Co., 1964.

Cruze , Wendel W. Educational Psychology. New York : The Renal Press
Company, 1942.

Erikson , Marion J. The mentally related child in the Classroom. New
York : Macmillan, 1965.

Fishbein , Martin. Attitude Theory and Measurement. New York : John &
Sons, Inc., 1967.

Freud , Sigmund , An Outline of Psychoanalysis. New York : W.W. Norton
Co., 1944.

Lasswell , Harold D. "The Structure and Function of Communication in Society". The Communication of Ideas. Lyman Bryson ed. New York : Harper and Row Publishers, 1948.

Hilgard , Ernest R. Introduction to Psychology. New York : Harcourt Brace , 1962.

Rest, James R. cited in Thomas Kickona , Moral Development and Behavior. New York : Holt, Rinehart and Winston Co., 1976.

Jersild , Arthur T. Child Development. New York : Prentice - Hall Inc., 1947.

Kay.W. Moral Development. London : George Allen and Unwin Ltd., 1970.

Kohberg, Lawrence. cited in Norman J. Bull. Moral Education. London : Rontledge K. Kegan Raul, 1976.

_____. Moral Stage and Moralization : the Cognitive Development Apporch". Moral Development and Behavior : Theory, Research and Social Issues. Thomas Lickona. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1976.

Newcomb , T.M. Social Psychology. New York : Holt Rinehart and Winston. Inc., 1955.

Roger, Everett M. with F. Floyed Shoemaker, Communication of Innovations. New York : The Free Press, 1971.

Virulrak ,Surapone.Traditional Media for Enviroment Communication. Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University, 1987.

Triandis , Harry C. Attitude and Attitude Change. New York : John Wiley of Sans Inc., 1971.

Lambert,William W.and Wallace E. Lambert. Social Psychology. New York : Prentice - Hall. Inc., 1965.

บทความ

Feliciano , Gloria D. "Training in Development" and Integrated use of Folk Media and Mass Media in Field - Level Communication Strategies". Philippine Journal of Communication Studies. UP - IMC, (June 1978) : 36.

เอกสารอื่น ๆ

Guskin , Allen E. "Changing Value of Thai College Student". A Research Report. Bangkok : Faculty of Education Chulalongkorn University, 1964.

Office of Planning and Development National Media Production Center.

The Folk Traditional Media Study of the National Media Production Center : Prepared for ASEAN Culture Traditional Media Meeting of Experts , Manila , 1 - 3 September, 1980.

Patron , Josefina S. "Integrated Use of Folk Media in Family Planning Communication Programmes" Converted by International Planned Parenthood, Federation in Collaboration with UNESCO, London, November, 1972.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การรับข่าวสารทางด้านจริยธรรมจากสื่อที่ในบ้านประเภทขอของประชาชน

ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	หมายเลขแบบสอบถาม			
๑. เพศ ๑. หญิง ๒. ชาย	<table border="1" data-bbox="1088 685 1315 763"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> <p style="text-align: center;">— ๔</p>			
๒. ขณะนี้ท่านอายุเท่าใด ๑. ๑๕ - ๒๕ ปี ๒. ๒๖ - ๓๕ ปี ๓. ๓๖ - ๔๕ ปี ๔. ๔๖ - ๕๕ ปี ๕. ๕๖ ปี ขึ้นไป	<p style="text-align: center;">— ๕</p>			
๓. ระดับการศึกษา ๑. ไม่ได้เรียนหนังสือ ๒. ประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่า ๓. มัธยมศึกษาปีที่ ๔ หรือเทียบเท่า ๔. สูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ ๔	<p style="text-align: center;">— ๖</p>			
๔. อาชีพ ๑. เกษตรกร ๒. รับจ้าง ๓. ค้าขาย ๔. รับราชการ ๕. อื่น ๆ	<p style="text-align: center;">— ๗</p>			

๕. บ้านท่านมีวิทยุหรือไม่

๑. มี

๒. ไม่มี

๖. ท่านชอบฟังวิทยุรายการอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

๑. ข่าว

๒. ละคร

๓. เพลง

๔. ขอ

๗. ท่านฟังวิทยุบ่อยเพียงใด

๑. ทุกวัน

๒. ๒ - ๓ ครั้ง ต่อ สัปดาห์

๓. ๑ ครั้ง ต่อ สัปดาห์

๔. นาน ๆ ครั้ง

๘. บ้านของท่านมีโทรทัศน์หรือไม่

๑. มี

๒. ไม่มี

๙. ท่านชอบดูโทรทัศน์หรือไม่

๑. ดู

๒. ไม่ดู

๑๐. ท่านไม่มีโทรทัศน์และท่านไปดูที่อื่นหรือไม่

๑. ดู

๒. ไม่ดู

๙

๙

๑๐

๑๑

๑๒

๑๓

๑๔

๑๕

๑๖

๑๑. ท่านชอบดูรายการอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

๑. ข่าว

๑๗

๒. ละคร

๑๘

๓. คนตรี

๑๘

๔. ภาพยนตร์

๒๐

๕. ละครขอ

๒๑

๖. เกม

๒๒

๗. สารคดี

๒๓

๑๒. ท่านดูโทรทัศน์บ่อยเพียงใด

๒๔

๑. ทุกวัน

๒. ๒ - ๓ ครั้ง ต่อ สัปดาห์

๓. ๑ ครั้ง ต่อ สัปดาห์

๔. นาน ๆ ครั้ง

๑๓. ท่านฟังขอมจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

๑. วิทยุ

๒๔

๒. โทรทัศน์

๒๖

๓. คณะขอ

๒๗

๑๔. ท่านเคยฟังขอมมาแล้วประมาณกี่ครั้ง

๒๘

๑. ๑๐ - ๒๐ ครั้ง

๒. ๒๑ - ๓๐ ครั้ง

๓. ๓๑ ครั้ง ขึ้นไป

๑๕. ท่านอาศัยอยู่ในเขตใดของอำเภอสันกำแพง

๒๙

๑. นอกเขตสุขาภิบาล

๒. ในเขตสุขาภิบาล

ตอนที่ ๒ทัศนคติต่อสื่อพื้นบ้านประเภทขอ

คำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	
๑. ขอเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป _____						๓๐
๒. เพื่อเป็นการอนุรักษ์การละเล่นพื้นบ้าน ล้าหนา โรงเรียนหรือศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ในภาคเหนือควรมีการสอนขอด้วย _____						๓๑
๓. ท่านจะไปฟังขอทุกครั้งที่มีการแสดง _____						๓๒
๔. ท่านจะฟังขอด้วยความตั้งใจ _____						๓๓
๕. การฟังขอทำให้ได้รับข้อคิด คติธรรม และคำสั่งสอน _____						๓๔
๖. ขอให้แต่ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่เพียงอย่างเดียว _____						๓๕
๗. คนที่ชอบฟังขอเป็นคนคร่ำครึ โบราณ _____						๓๖
๘. ขอให้ความรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ _____						๓๗
๙. การฟังขอทำให้เสียเวลา ไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ เลย _____						๓๘
๑๐. คำพูดที่ใช้ขอยากแก่การเข้าใจของคนทั่ว ๆ ไป _____						๓๙
๑๑. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการขอเหมาะสมดี _____						๔๐
๑๒. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการขอน่าจะเพิ่ม เครื่องดนตรีสมัยใหม่เข้าไปอีก _____						๔๑
๑๓. การแต่งกายของช่างขอในปัจจุบันเหมาะสมดี _____						๔๒

ตอนที่ ๓ จริยธรรมที่ปรากฏในเนื้อหาของสื่อพื้นบ้านประเภทขอ

จริยธรรม ๑๑ ประการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. ความรับผิดชอบ						๔๓
๒. ความซื่อสัตย์สุจริต						๔๔
๓. ความกตัญญูทดแทน						๔๕
๔. ความมีระเบียบวินัย						๔๖
๕. ความเสียสละ						๔๗
๖. ความสามัคคี						๔๘
๗. ความประหยัด						๔๙
๘. ความยุติธรรม						๕๐
๙. ความมีเหตุผล						๕๑
๑๐. ความอดุทน						๕๒
๑๑. ความเมตตากรุณา						๕๓

คำถามประกอบการสัมภาษณ์จริยธรรมที่ปรากฏในเนื้อหาของสื่อพื้นบ้านประเภทขอ

๑. ท่านชอบฟังขอเรื่องใดมากที่สุด
  ๒. ท่านคิดว่าขอเรื่องที่ท่านชอบสอนจริยธรรมด้านใดบ้าง
  ๓. ท่านเคยฟังขอเรื่อง เจ้าสุวัณณ์ - นางบัวคำ หรือไม่ ขอเรื่องนี้สอนจริยธรรมด้านใดบ้าง
  ๔. ท่านเคยฟังขอเรื่อง เตใจ - ยาโม หรือไม่ ขอเรื่องนี้สอนจริยธรรมด้านใดบ้าง
  ๕. ท่านเคยร่วมฟังขอในงานทำบุญบ้านใหม่หรือไม่ ขอเรื่องนี้ให้คำสอนอะไรบ้าง
  ๖. ท่านเคยร่วมฟังขอในงานบวชนาคหรือไม่ ขอเรื่องนี้สอนจริยธรรมด้านใดบ้าง
  ๗. ท่านเคยร่วมฟังขอในงานฉลองต่าง ๆ เช่น ฉลองโบสถ์ วิหาร หรือ งานฉลองศพหรือไม่
  ๘. ท่านเคยฟังขอเรื่องลูกกาลีหรือไม่ ขอเรื่องนี้สอนจริยธรรมด้านใดบ้าง
  ๙. ท่านเคยฟังขอเรื่องคนสมัยบ้าเดี่ยว (คนสมัยใหม่) หรือไม่ ขอเรื่องนี้สอนจริยธรรมด้านใดบ้าง
  ๑๐. ท่านเคยฟังขอเรื่องกุมารหน้ามอดหรือไม่ ขอเรื่องนี้สอนจริยธรรมด้านใดบ้าง
-

โครงสร้างคุณลักษณะของจริยธรรม

ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบหมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม ความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

พฤติกรรม

- เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลงานนั้น ๆ
- ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว
- เคารพต่อระเบียบกฎ กเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง
- รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
- มีความละเอียดรอบคอบ
- ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
- ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
- ตรงต่อเวลา
- ยอมรับผลของการกระทำของตน

ขอบข่ายของพฤติกรรม

- ต่อตนเอง
- ต่อผู้อื่น
- ต่อการงาน

ความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริตหมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมาทั้ง กาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

ขอบข่ายของพฤติกรรม

๑. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและ เกรงกลัว

ต่อการกระทำผิด

พฤติกรรม

- ไม่ลับปลับกลับกลอก
- ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย
- มั่นคงต่อการกระทำดีของตน
- ไม่คดโกง
- ประพฤติตรงตามที่พูดและคิด

๒. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน

พฤติกรรม

- ไม่เอา เวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว
- ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

๓. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือมีความซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อผู้มีพระคุณ

พฤติกรรม

- ประพฤติตรงไปตรงมาไม่คิดคดต่อผู้อื่น
- ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย
- ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ใส่ตน
- เตือนสติ และแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์
- ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง

๔. ความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะและประเทศชาติ

พฤติกรรม

- ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบของสังคมและหมู่คณะ

ความกตัญญูทวด เหวตี

ความกตัญญูทวด เหวตีหมายถึง ความสำนึกในบุญคุณที่ผู้อื่นมีต่อตนเอง และพยายามตอบแทนบุญคุณในโอกาสอันควร

ขอบข่ายของพฤติกรรม

๑. ความกตัญญูตจวเวิทต่อนุคคล ด้แก บพการี ครุ อจกรรยและผูอื่นที่ททำ
ประยชนให้

พฤติกรรม

- แสดงความเคารพนับถือ ยกย่อง เชิดชู ไม่ลบลู่ดูหมิ่น
- ชักนำคนอื่นให้นิยมยินดีในการทำคุณความดีตอบแทนผู้มีพระคุณ
- ปฏิบัติต่อผู้มีพระคุณด้วยความซื่อตรง ไม่มีลับลมคมใน
- ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อน ลำบาก
- เคารพ รักใคร่ ไว้วางใจ และ เชื่อถือในผู้มีพระคุณที่ไม่ผิดศีลธรรม
- ไม่ทำตนให้ เป็นที่ เสื่อม เสียชื่อเสียง แก่งแย่ง ศัตรุและผู้มีพระคุณ
- ทำให้ผู้มีพระคุณสุขใจ อิ่มใจ และไม่คิดร้ายต่อผู้มีพระคุณ

๒. ความกตัญญูตจวเวิทต่อสัตว์

พฤติกรรม

- ไม่ประพฤติ เข้มโหดต่อสัตว์ที่มีพระคุณ
- ใช้งานด้วยความกรุณาปราณี ไม่ใช่ เกินกำลัง
- ไม่ปล่อยให้อดอยากอดโรย
- บำรุง เลี้ยงดูปรนเปรอให้เป็นสุข ให้ได้พักผ่อนตามวาระ
- ให้ดูแลรักษาไม่ทอดทิ้ง เมื่อเจ็บป่วย
- ไม่ผลักไสไล่ส่ง เมื่อสัตว์นั้นไม่สามารถทำประโยชน์ให้ได้

๓. ความกตัญญูต่อสถาบันและสิ่งแวดลอม ด้แก ครอบครว โรงเรยน ประเทศ-
ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

พฤติกรรม

- จงรักภักดีต่อประเทศไทย ศาสนา พระมหากษัตริย์
- เชิดชูชาติและรักษาเกียรติของประเทศไทย
- ทำนุบำรุงศาสนา
- รักษาและสงวนทรัพยากรธรรมชาติ

- รักษาเกียรติยศและนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัว โรงเรียน และประเทศชาติ
- แสดงความเคารพต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา

ความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัยหมายถึง การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามแบบแผน กฎระเบียบ ข้อบังคับ ศีลธรรมที่กำหนดให้คนในหมู่หรือคณะให้ปฏิบัติ

ขอบข่ายและพฤติกรรม

๑. การรักษาระเบียบภายนอก

พฤติกรรม

๑.๑ การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค ได้แก่ การรับประทานอาหาร ให้ถูกหลักอนามัยและสุขวิทยา มีมารยาทเรียบร้อย ในการรับประทานอาหาร

๑.๒ การรักษาระเบียบวินัยในการอุปโภค ได้แก่ การรักษาร่างกาย เลือเสื้อผ้าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย

๑.๓ การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่ ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสำนักงาน ้วตวาอาราม สถานที่ราชการและสาธารณสถานต่าง ๆ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง โรงมหรสพ สวนสาธารณะ ฯลฯ และปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ

๑.๔ การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง ได้แก่ การสร้างวินัยเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติ และมีการปกครองดี มีจรรยาวัณินัย เอาใจใส่กวดขัน ปรับปรุงระเบียบให้มีมาตรฐานควรแก่ความนิยมนับถือและถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

๒. การรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ การแต่งและควบคุมท่วงทีกริยา วาจา และใจให้หมดจดงดงามด้วยการเว้นช้ว ประพฤติชอบทั้งต่อหน้าและลับหลัง ได้แก่ ระเบียบท่วงที ระเบียบกริยา ระเบียบวาจาและระเบียบใจ

- ระเบียบท่วงที ได้แก่ การจัดทำทางที่ทำให้เหมาะสมแก่ฐานะและภูมิรัฐของตน ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่ทงนงคน

- ระเบียบกริยา ได้แก่ การควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวออกมา ให้ปรากฏแก่คนทั้งหลาย โดยควบคุมและปรับปรุงกริยาให้ตรงตาม เป็นระเบียบ มีกริยาดี สุภาพ อ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลาและสถานที่

- ระเบียบวาจา ได้แก่ การพูดสมานไมตรี พูดไพเราะ พูดมีประโยชน์ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพื่อเจ้อ

- ระเบียบใจ ได้แก่ การรู้จักควบคุมจิตใจและอารมณ์ให้อยู่ในกรอบและ ระเบียบที่ตั้งงาม

ความเสียสละ

ความเสียสละหมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วย กำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จัก สละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย

ขอบข่ายของพฤติกรรม

๑. การให้ทางกาย เช่น

- ช่วยเหลือผู้อื่นทำธุระการงานที่ไม่มีมีโทษ
- ไม่นิ่งเฉยดูตาย
- ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์

๒. การให้ทางวาจา เช่น

- ช่วยเหลือให้คำแนะนำทั้งทางโลกและทางธรรม
- ช่วยเจรจา เป็นธุระให้สำเร็จประโยชน์

๓. การให้ทางกำลังสติปัญญา

- ช่วยแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมา
- ช่วยแก้ปัญหา เตือนตรอนแก่คนที่ไม่ทำผิด
- ช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกต้องที่ชอบ
- ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา

๔. การให้ด้วยกำลังทรัพย์

- แบ่งปัน เครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่ผู้ที่ขัดสนและสมควรให้
- แบ่งปัน เงินทอง ให้แก่ผู้ขัดสนที่สมควรให้
- สละทรัพย์ เพื่อสาธารณกุศล

๕. การให้ทางใจ

- ยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข
- ไม่อิจฉาตองเวร
- ให้อภัยในความผิดของผู้อื่นที่สำนึกผิด
- ไม่นึกสมน้ำหน้าผู้อื่น เมื่อเพลี่ยงพล้ำ
- ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นมา เป็นของตน

ความสามัคคี

ความสามัคคีหมายถึง ความพร้อมเพียง เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

พฤติกรรม

- ปรับตนให้เข้ากับผู้อื่นได้
- รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- เข้ามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจการของส่วนรวม
- เป็นผู้ประสานความสามัคคีในหมู่คณะ
- ไม่แบ่งแยกเป็นพวก เขาพวกเรา
- รักหมู่คณะ มีความหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลในทางที่ไม่ผิดศีลธรรม
- มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

ขอบข่ายของพฤติกรรม

๑. ความสามัคคีในครอบครัว
๒. ความสามัคคีในโรงเรียน
๓. ความสามัคคีในชุมชน
๔. ความสามัคคีในชาติ
๕. ความสามัคคีในโลก

ความประหยัด

ความประหยัดหมายถึง การรู้จักใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง รู้จักแบ่งส่วนรายได้ไว้ใช้
เมื่อเวลาจำเป็น

ข้อขายของพฤติกรรม

๑. การประหยัดเวลา ได้แก่การรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ให้
เหมาะสมกับกาลเทศะ รู้คุณค่าของเวลาหมอมให้เวลาหมดเปลืองไปโดยเปล่าประโยชน์ และ
นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ในการหาความรู้ ในการสร้างความคิด ในการสร้างสมรรถภาพ
ในการสร้างอำนาจ ในการสร้างทรัพย์

๒. การประหยัดทรัพย์ ได้แก่ การรู้จักใช้ทรัพย์ให้ถูกต้องและเหมาะสม
ได้แก่

- พยายามจ่ายทรัพย์เท่าที่จำเป็น ให้สมควรแก่อัตรา
- การรู้จักกำหนดรายจ่ายให้พอเหมาะพอควรแก่กำลังทรัพย์
- รู้จักเก็บรวบรวมรายได้ อันควรเก็บไว้เป็นทุนสำรอง
- ทำทรัพย์ที่มีอยู่ให้เจริญงอกงาม
- คุ้มครองรักษาทรัพย์ให้ปลอดภัย
- บุรณะของ เก้าอันควรบุรณะให้กลับใช้ประโยชน์ได้ใหม่
- ใช้และถนอมของใช้และทรัพย์สินให้คงคุณค่า เพื่อใช้ประโยชน์
ได้นาน ๆ
- รู้จักทำของใช้เองไม่คิดแต่จะซื้อหรือจ้าง เขาทำอยู่รำไป
- ไม่ใช่จ่ายอย่างฟุ้ง เพื่อ ให้หมดเปลืองโดยเปล่าประโยชน์
- ไม่บ้ำรุงบำ เรอความสุขสนุกสนามจนเกินไป
- ขยันหาทรัพย์ใหม่มาเพิ่มเติม

ความยุติธรรม

ความยุติธรรมหมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริง
และ เหตุผล ไม่มีความลำเอียง

พฤติกรรม

- ไม่ลำเอียง เพราะความชอบพอรักใคร่
- ไม่ลำเอียง เพราะเกลียด
- ไม่ลำเอียง เพราะกลัว
- ไม่ลำเอียง เพราะหลง
- ไม่เข้าข้างคนผิด

ความอดุสสาหะ

ความอดุสสาหะหมายถึง ความพยายามในการประกอบกิจการต่าง ๆ ให้บรรลุความสำเร็จโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก

พฤติกรรม

- บากบั่น พยายาม
- อดทน
- ขยัน ไม่ย่อท้อ
- ไม่ยอมแพ้
- พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ
- กระตือรือร้น
- หนักแน่นไม่หวั่นไหวง่าย

ความมีเหตุผล

ความมีเหตุผล หมายถึง การที่บุคคลคิดและกระทำอย่างมีหลักการใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์โดยไม่ผูกพันกับอารมณ์และความยึดมั่นของตนเอง ตลอดจนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น

พฤติกรรม

- ไม่หลุ่มหลง เพราะความเชื่อถืออย่างมงาย อวิชชา
- ไม่ยึดถือตนเองหรือบุคคลเป็นใหญ่หรือการกระทำที่มงาย
- ไม่สรุปเอาอย่างง่าย ๆ โดยไม่ใช่เหตุผลอย่างรอบคอบ
- ใช้วิธีแห่งประชาธิปไตยประกอบด้วย การยอมรับ การคิดพิจารณา การใช้วิธี
แห่งปัญหา
- ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้วจึงตัดสินใจ
- รู้จักควบคุมอารมณ์ คือ มีสติ ยับยั้งชั่งใจ
- รู้จักข่มความโลภ ความโกรธ ความหลงผิด
- การหนีออกความเคยชินที่ผิด ๆ
- รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาละ รู้จักเทศะ
- ไม่เป็นคนหูเบา เชื่อง่าย

ความเมตตากรุณา

ความเมตตากรุณาหมายถึง ความสงสารผู้อื่นที่อยู่ในฐานะต่ำกว่าหรือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก
และปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์

พฤติกรรม

- ไม่ฆ่าทรมาน ตี ตัด จำจองหรือทำร้ายด้วยลักษณะต่างๆ
- ไม่ข่มขู่ อุทมิ้น เสียดสี พุดจาด้วยความกริ้วโกรธเคียดแค้น
- ไม่เบียดเบียนใครให้เดือดร้อน
- ช่วยพูดปลอบใจเมื่อผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน
- ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ตกทุกข์ได้ยาก
- มีความสลดใจเมื่อเห็นผู้อื่นมีทุกข์
- แม้เมตตาให้แม้จะมีผู้ทำให้เดือดร้อน
- มีอาการทางกาย วาจา ที่แสดงต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพนุ่มนวล

ขอบข่ายพฤติกรรม

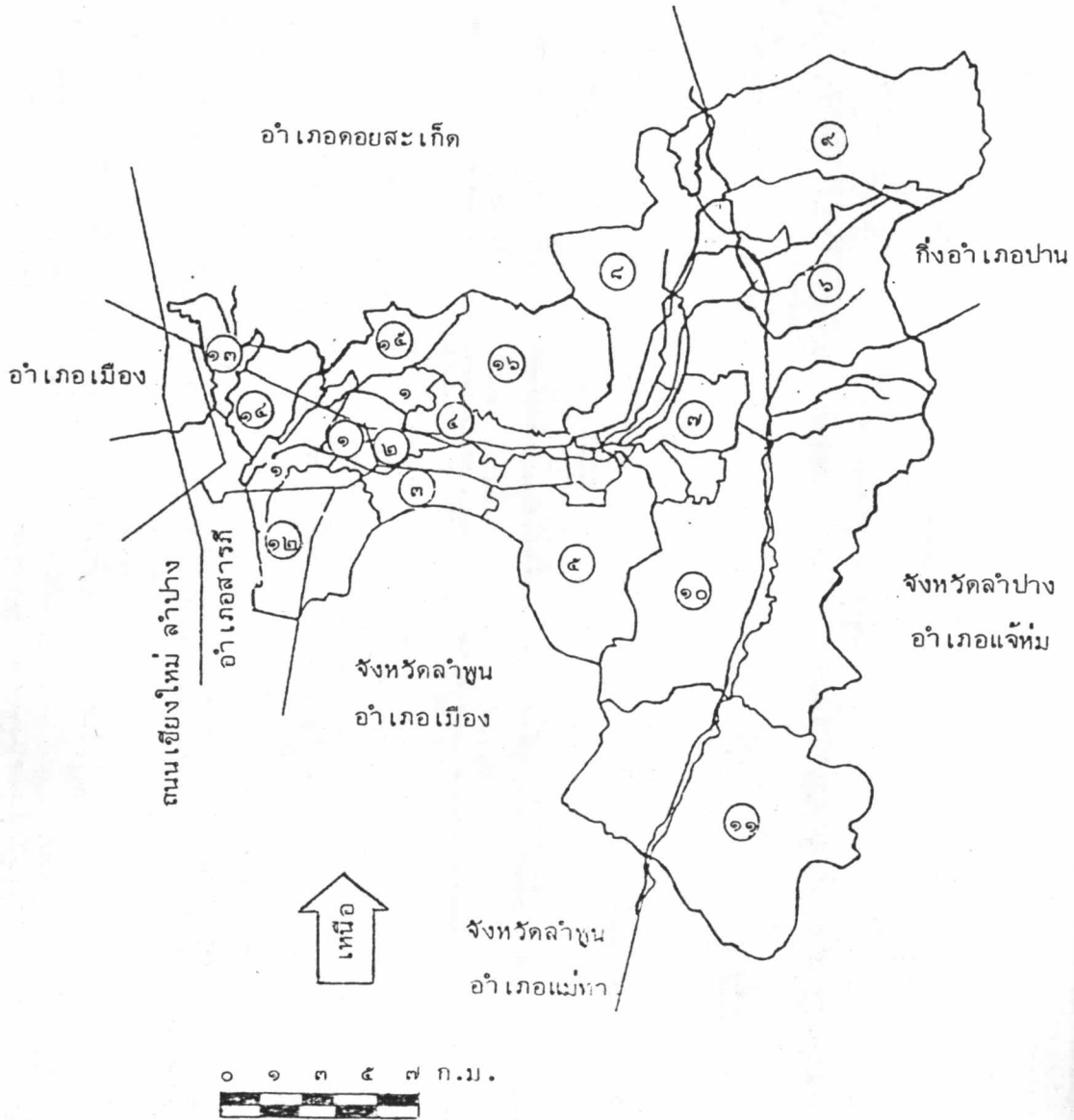
- ต่อดตนเอง
- ต่อนญาติ
- ต่อเพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใกล้ชิด
- ต่อคนทั่วไป
- ต่อสัตว์

(จากเอกสารการวิจัย เรื่องจริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษา สังกัดสถานศึกษา กรมการฝึกหัดครู

๒๕๒๕ : ๒๖๙ - ๒๘๑)

แผนที่อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่

๑. ตำบลสันกำแพง	๘. ตำบลห้วยแก้ว
๒. ตำบลทรายมูล	๑๐. ตำบลทาเหนือ
๓. ตำบลแช่ช้าง	๑๑. ตำบลแม่ทา
๔. ตำบลร่องวัวแดง	๑๒. ตำบลบวกค้าง
๕. ตำบลออนใต้	๑๓. ตำบลสันกลาง
๖. ตำบลออนเหนือ	๑๔. ตำบลต้นเปา
๗. ตำบลออนกลาง	๑๕. ตำบลแม่ปูคา
๘. ตำบลสหกรณ์	๑๖. ตำบลห้วยทราย

	ตำบล
	แนวเขตตำบล
	ถนน

ประวัติอำเภอสนก่าแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติอำเภอสนก่าแพง จากหลักฐานศิลาจารึกที่ค้นพบ ณ วัดเชียงแสน ตำบลออนใต้ อำเภอสนก่าแพง ได้สันนิษฐานว่า ชาวอำเภอสนก่าแพงอพยพมาจาก พันนาฎเลา แขวงเมือง-เชียงแสน (ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดเชียงราย) มาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำแม่ออน

ในศิลาจารึกพบข้อความว่า เมื่อพระเจ้าคริสทอมมังกร มหาจักรพรรดิราชาธิราช เป็นหมื่นดาบเรือนในปิวกอ สมฤทธิศก (เบลิกสัน) จุลศักราช ๘๕๐ เดือน ๖ ขึ้น ๘ ค่ำ วันพุธ หมื่นดาบเรือน ได้มีจิตศรัทธาชักชวนบรรดาทนายกและทนายิกาทั้งหลายมาประชุมกันเพื่อสร้างวิหาร พระเจดีย์ และหอพระไตรปิฎก เมื่อสร้างเสร็จได้ขนานนามวัดสร้างขึ้นว่า สาลกิจญาณหันดาราม ซึ่งวัดนี้ คือ วัดเชียงแสน ในปัจจุบัน

นอกจากนั้นชาวบ้านในหลายท้องที่ของอำเภอ เป็นไทยยองและไทยลื้อ มีสำเนียงพูดคล้ายชาวบ้านในอำเภอเชียงแสน จึงเป็นข้อสันนิษฐานว่าชาวอำเภอสนก่าแพง อพยพจากอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ต่อมาเมื่อเจริญขึ้นได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอ ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่าแขวงแม่ออน อยู่ในปกครองของนครเชียงใหม่ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๔๕ รัชสมัยของพระเจ้าอินทรวโรรส ได้เกิดกบฏเงี้ยว ที่อำเภอแพร่ ที่แขวงแม่ออน มีชาวเงี้ยว ๑๑ คน มีอาวุธครบมือบุกปล้นโรงกลั่นสุราที่บ้านไม้ ตำบลแช่ช้าง แล้วเผาที่ทำกำรแม่ออนเสียหายทั้งหมด ด้งนั้นในปี พ.ศ. ๑๔๔๖ ทาง การจึงได้ย้ายที่ทำกำรแขวงแม่ออนมาปลูกสร้างที่บ้านสนก่าแพง นับแต่นั้นมาจึงได้ชื่อว่า "อำเภอสนก่าแพง" มาจนทุกวันนี้

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง อำเภอสนก่าแพง อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามเส้นทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๑๐๐๖ (เชียงใหม่ - สนก่าแพง) ประมาณ ๑๓ กิโลเมตร

พื้นที่ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๘๓๒ ตารางกิโลเมตร (๕๕๐,๐๐๐ ไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ ๓.๖ ของเนื้อที่จังหวัด

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ห้วยทราย
สันเขา และคันทนา เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอแม่ทา อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และอำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง โดยใช้เหมืองแม่หาด ร่องอีแจ้ และสันเขา เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับกิ่งอำเภอเมืองปาน และอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
โดยใช้สันเขาเป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมือง และอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดย
ใช้น้ำแม่กวาง เป็นแนวแบ่งเขต

ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอสันกำแพง เป็นพื้นที่ราบและพื้นที่ที่เป็นภูเขา
พื้นที่ราบส่วนใหญ่อยู่ตอนกลางของตัวอำเภอ ได้แก่ตำบลออนเหนือ (บางส่วน) ตำบลออนกลาง
ตำบลออนใต้ ตำบลร่องวัวแดง ตำบลแช่ช้าง ตำบลสันกำแพง ตำบลบวกค้าง ตำบลสันกลาง ตำบล
แม่ปุคา และตำบลห้วยทราย ส่วนพื้นที่ภูเขาอยู่ทางบริเวณทิศตะวันออกของตัวอำเภอ ประกอบไปด้วย
ทิวเขาเรียงขนานกัน ตำบลแนวทิศเหนือและทิศใต้ มียอดเขาสูงสุดประมาณ ๑,๗๐๐ เมตร ระหว่าง
ทิวเขาจะเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาและที่ราบลุ่ม ทิวเขาส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง
ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล อำเภอสันกำแพงมีลำน้ำสำคัญอยู่ ๑ สาย คือ ลำน้ำแม่ออน มีต้น
กำเนิดจากยอดเขาในเขตบ้านขุนออน ตำบลออนเหนือ ซึ่งเป็นที่รวมของลำน้ำหลายสาย เช่น ลำน้ำ
แม่รวมและลำน้ำแม่ลาย ซึ่งไหลมารวมกันในหุบเขา ไหลผ่านตำบลออนเหนือ ตำบลออนใต้ ตำบล
ร่องวัวแดง ตำบลทรายมูล ตำบลแช่ช้าง ตำบลบวกค้าง และตำบลสันกำแพง แล้วไหลลงสู่ลำน้ำ
แม่กวาง ให้ผลทางด้านเกษตรเป็นอย่างมาก แต่ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ตลอดปี เพราะพื้นที่เป็นที่
ลาดลงสู่ที่ต่ำ ในฤดูแล้งพื้นที่บางแห่งไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ เพราะขาดน้ำต้องอาศัยน้ำจาก
ชลประทานเข้าช่วย ห้วย หนอง คลอง บึง อ่างเก็บน้ำ มีเนื้อที่รวมประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่

การคมนาคม มีแต่การคมนาคมทางบกเท่านั้น การเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไป
อำเภอสันกำแพง ระยะทาง ๑๓ กิโลเมตร มีรถยนต์ทุกชนิด ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๒๐ นาที
ถนนลาดยางแอสฟัลท์โดยตลอด การคมนาคมภายในอำเภอ มีถนนลาดยางแอสฟัลท์ในเขตสุขาภิบาล
สันกำแพง รวม ๑๒ สาย ถนนลาดยางไปตำบลออนเหนือ ๑ สาย สามารถใช้สัญจรได้ตลอดฤดูกาล

มีบางตำบล เช่น ตำบลแม่ทา ตำบลทาเหนือ ตำบลออนเหนือ บางหมู่บ้าน และตำบลห้วยแก้ว บางหมู่บ้าน สภาพทางเข้าหมู่บ้านเป็นทางขึ้นเขา ต้องใช้เดินเท้าเข้าสู่หมู่บ้านในฤดูฝน เพราะสภาพทางรถยนต์ไม่สามารถไปได้

ประชากร ส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา ประชากรมีทั้งหมดจำนวน ๔๕,๔๑๐ คน เป็นชาย จำนวน ๔๓,๐๔๔ คน เป็นหญิง จำนวน ๔๒,๓๖๖ คน คนต่างด้าว รวม ๓๓ คน มีสัญชาติจีน ๒๔ คน พม่า ๓ คน อินเดีย ๑ คน อังกฤษ ๑ คน

การปกครอง อำเภอสันกำแพง แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ ตำบล โดยมี ๒ สุขาภิบาลสันกำแพง ซึ่งรวมพื้นที่ตำบลทรายมูลทั้งหมด ตำบลสันกำแพงบางส่วน และตำบลแช่ช้าง (หมู่ที่ ๖,๗,๘) และสุขาภิบาลต้นเปา ส่วนตำบลที่เหลือตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาล มี ๑๔ ตำบล ได้แก่

ตำบลสันกำแพง มีหมู่ ๑๑ (บางส่วน) หมู่ที่ ๑๒ หมู่ที่ ๑๓ และหมู่ที่ ๑๔ (บางส่วน)

ตำบลห้วยทราย มีจำนวน ๗ หมู่บ้าน

ตำบลบ้านสหกรณ์ มีจำนวน ๗ หมู่บ้าน

ตำบลห้วยแก้ว มีจำนวน ๗ หมู่บ้าน

ตำบลออนเหนือ มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน

ตำบลทาเหนือ มีจำนวน ๕ หมู่บ้าน

ตำบลแม่ทา มีจำนวน ๖ หมู่บ้าน

ตำบลออนกลาง มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน (แยกการปกครองจากตำบลออนเหนือ ปี ๒๕๒๔)

ตำบลร้องวัวแดง มีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน

ตำบลออนใต้ มีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน

ตำบลแช่ช้าง มีจำนวน ๖ หมู่บ้าน

ตำบลบวกค้าง มีจำนวน ๑๑ หมู่บ้าน

ตำบลสันกลาง มีจำนวน ๕ หมู่บ้าน

ตำบลแม่ปูคา มีจำนวน ๗ หมู่บ้าน

อาชีพของประชาชน ประชาชน ๘๐ % มีอาชีพทางเกษตรกรรม เนื่องในการเกษตรประมาณ ๓๐ % ของเนื้อที่ทั้งหมดของอำเภอ ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ ข้าว ยาสูบ กล้วย ลำไย และกระเทียม การเลี้ยงสัตว์ที่ทำกันมากได้แก่ การเลี้ยงไก่ ประมาณ ๕๔ ฟาร์ม การเลี้ยง

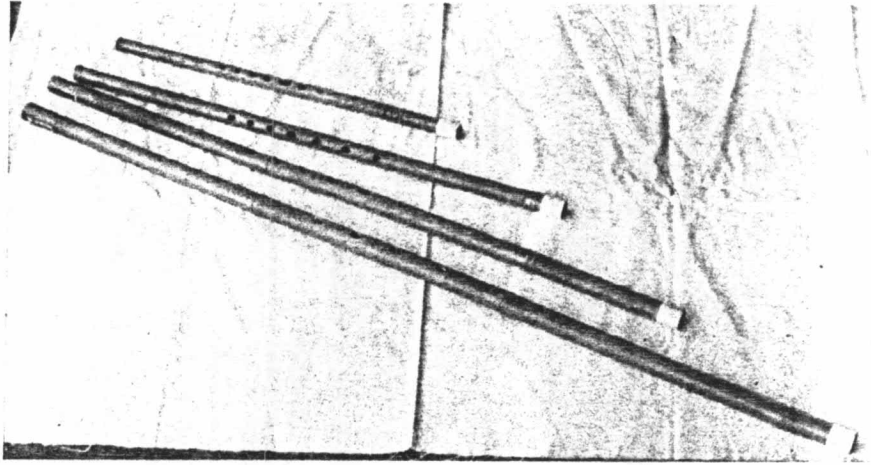
โคนม ประมาณ ๕ ฟาร์ม การเลี้ยงสุกร ประมาณ ๑๐ ฟาร์ม ส่วนการประมง ได้มีการส่งเสริม
ปล่อยพันธุ์ปลาต่าง ๆ เพื่อเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์ปลาทุกปีตามอ่างเก็บน้ำในท้องที่ จำนวน ๔ อ่าง
ประชาชนประมาณ ๘๐ % เป็นครอบครัวเกษตรกรผู้ยากจนและมีลูกมาก ไม่สามารถส่งบุตรเข้าเรียน
เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับ ผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา เมื่อเรียนจบแล้วก็ต้องไปประกอบ
อาชีพ เกษตรกรรมเหมือนพ่อแม่ การศึกษานอกโรงเรียนงบประมาณไม่เพียงพอทั้งการจัดหลักสูตรล้น
เกินไปประชาชนไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพเป็นลำเป็นสัน การศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี
ต่าง ๆ ได้รับความสนใจจากคนรุ่นหนุ่มสาวน้อยมาก .

ภาพประกอบสื่อพื้นบ้านประเภทยอด

ภาพ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการขอในจังหวัดเชียงใหม่

ปี่จุม ๔ ประกอบด้วย ปี่แม่ ปี่กลาง ปี่ก้อย และปี่ตด

ครูชอกำลังทำพิธีไหว้ครูก่อนจะสอนขอให้ลูกศิษย์

ครูชอชายกำลังทำพิธีไหว้ครู

ครูชอหญิงกำลังทำพิธีไหว้ครู

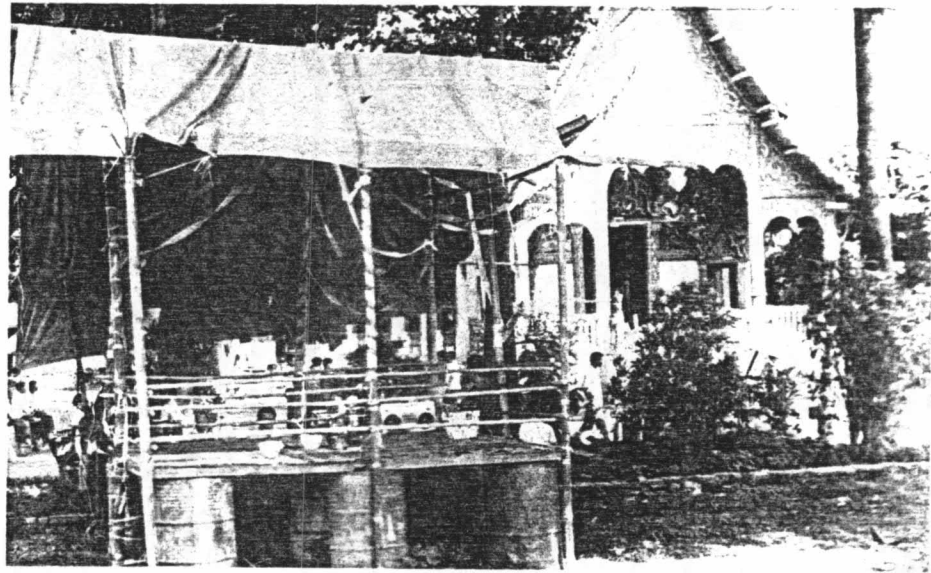
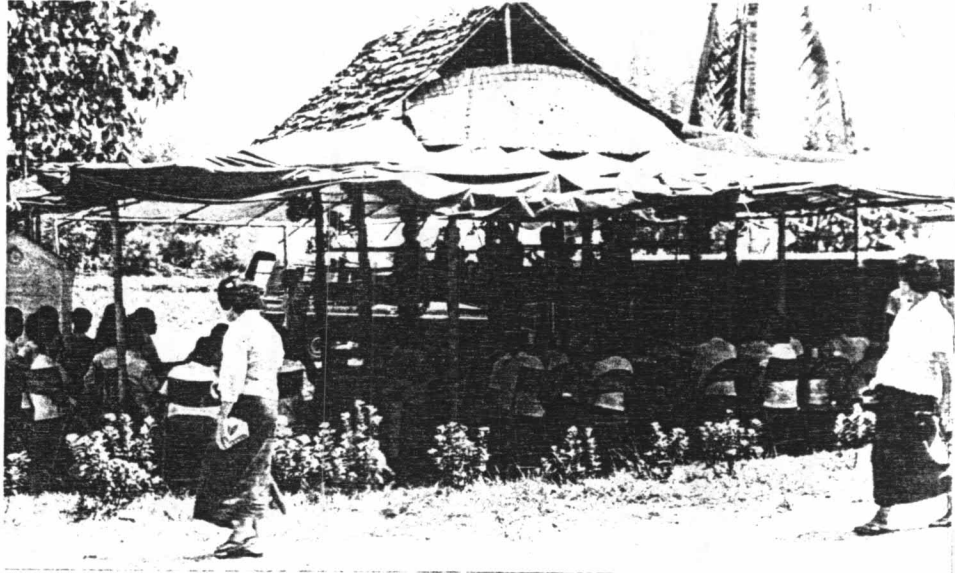
ลูกศิษย์ที่เรียนชอกำลังทำพิธีไหว้ครู

ลูกศิษย์หัดท่องบทขอให้เข้ากับเสียงปี่

ลูกศิษย์หัดซอปากเปล่าให้เข้ากับเสียงปี่

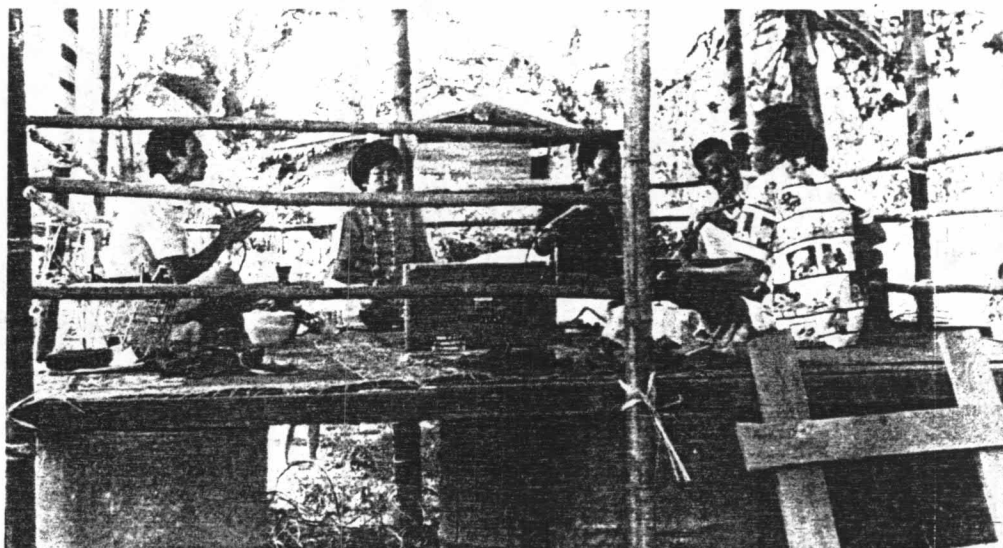
ผ้ามช่อหรือเวทีย่อ

ช่างซ่อมชายและหญิงทำพิธีไหว้ครูขอสำหรับการขอแต่ละครั้ง

ช่างซ่อมชายและหญิงกำลังใช้เครื่อง เช่น ไม้ปะพรม เครื่องดนตรี

ช่างซอยและหญิงพร้อมกับนักดนตรีหรือช่างปีและซิ่ง

ช่างซอยกำลังซอยอย่างตั้งใจ

ผู้ฟังขอในอิริยาบถต่าง ๆ

รายนามคณะขอในจังหวัดเชียงใหม่

๑. คณะสายธารา
๒. คณะศรีสมเพชร ๑
๓. คณะศรีสมเพชร ๒
๔. คณะลูกแม่ปิง
๕. คณะเก่า - ใหม่
๖. คณะดาวรุ่ง
๗. คณะมนต์เมืองเหนือ

รายนามและที่อยู่ช่างขอที่มีชื่อเสียงในจังหวัดเชียงใหม่

๑. นางขวัญใจ ล้านตอง บ้านหม้อ ตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง
๒. นายขวัญตา เชียงตา บ้านป่าแงะ ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม
๓. นางจันทร์ฟอง สันเหมือง บ้านสันเหมือง ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม
๔. นางจันทร์สม สายธารา บ้านป่าแงะ ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม
๕. นายดวงจัน วิโรจน์ บ้านป่าแดด ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง
๖. นางเต็มคำ ป่าแงะ บ้านป่าแงะ ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม
๗. นางบัวตอง แก้วฝั้น บ้านป่าแดด ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง
๘. นายบุญตัน วังปาน บ้านวังปาน ตำบลวังปาน อำเภอสันป่าตอง
๙. นายบุญศรี รัตนัง บ้านป่าเหมือด ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย
๑๐. นายบุญมี ป่าเส้า บ้านป่าเส้า ตำบลแม่คือ อำเภอกอยสะเกิด
๑๑. นายประพันธ์ แก้วเก้ บ้านป่าลาน ตำบลป่าลาน อำเภอสันป่าตอง
๑๒. นายมานพ เมืองพร้าว บ้านท่าตุ้ม ตำบลท่าตุ้ม อำเภอพร้าว
๑๓. นางสาวสายทอง ปูคา บ้านปูคา ตำบลบ้านน้อย อำเภอสันกำแพง
๑๔. นายสิงห์คำ ท่าหลุก บ้านท่าหลุก ตำบลวังปาน อำเภอสันป่าตอง
๑๕. นายสุรินทร์ หน่อคำ บ้านสันฝักหวาน ตำบลสันฝักหวาน อำเภอหางดง
๑๖. นายเรวัต ร้องซี้เหล็ก บ้านร้องซี้เหล็ก ตำบลเชิงคอย อำเภอกอยสะเกิด
๑๗. นางสาวรำจวน เมืองพร้าว บ้านป่าไผ่ ตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว

รายชื่อเทพยด

๑. กำนตาดตอด
๒. ไก่น้อยดาววิ
๓. เกี้ยวคน
๔. เกี้ยวสาวตลกเรือนสามน้ำสี
๕. เกี้ยวสาวเชียงใหม่
๖. ขึ้นดาวหงส์
๗. ขึ้นบ้านใหม่
๘. ความดี ๕ ประการ
๙. คนเฒ่า ๔ จำพวก
๑๐. คนร้อยลีน
๑๑. คนวอกนิก
๑๒. จับปลาสองมือ
๑๓. ดิน น้ำ ลม ไฟ
๑๔. ดาวลูกไก่
๑๕. แต่งงาน
๑๖. เตใจ - ยาโม
๑๗. ตำนานสงกรานต์
๑๘. ตำฮายา
๑๙. ถนนหัวใจ
๒๐. ถามทรัพย์บ่าเก่า
๒๑. ถามที่บ้านแบบโบราณ
๒๒. ถามอายุ
๒๓. ถามอายุสมัยเก่า
๒๔. ไถนาดอน
๒๕. ทรัพย์เบี้ยว

รายชื่อ เทปขอ

๒๖. ทริพย์สี่ประการ
๒๗. เทวทัตพญามาร
๒๘. ทำนาตลก
๒๙. น้อยเมีย
๓๐. น้อยใจยา
๓๑. ปอยข้าวสังข์
๓๒. ปอยลูกแก้ว
๓๓. บ้านน้อย เมืองในหมอก
๓๔. ผ่าซี้ริ้วห่อทอง
๓๕. ฝวน้อยฝวนหลวง
๓๖. ฝวละ เมียมาน
๓๗. ฝีโพง
๓๘. พญามัชฌวาน
๓๙. พระคุณของควาย
๔๐. พระพุทศศาสนา
๔๑. พระลอในคอก
๔๒. พรานขึ้นศีล
๔๓. พ่อค้าทอง
๔๔. พัฒนาการเกษตร
๔๕. มวยควาย
๔๖. มนุษย์ ๔ จำพวก
๔๗. มีดมือลูกแก้ว
๔๘. แม่กำฝือกพระเจ้า ๕ องค์
๔๙. แม่หญิง - แม่ยาง
๕๐. แม่พระของลูก

รายชื่อเทพขอ

๕๑. แม่เมียนหน้าเลือด
๕๒. เมียนน้อย - เมียนหลวง
๕๓. ล่องน่านเกี่ยวสาว
๕๔. ลูกสาวผีกะ
๕๕. ลูผีว
๕๖. เวสสันดรชาดก
๕๗. สองหนุ่มชิงนาง
๕๘. สัญญาชักหนองเจดีย์
๕๙. ลูมาคร้าวตาน
๖๐. สุนทรีย ๗ ประการ
๖๑. ศิลแปด
๖๒. หญิงสามหม้าย - ชายสามโบลัด
๖๓. หล้าบ่ากลางเก่า
๖๔. หัวนิ้วแห่งความดี
๖๕. อดสามเตื่อเป็นเจ้า
๖๖. อาณิสงส์บวชนาค
๖๗. อีต๋วมคอมพิวเตอร์
๖๘. อูสาวบ่าเถ้า
๖๙. แอ้วสาว
๗๐. แอ้วสาวบ่อสร้าง
๗๑. ฮ่ำประวัติกสิณ
๗๒. ฮ่ำผ้าป่า
๗๓. ฮ่ำพระธาตุดอยสุเทพ

ขอปอยลูกแก้ว (บวชนาค)

คณะสายธารา จังหวัดเชียงใหม่

(ชาย)   หลอน... (ดนตรี)...วันนี้ก็เป็นวันดีเป็นวันสสิศรีใสสะอาด เป็นวันที่เจ้าศรี
ทาสจะได้ออกบวชเป็นตน เจ้าเฮย วันนี้ก็เป็นวันดีเป็นวันสสิศรีใสสะอาด ข้าเป็นวันที่
เจ้าศรีทาสถึงฝั่งแม่น้ำอินมามาที พร้อมด้วยม้าแก้วกัณฐะ ท่านยังตัด เกศเกล้า เกสิ
ธาดู เกษแก้วจุฬามณี เขาตาย เป็นผีจะต้องสากรบ่น้อม... (ดนตรี)...ครวทานของท่าน
ทั้งหลายถ้วนาย ขอกลับกลายเป็นข้าวทิพย์น้ำทิพย์ อันเสียจุกอย่างดัง ๑๐ ประการ สะปะ
ของกินสะปะครวทาน อันฝูงวงศวารลุงอาวบีน้า ขออย่าได้ตกต่ำตามดินทรายปนหญ้า ลุง
อาว บีน้า ขอหื้อได้อยู่ดีมีพร้อม จับเมื่อจะบวชละอ่อน เขาก็พร้อมจ้วยกันไหว้กันสา
เขาจะเอาสืบทางพระศาสนา พระพุทธาของเขาใหญ่กว้าง ฝูงคนทั้ง เป็นมาจ้วยกันเป็น
หมู่นี้แหละนอ น้องแหละนำ... (ดนตรี)...นายมอน วันดีศรีใสประ เสริฐเป็นวันลำเลิศ
ยิ่งกว่าวันดังหลาย ฝูงบีน้องมิตรแก้วสหายปากันมาตึงตง เหนือ ออก ได้ ขอหื้อนาย
เทียมต่าน้องเขาก้อยหอม นี้แหละนอ น้องแหละนำ

(หญิง)   ... (ดนตรี)...นาย วันนี้มันก็เป็นวันดี วันสสิสุขประ เสริฐนับว่าเป็นดีลำเลิศ
ก็จะยิ่งกว่าวันและยามทั้งหลาย เจ้าเฮย วันนี้มันก็เป็นวันดา หมายมีศรัทธาพ่อ แม่ บีน้อง
พร้อมใจกันว่าจะบวชละอ่อน เมื่อข้าเจ้าข้ามีหนึ่งคน มีการแปลงตัวบวชพระ หื้อเป็น
พละและก้อานิสงส์ ได้ยกได้ยอหื้อเป็นคนเป็นองค์ ขอหื้อได้อานิสงส์ส่งขึ้นบนจันฟ้า...
(ดนตรี)...ของท่านของท่านทั้งหลาย ตัวนายขอหื้อเป็นข้าวทิพย์ น้ำทิพย์รอยย่องเจ้าข้า
ทั้ง ๑๐ ประการ ขอหื้อเป็นเครื่องไทยทาน นำเอาวงศวารเจ้าที่เจ้าน้อง นับเป็นแม่หญิง
นั้นก็ดังหลายเป็นพ่อเจ้านั้นก็ดังด้อม บ่ว่าคนใหญ่ละอ่อนก็มาคุกเข้าไหว้ทำบุญมีกาน
มีงานวันนี้ เคราะห์ไพรมารบหื้อได้มาสุน ยามเมื่อพี่น้องก็ดสร้างของบุญ ขอมันหื้อกับเมือง
รุ่งเรืองกับบ้าน นี้แหละวงศ์หงส์เหิร นี้แหละนอ น้องแหละนำ... (ดนตรี)...นายมอญ
ของท่านก็เจ้าพี่นายน้อง มานั่งซ้องมากกว้างหลวงหลาย บ่ว่าแม่หญิงบ่ว่าพ่อเจ้านั้นก็ได้มา
ถวายตึงใหญ่ตึงน้อย จ้วยกันหอมปอยแล้วจ้วยกันแห่ นี้แหละนอ แต่แหละนา

- (ชาย) ... (ดนตรี)... หลอน... ฮือ เป็นว่าวันนี้ก็เป็นวันดี เป็นวันสสิศรีไสสว่าง เป็นวันที่พญาเจ้าข้างจะได้นำแท่นคำเหลือง เจ้าเฮย วันนี้ก็เป็นวันดี เป็นวันสสิศรีไสสว่าง เป็นว่าวันพญาเจ้าข้างเป็นจะได้นั่งแท่นคำเหลือง มันยังมารุ่งมา เรื่องคือบ้านคือเมืองเป็นลันเป็นลำจวนแม่ศรีขัน เนื้ออ้วนวันนี้ก็เป็นวันดี
- (หญิง) มันเป็นวันดีศรีไสบ่เศร้า วันที่พระเจ้าสสิคพญา วันเจ้าศรีทาสจะลานางพิมปากิเลสตัดหาบหื้อไต่มาทัน ชี้มำกัณฐะเข้าป่าดงกรรม เพื่อไปค้นหาธรรมดงคำป่าจ้าน... (ดนตรี)... จิมแลนอ
- (ชาย) วันนี้ก็เป็นวันดีศรีไสประเสริฐ มันเป็นวันล้ำเลิศยิ่งกว่าวันทั้งหลาย ผุ่งพี่น้องญาติมิตรสหาย ปากันมาว่าจะบวชละอ่อน มันก็เป็นวันดีรุ่งงาม เป็นก็ได้จวนกันจะกินหวานทานต้อม มีกานมิงานว่าจะบวชละอ่อน ขอหื้อไต่เป็นคนเป็นองค์ วันนี้วันดีศรีไสสว่างพญาเจ้าข้างนั่งแท่นคำเหลือง พระเวสสันดรก็เป็นเสน่ห์เมือง เสนาเนื่องเดือดสนั่นปิ่นก้อง พี่น้องข้างล่างผามบ่ต้องสงกาฝนจะตกลงมาทั่วห้อง เทศน์ต้อง... (ดนตรี)... จิมแลนอ
- (หญิง) มันเป็นวันดีศรีไสสว่าง วันพญาเจ้าข้างนั่งแท่นคำเหลือง วันเจ้าศรีทาสลาบ้านลาเมือง หวังความรุ่งเรื่องต่อธรรมเจ้า ท่านบ่เป็นห่วงท่านบิดามารดา ทรัพย์สินไร่นาบ่เอาอะหยังลักอย่าง หนีเข้าดงกรรมดงคำป่าข้าง หวังจะสืบสร้างทางบุญ หมคไสคำตั้ง เปล่งว้างธัมมังกาละคำแดงก็บ่สู้ญ เกิดเป็นมนุษย์แสวงหากำบุญ ถ้าจู้จุดหนูนศาสนาเจ้าจะได้สั่งสอนแม่ออกศรทธา จะได้ไหว้ได้สาตั้งวันคำเข้า... (ดนตรี)... จิมแลนอ
- (ชาย) นานาญบ่หลายท่านตั้งบ่ได้บวช เป็นต้อางต้อวคเป็นนักเป็นหนาพี่น้องพ้อออกศรทธา เป็นก็ใจดีจิ้นสู้ วันนี้ประพันธ์เตียมตาเป็นก็ได้หานั่งจำนั่งอู้ ผุ่งศรทธาปากันสู่ว่าจะได้เป็นคน เป็นองค์... (ดนตรี)... นานาญบ่หลาย นานาญบ่หนักเป็นท่าได้ดับจิตตาย นานาญเป็น เป็นลูกพ้อจายถึงบ่ได้มีของมีข้าว ย้อนว่าท่านบ่ดับจิตตาย หมู่พี่น้องทั้งหลายมา มันตื้นต้อง... (ดนตรี)... จิมแลนอ
- (หญิง) เป็นนานาญพ้อแม่ของเจ้า เป็นมีลูกเต้าเป็นนักเป็นหนา เป็นส่งลูกเต้าไปเล่าเรียนวิชา ก็มีวิชาอู้ฮันอู้ฮ่าง เป็นนานาญและวาสนาบิดามารดาเป็นได้กิดได้สร้าง บ่ว่าพี่น้องเจ้าบ้าน เป็นบ่มีหยังฮันใจ... (ดนตรี)... มีการมิงนตึงหนุ่มตึงเต้า ปูหน้าง่าวนี่

มันอื้อะหยิ่งพ่อแม่ พี่น้อง เป็นจะกินจะตามมารุ่งรังในกลางช่วงแก้ว มีบุญและวาสนาปิตา
มารดาเป็นได้สร้างไว้แล้ว... (คนตรี)... จ้มแลนอ

(ชาย) เป็นว่าจะกินตามมีมารมาเกิดกำเนิดมาที่ลุนทีหลัง เหมือนวันนี้มีการมีงาน
เป็นมาตกแต่งตากันศาลาวัด ข้ามีหมูป่าซี่เหล้าดังหลาย ดึงหญิงจ่ายปากันมาปากนัก ขอที
บ้านยังมาริมวัดข้ามาปากนักเดี่ยวจะยกสักกำ... (คนตรี)... เป็นขอศีลธรรมมาจำขอปู่
จะไปอู่ไปฟังมันหยิ่ง อันนี้ เป็นอ่ากันบนผามมีงานอันว่าบวชลูกแก้ว กอนว่าตอนเข้าบ่าอ่ากัน
บ่าตามฝูงพี่น้องวงศ์วาร เป็นว่ามันบ่เป็นน้ำแล้ว...

ขอปฏิสนธิ

(ชาย) มีงานจะบวชละอ่อนที่กับน้องจะอู่ปฏิสนธิ อันนี้ซี่เหล้ามันก็มีหลายคนอู่ปฏิสนธิ
หื้อมันฟังเสียก่อน ชั่วร้ายเจ็ดทีดีเจ็ดหน ทุกข์เรณเมื่อเข้าสู่ท้องยามเมื่อท่านจะมาเป็น
ละอ่อน ก็เป็นเลือดก้อนไขมัน ยามเมื่อเจ้ามาเป็นละอ่อน ขวายมาจ่อมค่อมเอาค้อย
อู่กัน เมื่อจะมาอยู่ในท้องในครรภ์กำลังเป็นที่เลือดก้อน เอาเตือะผมจะขอหื้อฟัง ซี่เหล้า
ลุ่มผามขอจะไปเตือตร้อน

(หญิง) จะมาอยู่ในท้องมันดังลำบาก เป็นอ้วะเป็นฮาก ร้อน ๆ หนาว ๆ บ่าเตียว
เฮาจะอู่ไปยาว กอนว่าจะสาวกันไปกว้าง ๆ เมื่อลูกของแม่จะมาอยู่ในครรภ์ ก็มาปา
ลำบากหัวใจเงินล้ำ ทุกข์ใจมารดาแม่จันลูกนั้นจะ เข้าอยู่ในครรภ์ ก็หยิ่งมาลูกเต้าจะเข้า
มาอยู่ในท้อง แล้วก็มาเตือตร้อนเป็นนักเป็นหนา มันก็มาทุกข์ใจกับแม่มารดา อยู่มากับ
ดิงพ่อเจ้า แม่ของเจ้าก็หลับฝันดิงมือดิงวันฝันหันลูกน้อย... (คนตรี)... จ้มแลนา

(ชาย) ยามเมื่อเจ้ามาเป็นละอ่อน เป็นลูกแห่งท้องตำบลหนไหนด อันนี้ประพันธ์กับ
ซี่เหล้าก็ข้องใจ ขอถามอินายเตียมตาเหี้ยก่อน เพราะว่ามันถึงมันเติงเวลาขวายมาอยู่
หันจ่อมข่อม อ้ายจะขอถามเตียมตานาฏน้องเป็นจะลูกแห่งท้องหนใด... (คนตรี)...
ยามเมื่อเจ้ามาเป็นละอ่อน เป็นจะลูกไหนกัน ลูกจากเมืองบ้าว ลูกจากเมืองฝาง ลำพูน
ลำปาง เจียงใหม่ แม่แดง จะเอาตัวมาเป็นแพน ลูกเมืองบ้าว แม่แดง ลูกที่ไหนมาก็
บ่อู้... (คนตรี)... จ้มแลนอ

- (หญิง)   ก่อนว่าลูกเต้าจะมาอยู่ในท้อง ลูกยังมาเดือนร้อน เป็นนังเป็นหนา แม่เจ้า
ก็ไต่ภาวนาออกลูกมาตั้งวันผ่าน บางทีก็มาเป็นดาว ไต่ขาวลงมาบ ๑ อยู่ในท้องมัน
ก็ตั้งลำบาก มาร์ก็ได้หยวดลงมา...(คนตรี)...จะได้มีลูกมีเต้าทุกข์ใจแม่เจ้ากับพ่อปีตา
แม่เจ้าเขาไต่ภาวนาตั้งใจตั้งวันบ่น้อย ขอให้อ้อมมีท้องมีครรภ์ยังมาทรมาณแม่บ่ใจน้อย
...(คนตรี)...จิ้มแลนา
- (ชาย)   ยามเมื่อเจ้าได้มาเป็นละอ่อน แม่ก็ได้ทุกข์ย้อนปอบได้กินหยังบิดก็เจ็บแหล่
บิดก็เจ็บหลัง บิดก็เจ็บแหว บิดก็เจ็บข้าง ตั้งบ่ว่าไปไกลมาไกล บ่ว่าขึ้น เอือนหรือลง
ข้างล่าง บิดก็เจ็บหลัง บิดก็เจ็บข้าง เป็นทุกข์กับลูกน้อยองค์คำ ยามเมื่อแม่มาได้ละอ่อน
ของเผ็ดแสบร้อนตั้งบ่ได้กินหยัง ตั้งบ่ว่าของส้ม ตั้งบ่ว่าของหวาน เดินท่าเดินทางตั้งบ่ได้
ไปไกล มาม่ามีกณิกอยู่ข้างในปอบได้ไปไหนอาศัยหาลูกในท้อง...(คนตรี)...จิ้มแลนอง
- (หญิง)   อันว่าลูกเต้าเข้ามาอยู่ในท้องของ เผ็ดแสบร้อน ตั้งบ่ได้กินหยังลำบากแม่เจ้า
องค์คำ ไชอยากกำหวาน ไชอยากกำส้ม แม่ขอผาถะนาอยู่มากตั้งบ่น ไชอยากกินหวาน
ไชอยากกินส้ม พ่อเจ้าตั้งบ่มัศจรรย์ ก็เมื่อลูกเต้าเข้าไปอยู่ในท้องของ เผ็ดแสบร้อนตั้ง
บ่ได้กินหยัง ไชอยากกินกำส้ม ไชอยากกินกำหวาน อยู่มาตั้งวันตั้งครรภ์ลูกน้อย บ่อยากกินจัน
ตั้งบ่อยากกินปลา แม่บ่ไปเซาะหาอะหยังแล้วบ่น้อย
- (ชาย)   ยามเมื่อเจ้าได้มาเป็นละอ่อน แม่ทุกข์ย้อนปอบได้กินหยัง ตั้งบ่ว่าของส้ม ตั้งบ่
ว่าของหวานอ้ายจะถามสักกำว่าอะหยัง เขาก่อน สุมหาเหี้ยเตื่อะอีน้องเตียมตำ สองคนเขา
ยังเป็นละอ่อน เมื่อเจ้าจะเข้าสู่ต้องอะหยังจะเขาก่อนเข้าลุน เมื่อจะสูในท้อง...(คนตรี)
...จิ้มแลนอง
- (หญิง)   อภิธัมมาสังคณี เขาก่อน เข้าไปในท้องไปตั้งต่อมเป็นคำ วิหังคะ ก็คือหุ่นนั้นนา
ก่อนว่าอ้ายมีตำสำหรับไวย่อ จะเข้าไปอยู่ในท้องในครรภ์ เมื่อเข้าที่แรกจุถามหมอมม่อ
จากนั้นก็เลยติดต่อเข้าที่ฮึงแถมกำ อภิธัมมาสังคณี เขาก่อน เข้าไปในท้องไปตั้งต่อมเป็น
ตำ วิหังคะ ก็คือหุ่นนั้นนา อ้ายมีทุมิตาไวย่อเหมือม่อได้ เป็นว่าประหารอ้ายบู้ฮึงยังตัว
มานั่งถามขอให้อ้อมใจไว้...(คนตรี)...จิ้มแลนอง

(ชาย) อภิธัมมาสังคินี เข้าก่อน เข้ามาตั้งเป็นต่อมแก่นตา วิทังคะเข้ามาเป็นทุมปีโบ มีฐเป็นเด็กเป็นขาด แล้วอะหังมาเป็นเนื้อเป็นหนัง มาเป็นดั่งบ่อใสสะอาด เป็นว่า คนจบมาพบคนฉลาดอ้ายขอดามมากลกก่า... (ดนตรี)... อะหังมันมาเป็นหนังอะหัง มันมาเป็นตุก กอนตามหื้อนายตอตุก ๆ มาอู้กันที่บนผาม ยามเมื่ออ้ายทักยามเมื่ออ้าย ถาม กอนบ่บอกไซขึ้น ตื่นต้งบ่าเตี่ยวนี้... (ดนตรี)... จิ้มแลนอง

(หญิง) ตโจเป็นหนังมังสัง เป็นจิ้นชีวหาเป็นลันไ่ว้จิมจิ้นจิมปลาอ้ายบู้หื้อถามน่อง เตียมคำ จะไปง่าวเหมือนหมาประพันธ์ที่อ้าย เป็นเป็นพ่อจายอ้ายเป็นพ่อจายบ่เข้าใจ อ้ายบ่ถามไ่ว้ จะบอกประพันธ์ที่อ้ายหื้อตัวจ่าไล่จ่าจ่า ประพันธ์อ้ายบ่เข้าใจ ขอพ่อจาย อ้ายค้อยถามข้าถามมาเตอะ ถามน่องเตียมตาบ่หื้อไค้เสียเวลา จะไซไปบ่จ่า... (ดนตรี)... จิ้มแลนอง

(ชาย) ตโจเป็นหนังมังสังเป็นจิ้น อันว่าเป็นลันตัวเรียกว่า ชิวหาไซถามเตียมคำ เพราะว่ามันถึงมันเติงเวลา ไซถามแม่แซนตกลปล้อง ไซถามเรื่องเส้นผมคนเขา ตโจ เป็นหนัง มังสังเป็นจิ้น ที่เป็นลันเรียกว่าชิวหา เส้นผมเป็น เรียกว่าหยังจา เป็นติไซถาม เป็นจริงแม่นหมั้น เป็นว่าก่องไอโย่ กอนเขาบ่เติน เทวดาตนไทนองคิไคตึงบู้... (ดนตรี)... จิ้มแลนอง

ขอปิดเคราะห์

(ชาย) มีการมิงานกอนจะหื้อมันเหมาะะ จ่วยกันปิดเคราะห์ลิสสองลิสสาม ดิงบ่ว่า เคราะห์หน้า ดิงบ่ว่าเคราะห์หลังประพันธ์ดิงจะไล่มันออก ดิงบ่ว่าเคราะห์เจ็บหัว มีวคำ เคราะห์บ่งามบ่หื้อปานหื้อปอก เคราะห์ที่บ่ดีเขาจะไล่มันออกตกไปหมิ่นวาแสนวา เคราะห์ ข้างหลังดิงบ่หื้อมาถ่า นับเป็นเคราะห์ทางหน้าดิงบ่หื้อมาแฝง พันจากเขตตลกประเทศจีนแดง บ่หื้อมาแฝงพื้น้องจาวบ้าน ตกเมืองญี่ปุ่น บ่นไปเมืองโตเกียว อย่าไค้แลเหลียวบีกมาหม่ม ซ้ำ... (ดนตรี)... จิ้มแลนอง

(หญิง) จะนับเป็นภัย จะนับเป็นเคราะห์หื้อมันสะเดาะหนีไปไกล ๆ เคราะห์เจ็บนอกร ขอหื้อถอนออกไป เคราะห์เจ็บในขอหื้อไค้ถอนออก เคราะห์เจ็บหัวกว่าเคราะห์มีวตา น่องเขานี้จะปิดออก ก็จะได้มาปานมาปอกดิงบ่หื้อมาคำขาราวี เคราะห์ทางเหนื่ออย่าได้ มาไกล กอนว่าเคราะห์ทางใต้ก็หื้อมันถอยหนี เคราะห์บ่งามที่นามบ่ดีอย่าได้มาราวีพื้น้อง

จาวบ้าน เเคราะห์ตุ้มบีด ตุ้มหิด ตุ้มคัน ขอไปติดอ้ายประพันธ์คนเดียวเท่านั้น... (ดนตรี)
...จิ้มแลนอง

(ชาย)   ก่อนเคราะห์มันมีเดชฤทธิ์ เเคราะห์ตุ้มบีดมาปิดใส่กันยะหยัง เเคราะห์ที่บีด
                              เคราะห์ที่บ่งาม ฝ้ายประพันธ์บ่หื้อได้มาแปด เเคราะห์สิบสอง เเคราะห์สิบสาม จาวป่า-
                              ลานบ่หื้อได้มาเวด เเคราะห์หมยยานหน่วยเท่ากระสอบกลบขอหื้อไปแปดแมงยั้ง เเคราะห์ที่
                              บ่งาม เเคราะห์ที่บีด มิงงานวันนี้ที่จะปิดมันออก เดียมตำเขาซำมาบอกตึงบ่ว่างลงน้ำลง-
                              หนอง เเคราะห์เป็นตุ้มหิด เเคราะห์ชะหล่าปอง ขอหื้อไปของปู่เฒ่าตัวนี้... (ดนตรี)...
                              จิ้มแลนอง

(หญิง)   เคราะห์ทางจุ่มขอย่าได้มาดล เเคราะห์ทางบนขอย่าได้มาตำ กั้นข้าววาง
                              มานั่งกลางผาม ปิดหื้อมันถูกปิดหื้อมันแม่ม กอนว่าสองคนเขามาอ้อมาจำ อีน้องเดียมตำ
                              อ้อมากี้แก้วน เเคราะห์หิมิตชุย เเคราะห์หมยแง่ม มันจะพันปากแหวงประพันธ์ ก็ป่วยได้ปิด
                              ปิดไปตีก ๆ เเคราะห์ตุ้มบีดก็อย่าได้มาตำ เเคราะห์อันใดที่มันบ่งามอย่าได้มาปานพี่น้อง
                              จาวบ้าน เเคราะห์ตุ้มบีด ตุ้มหิด ตุ้มคัน เเคราะห์อันธพาลก็บ้านมันล้วน ๆ ... (ดนตรี)
                              ...จิ้มแลนา

(ชาย)   เคราะห์ตุ้มบีด เเคราะห์ตุ้มคัน มาปิดใส่ประพันธ์ท่าท่ามึงหยัง บ่าเดี่ยวฮาหยัง
                              มาจ้ง เเคราะห์บีด เเคราะห์บ่งามบ่หื้อได้มาเรียกขอจะไปปิดเคราะห์มาใส่กัน น้องเป็น
                              ไม้กาน ที่จะ เป็น เบียด ตกไปเวียงมอสโคโซเวียต ปากันไปอยู่เวียงวินจินแดง เเคราะห์
                              ที่บ่งาม เเคราะห์ที่บีด ประพันธ์บ่หื้อได้มาแฝง ตกไปที่ประเทศจีนแดง อย่าได้มาแฝง
                              พี่น้องจาวบ้าน เเคราะห์ตุ้มหิด เเคราะห์ตุ้มคัน ขอไปติดหัวมัน เกาบัจ้างบ่ย่าง... (ดนตรี)
                              ...จิ้มแลนอ

(หญิง)   เป็น เเคราะห์ เป็นมาร ข้าเจ้าว่าเล่นมันตึงบ่เดินใส่ไฟ สุมาเหี้ยเดือ
                              กาประพันธ์พ่อจาย ขอหื้อนายเจิญมาเหี้ยก่อนน้องข้าเจ้าขอไหวขอสา เจิญเทวดา
                              มารักษาพี่น้อง บ่ว่าคนใหญ่ บ่ว่าละอ่อน ขอหื้อมารักษาปราณี ก็เป็นเคราะห์ไพรมาร
                              มันก็ตกไปได้ หื้อนายจ่วยกันไหว อ้ายจ่วยกันสา จ่วยขอเจิญเทวดาหื้อมารักษาพี่น้อง
                              จาวบ้าน ยามเมื่อพี่น้อง เป็นมาฮอมกันฮอมคานของกันของคานบ่หื้อได้แล้วเหี้ยบ้าน...
                              (ดนตรี)...จิ้มแลนอ

(ชาย) เป็นเคราะห์เป็นภัยก็ตกไปหมดแล้ว ซอยู่แจ้ว ๆ จะยกมือขึ้นสาเจิญเทวบุตร เจิญเทวดามารักษาที่เป็น เป็นเจ้าภาพ เป็นว่าทางตกจะมาลงทางสี่ บ่ว่าตนจะบุญ บ่ว่าตนจะบาป จนสุดกำขอกำปาก จนที่กำน้ำหยาดหมายตาน ก็ป่วยได้เจิญผมจะ เจิญสะปะ แก้วรัตนะทั้งสามประการ บ่ว่าพระพุทฺธ พระสงฆ์ พระธรรม มีการมิงงานขออย่าได้เจ็บ เป็นหยังขอเจิญมาหมดตึงลูก ตึงหลานที่น้องคนฟังไผอย่าได้เดือตร้อน... (ดนตรี)...
จิ้มแลนอง

(หญิง) ขอเจิญเทวดาลงมากำสมุด ขอเจิญเทวบุตรลงมากำดินสอจดเอาหมดตึงจ่าง ปี่จ่างขอ แก้วก็จะขอสิบกี้จะไหว้เจิญเอาเทวบุตรเทวดาเจิญมารักษาพี่น้อง เขาจนค้อย บ่มาศรธาคนน้อย คนใหญ่ก็หื้อเอาใจใส่ตึงวัน เจิญเทวดามากำสมุด เจิญเทวบุตรลงมากำดินสอแก้วก็จะขอสิบกี้จะขอ สิบบ่ดก็ขอสิบบองก็ไหว้ เจิญเทวบุตรเจิญเทวดา รัชศาศรธาอวาเป็นไว้... (ดนตรี)...จิ้มแลนอง

(ชาย) ก็ป่วยได้เจิญ จะเจิญนั๊ก ๆ บ่ว่าเสื่อวา เสื่อวัด เจิญมาปกปักรักษา เจิญตึง เสื่อหุง เจิญตึงเสื่อนา ขอหื้อมารักษาระวังที่นี้ ยามเมื่อมีการมิงงานมาฮักษาแผวจ่างขอ จ่างปี ผุงคนฟังที่นี้ขอย่าได้มีเอทภัยพาล เทวบุตร เทวดา เอาเจิญมาเรียบร้อย นายสวาน้องหยังบ่เอาปอนมานั้นหื้อพี่น้องได้อยู่ดีกินล่ำ สุขสบายงามตั้งค่อนไปหน้า เป็น ว่าอดเผ็ดจะได้กินหวาน กอนเขาอดसानจะได้ปุ่เปียดสร้อย... (ดนตรี)...จิ้มแลเนา

(หญิง) เทวบุตร เทวดา เขาก็เจิญมาแล้ว เตียมต่าน้องแก้วจะเอาปอนมานั้น ขอหื้อ พี่น้องคนฟัง อยู่ม่วนกินหวานตึงหนุ่มตึงเฒ่า อันนี้คือปอนเตียมตำ อิกี่มา กอนว่าหากี้เต้า วันหน้าวันค้ำกอนมีลูกมีหลานต่านเต้า ขอหื้อสอนอยู่ถ้อยฟังกำ ก็ตั้งแต่นี้ต่อวันไปหน้าพี่น้อง จาวข่าอย่าได้เจ็บ เป็นหยัง ข้ำเจ้าน้องรักจะเอาปอนมานั้น สุขสบายงามตั้งแต่ไปหน้า กอนว่าเจ้าตายจากห้อง เมืองคนขอวิญญาณของตนทกขึ้นบนจันฟ้า... (ดนตรี)...จิ้มแลเนา

(ชาย) ก็ต้องต่อวันไปหน้าขอหื้อพี่น้องของข่าอย่าได้เจ็บ เป็นหยัง ขอหื้อสุขสามประการ อยู่ดีกินล่ำตึงคนไปคนอยู่ ผมจะขึ้นแผวลูก ผมจะขึ้นแผวหลาน บ่ว่าคุณลุง บ่ว่าคุณปู่ ถึงแม้นว่าจะไปอยู่ ขอหื้อมีใจคมิขย ขอหื้อบ่นรำ ขอหื้อบ่นรวย จกเงินซื้อหวยขอได้รางวัลที่หนึ่ง บ่ไจ้เป็นกี้ที่ไหนดบ่ไจ้ใฝ่กี้ที่อื่น บ่ไค้ที่หนึ่งก็ไค้ที่สองแล้วเอาไปบ่นอ้ายประพันธจอมทอง บ่ไค้ที่สองขอหื้อได้เป็นล้าน... (ดนตรี)...จิ้มแลเนา

ขอมัดมือลูกแก้ว

- (ชาย)   เป็นว่ามังกะละเตโตมังกะโลเลิศล้ำ จะขอปิดเคราะห์ของพระลูกแก้ว ได้ล้ม
 ลายหายสูญ คราะห์บ่ดีขอหื้อหนีไกลจาก ขอหื้อตกเชียงใหม่ขอหื้อไกลลำพูน นายท่านนาย
 ขอหื้อตกไปที่ต่างประเทศ บ่ว่าเคราะห์แข็ง บ่ว่าเคราะห์ชา คราะห์หน้า คราะห์ดำ
 อย่าได้มาสังเกต หื้อตกไปที่ต่างประเทศ อย่าได้มาใจบ้านนี้แถมเนื้อ นายมอญบ่ว่าเคราะห์
 ดิน บ่ว่าเคราะห์มืออย่าได้มาถือพระลูกแก้วแถมเนื้อ
- (หญิง)   บ่ว่าเคราะห์เจ็บ บ่ว่าเคราะห์เป็น บ่ว่าเคราะห์เย็น เมื่อยฮ้อน คราะห์เจ็บ
 หลัง คราะห์เจ็บท้อง วันนี้น้องจะปิดไปหนีไกล ข้าเจ้าเขาได้มานี้แล้ว พระลูกแก้วอย่า
 ได้มีอันตราย ในเจ้าแม่โน คราะห์ทางโคขอหื้อได้ถอยออก บ่ว่าเคราะห์เจ็บแข็ง บ่ว่า
 คราะห์เจ็บชา คราะห์เจ็บหัวมีวตำ จะปิดจนได้ จะขอประพันธ์พิไ้ ขอหื้ออ้ายเขาช่วย
 ปิดออก ลักกำ คราะห์ทางหน้า บ่ว่าเคราะห์ทางหลังขออ้ายประพันธ์ขออย่าได้ปอก
- (ชาย)   ตัวปิดเคราะห์หน้า ข้าจะปิดเคราะห์หลัง หื้อมันไหลตามแม่น้ำ ฟิงพี่น้อง
 จาวบ้านบ่หื้อได้มาไกลมาแปด คราะห์ของพระลูกแก้ว บ่ว่าเคราะห์เมื่อเข้าหรือว่า
 คราะห์แม่แลง แพงท่านแพง ขออย่าได้มาไกลลูกแก้วเด็ดขาด คราะห์บ่ว่าทางตัน
 ทางมือ คราะห์บ่สบายเป็นขี้ไม่อาดฟาด คราะห์บ่จ่างออก คราะห์บ่จ่างปาก ขอหื้อ
 หนีไกลจากพระลูกแก้วเหี้ยเนื้อ แถมกำ คราะห์ที่บ่ดี คราะห์ที่บ่งาม คราะห์แก่นตำ
 รุขังขออย่าได้มาแปด
- (หญิง)   บ่ว่าเคราะห์เจ็บไหล่ บ่ว่าเคราะห์เจ็บหลัง ขออ้ายประพันธ์ปิดไปพร้อม ๆ
 ... (ดนตรี) ... บ่าเดียวเทียมตำเจ้าชานาฏน้อง บ่หื้อได้เตือครอน ทางที่ตันตัว คราะห์
 จะพาไปตึก ๆ จ่างปีกจะอดตึงบ่หื้อได้หมองมีว เฮยเจ้าแม่มีว ขอหนีจากตัวเหี้ยก่อน ดึงบ่
 ว่าเคราะห์หน้า ดึงบ่ว่าเคราะห์หลัง คราะห์บ่งามขออย่าได้มาต้อง คราะห์เจ็บหลัง
 ต้องแล้วน้องเขาจะได้ปิดออก แด็กา บ่ว่าเจ็บแข็ง บ่ว่าเจ็บชา อีน้องเทียมตำข้าเจ้าจะ
 ปิดออก
- (ชาย)   บ่าเดียวเป็นเคราะห์ บ่าเดียวเป็นภัย มันก็สูญหายตกไปเสียหมดแล้ว จะจวน
 เทียมตำน้องแก้ว ค้อยฮ้องสามสิบสองขวัญ ของพระลูกแก้วฮ้องแล้วขอหื้อมาวัน ๆ นาท่าน
 นา ไปอยู่ไหนกลางดงกลางป่า ก็ผมจะฮ้องสามสิบสองขวัญ ขอจงเจริญมาจนได้ สะแมน

ไปอยู่ที่กลางป่าไม้มาใจพระลูกแก้วเหี้ยเน้อ เต็น่า ดึงบ่ว่าขวัญแข็ง ขวัญชา ขวัญหน้า
ขวัญตา ขวัญหลัง ขวัญไหล่

(หญิง) ขอเชิญสามสิบสองขวัญ ขอหื้อมาทานพร้อม ๆ ก็พี่น้องทั้งหลายได้ตาแต่งหย้อง
ของพี่น้องเอามาใส่ในขัน สะปะของกินมันมีนี่กู้อย่าง เป็นก็เอามาตั้งหื้อเจ้าองค์คำ กำ
เจ้าแม่กำ ต้องการอะหยังมีนี่กู้อย่าง กอนว่าขวัญจะไปอยู่ที่ไหน กลางตงไพรก็เวลาป่า
กว้าง ขอเจ้าจะใจบ่ก็มาบ้านอาหารมันมีนี่กู้อย่าง แหมกำ บ่าเดียวเจ้าภาพเป็นเอาใส่
ในขันของกินล่า ๆ ตั้งเอาไว้เป็นหมู่

(ชาย) บ่ว่าตั้งจัน บ่ว่าตั้งปลาเป็นกะเตรียมตาเอามาพร้อม มีทั้งขนมหัวก้อน ข้าวต้ม
คู่ที่เขาเม็ดติดกัน มีอยู่สะปะ บ่ละแคบแมนแต่นมันกำเจ้าแม่กำ ของกินล่า ๆ ข้าวปั้นกล้วย
หน่วย... (ดนตรี)...ขออัญเชิญสามสิบสองขวัญบ่มาจนได้ ขอหื้อมาจวมทางดวงดอกไม้
เอาใส่หอมคือหอมขึ้น เต็น่า มีแหวดดอกจำปี จำปา ดอกสะบันงาหอมคือหอมขึ้น

(หญิง) ขอมาจิมรสกลิ่นหอมบุผากันทมาลาดอกไม้ ก็พี่น้องทั้งหลายเป็นก็หามาได้ มีทั้ง
ดอกรักเร่ ซ่อนกลิ่นหอมไกล ดอกนี้เป็นของมีค่าเยียบีร่านี้บ่ใจของไทย นายเจ้าแม่ นาย
ปักขึ้นเป็นสายงูงามสะอาด มีดิงจำปี มีดิงจำปา ดอกสะบันงานอเจ้า พี่น้องศรทอาหนุ่ม
เฒ่า เป็นเขาะราวเข้ามาใส่ แหมกำ สะปะว่าดอกมันอยู่ในขัน ดอกจาตงามมันหอมคือ
หอมขึ้น

(ชาย) มันมีตั้งดอกกระถิน ดอกแก้วเมืองจีน ดอกเอื้องจ้างแดง และหงอนไก่ นมวัว
ทั้งบ่วะหงส์ มีแหวดดอกเอื้องช้าน้าว ดอกเกล็ดเคล้า ดอกเอื้องช้างตง นายท่านนาย
ตันทักโตลายเอื้องสายไข่เต่า มีพร้อม ๆ ทั้งดอกพิกุล มีปูนาค ภาพลงบ่เศร่า มีทั้งดอก
สโนบานเข้า เอามาใส่หอมบ่หอมบอด เต็น่า ขอหื้อมาจวมจำปีจำปาดกแต่งตาไว้เป็นยะ
เป็นอย่าง

(หญิง) ข้าเจ้าขอลูกแก้วหัตถายีนมือมาหาเข้า ๆ จะได้มาฆะเอาขวัญของเจ้า ฝ่าย
เส้นนี้้องหน้าเอามาไกล ขอถามประพันธ์ที่อ้าย แล้วฟ้ได้เอามาจากไหนตางใด นาย
เจ้าแม่ นาย ฝ่ายของอีนายนี้เป็นฝ่ายวิเศษ ก็ฝ่ายเส้นนี้เป็นฝ่ายของเสียมตำ ผุงเทวดา
เป็นมายีนหื้อ บ่ต้องได้ขาย บ่ต้องได้ซื้อ เป็นเอาหื้อมัดมือแถมก่อน แหมกำ กอนว่าวันนี้
จะมัดเอาขวัญของศรีสุพรรณท่านไว้ดิงกู๋ บ่าเดียวสา

- (ชาย)   บ่าเดียวสามสิบสองขวัญก็กลับมาพร้อมแล้ว ผมจะหยิบเอาฝ้ายเส้นแก้วยาว ผ่องแผ้ว มัดมือเป็นขะหลา ฝ้ายเส้นนี้เป็นนาคขบวนป่าเอามาจากทางตักสิลา นาเจ้าแม่มา พยาธิก็จะลัวะ พยาธิก็จะหลุด ฝ้ายเส้นหนึ่งมัดจางมัดก็หน กอนบ่มัดมือคนหาย ลงซีไ้ กอนว่ามัดข้าลูกแก้วไว้ ลิบปี ชาวปีบ่เจ็บ เป็นหยังสักอย่าง แหมก่า แหมเส้น อันนี้ก็จาดงามตัวเอาที่ไหนกัน ยังบ่ไขยังบ่บอก
- (หญิง)   ก็ฝ้ายของนาง เมฆขลาที่ท่านรักษาปากน้ำ จะขอเอามัดขวัญเจ้ามัน ๆ มัดไว้ แล้วบ่หื้อได้ไปไหนอยู่ในเมืองไทย บ่หื้อได้ทุกข์ได้โศกขอผายโศกบรรดาหญิงจาย นายเจ้าแม่บ่หื้ออยู่ในเมืองไทยของเขาตลอด ก็ฝ้ายเส้นนี้เป็นของเตียมตำจะไ้ได้เป็นมหาตึงแกตึง เฒ่าอายุประพัน์พีเจ้า พีเขาไปเอาทางอื่น ทางใด บ่องก็ตึงเต็มอกเต็มใจ บ่องจะไขหื้ออายุอยู่อย่าง
- (ชาย)   ฝ้ายเส้นนี้เส้นดีเส้นงาม พีเอาจากเวียดนาม พีไปเป็นทหารปีแล้ว เส้นนี้สีสี ผ่องแผ้วเอามาจากเมืองกาสา มีอยู่แถมเส้นหนึ่งเอามาจากเมืองมิถิลา จุมแม่จุม เก็บฝ้ายเข้าจุมเป็นฝ้ายเส้นใหญ่ ขอพระลูกแก้วยื่นมือมาหา เตียมตำมัดเอาจนได้ อันนี้มัน เป็นฝ้ายเส้นใหญ่จะมัดมือเอาลูกแก้วเหยือก่อน แหมก่า กอนว่ามัดแล้วตึงบ่เจ็บ เป็นหยัง พยาธิข่มข่อย่าไ้มาแปด
- (หญิง)   กอนว่ามัดแล้วบ่หื้อไปไหน เป็นไผคนใดเป็นเจ้าภาพเก้า ขอมมาไ้เอาลูกเอาเต้าวันนี้เข้าเจ้าไ้มามัดเอาขวัญ ขวัญสามสิบสองนั้นมัดเตื่อพีอายุประพัน์ ก่าเจ้าแม่ก่า เขาก็มัดเอาขวัญไว้ตึงกู บ่าเดียวเจ้าภาพเป็นมิไหนหา อีบ่องเตียมตำมัดไว้จาดหมั้น บ่าเอาแล้วจะเอาไว้บ้านพีจันปีบ้านเขาดีกว่า เต็นอ ฟีน้องทั้งหลายเป็นบ่เอาแล้ว บ่อ จะเอาไปเขียนขอบ้านเข้าเจ้าเขาดีกว่า
- (ชาย)   บ่ใจจะเอานัก บ่ใจจะเอาหลาย ช้างร้อยม้าร้อยบ่คายเท่านั้น เอาเตื่อเตียมตำน้องจัน ศ้วนายจะไปเอาใจไกล หื้อนายแบ่งแขนอ่อน ๆ บิดบัวบานหันทางข้างเข้าไป นะเจ้าแม่ นะ บ่าเดียวมาปะม่วนบ่ม่วนบอก บ่ใจจะเอานัก บ่ใจจะเอาหลาย ช้างร้อยม้าร้อยบ่คายเท่าอัน กอนบ่ไ้จะเอาปีกไปบ้านทำกรางงานวันค้ำ ๆ แหมก่าแล้วก็ฟ่อนหื้อเป็นหัน บิดบัวบานแบ่งแขนอ่อน ๆ

(หญิง)

พี่น้องทั้งหลาย เป็นบ่เอาแล้วบ่ จะเอาไปเขียนขอกับข้าเจ้าเหี้ยแล้ว
จะเอาไปบ้านดอนแก้ว เอาไปแล้วบ้านน้องเตียมตำ บ้านข้าเจ้ามันบ้านทุกบ้านยาก
มันตึงลำบากมีไรบ่มีนา เจ้าแม่น่าไปอยู่ตวยเตียมตำตึงจะกลั้นจะอยาก กอนหื้อเจ้า
แล้วจะเอาปอนมาป็น หื้ออ้ายประพันธ์ค้อยปล่อยลูกแก้ว เจ้าภาพเป็นบ่เขาแล้วที่แก้ว
เป็นหื้อหลายบาท แถมกำ ขอหื้อพี่น้องสุขสบายงาม บ่ว่าคนฟัง บ่ว่าคนอื่น สา...

ขอขึ้นบ้านใหม่

คณะสายธารา จังหวัดเชียงใหม่

(ชาย) หลอน... (คนตรี)... ฮือ... (คนตรี)... วันนี้ก็เป็นวันดี เป็นจะทำพิธี
ทำบุญบ้านใหม่ ไปเจริญศรัทธาอันยิ่งใหญ่ห้อมล้อมหัวม้วกัน... (คนตรี)... เจ้าเฮย...
วันนี้ก็เป็นวันดี เป็นจะทำพิธีทำบุญบ้านใหม่ จะไปบอกศรัทธาเหนือใต้ถูกเข้าไหว้จะ
ปากันทำบุญ บ่ว่าของกินของทานผูกวงค์วารจะได้ลบลายหายสูญ เพราะว่าวันนี้จะมี
การทำบุญบ้านใหม่ หลังงานเป็นวันดีเงินล้ำ... (คนตรี)... แล้วจะจวนทางแม่จันทร์สม
...นั่งอุ้ วันดีศรีใสประเสริฐมันเป็นวันล้ำเลิศยิ่งกว่าวันดังหลาย ผูกศรัทธาแม่หญิง
พ้อจายปากันมาตักเหนือออกได้ ดิงบ่ว่าญาติมิตร ดิงบ่ว่าสหาย ดิงบ่ว่าบ้านเหนือ ดิงบ่
ว่าบ้านใต้ ไปบอกดิงน้อยดิงใหญ่ห้อมล้อมเข้าไหว้ทำบุญ เป็นเป็นคนจ่างฮิ ดิงบ่ห้อม
ลบลายหายสูญ แบ่งบ้านใหม่ปอได้ทำบุญ ทำนุบำรุงสืบชั่วจาวบ้าน ใจเบิกบานเหมือนกับ
น้ำแม่ใหญ่ นี่แหละนอ... (คนตรี)... น้องแหละน่า... (คนตรี)... นายมอญ เป็นเอา
กันเป็นผัวแก้วเมียเทพ บ่ได้เอากันเป็นผัวเผดเมียผี ผัวก็ดีเมียก็ดี จួយกันฮักกันหาจน
ปอได้แบ่งบ้าน ขอหื้อทำใจบานเหมือนกับน้ำแม่ใหญ่... (คนตรี)... นี่แหละนอ... (คนตรี)
...น้องแหละน่า

(หญิง) เฮย... (คนตรี)... ฮือ... (คนตรี)... เวลาได้ปากันมาว่าได้ขึ้นเฮือนใหม่
บ่าเดียวเจ้าของเป็นได้ก็ดจาดใหญ่ อย่าได้ขึ้นเฮือนใหม่นิมนต์พระสงฆ์... (คนตรี)...
ที่ไหว้บ่าเดียวมาถึงมันเดิงเวลา เขาปากันมาว่าจะขึ้นเฮือนใหม่ บ่าเดียวเจ้าภาพเป็น
ก็กิดการใหญ่ ปากันมาราบไหว้บูชามีพระสงฆ์และองค์เจ้า นิมนต์เมื่อเจ้าเป็นแน่นเป็น
หนา บอกบุญหื้อพี่น้องศรัทธา เป็นปากันมาไหว้ส่งกราบบบ... แล้วจะจวนท่านทั้งหลาย
... (คนตรี)... ฮือ... ตัวนา... มาสาธุอนุโมทนาภิมาเป็นศรัทธาด้วยกันจาดหลาย
ได้พร้อมใจกันทั้งหญิงและชาย มาถวายครวตานพรั่งพร้อม มีเจ้าภาพเป็นเก้าเป็นกัน
เขาก็ป่าเอากันดิงคนใหญ่ละอ่อน เมื่อก่อนนายมีกินหวานตานค้อม มีดิงพระสงฆ์... ครุบา
ปากันมานั่งสากรรบน้อม มีดอกล้อมมีดอกดวงบุปผา อันเจ้าภาพเป็นผู้แต่งดา บอกศรัทธา
บ้านเหนือบ้านใต้ปากันมาสาหลากหลาย... (คนตรี)... นี่แหละนอ... (คนตรี)... น้องแหละแน
... (คนตรี)... นายมอญเฮือนใหม่เจ้าภาพดังนี้ เป็นก็จู้ว่าเฮือนแก้วเฮือนขวัญ ดั่งค่อนี้

เป็นเงิน เป็นคำ สมบัติหลักฐานจะไหลหลั่งมาเต็มจวงเต็มบ้าน ขอห้อมัน เจริญเหลือปีก่อน
... (คนตรี)... นี้แหละ... (คนตรี)... น้องแหละเน

(ชาย) หลอน... (คนตรี)... ฮือ... (คนตรี)... วันนี้ เป็นจะขึ้น เชื่อนใหม่หลังงาม
เป็นเคราะห์เป็นนามขอย่าได้มาสู่ ห้อมันตกไปเมืองที่อื่น บุนไปตามทุ่งพงษา เจ้าเฮย
วันนี้ขึ้น เชื่อนใหม่หลังงามเป็นเคราะห์เป็นนาม ขอย่าได้มาสู่ ห้อมันตกไปเมืองญี่ปุ่น
ห้อมันบุนไปสิบสองปีนา วันนี้มีการมิงาน มีตึงญาติมิตรวงศา มีตึงป้อออกมีตึงศรัทธา
หมู่ญาติศรัทธาปากันมาหลายล้อน... (คนตรี)... ป้อจายจะแบ่งใจดี... (คนตรี)...
เที่ยงมัน... (คนตรี)... วันนี้ก็เป็น... (คนตรี)... วันดี

(หญิง) ก็เป็นวันดีศรีใสสะอาด พญาเจ้าจางก็จะกลับเข้ามานั่งแทนคำเหลือ
เวลสันตะระราชเจ้าจะคืนมาครองเมือง ขอห้อมันเรื่องสิบชาวจาวบ้าน เข้ามาแผว
เมือง เจตุครมาอยู่พระนครมาเป็นเจ้าจาง... (คนตรี)... จัมแลนา

(ชาย) วันนี้ก็เป็นวันดีศรีใสประเสริฐ เป็นวันล้ำเลิศยิ่งกว่าวันดังหลาย ผ่อพี่น้อง
ญาติมิตรหลายปากันมาตั้งวันตกวันออก เป็นจะขึ้นบ้านใหม่หลังงาม พี่น้องมีไหนปากันไปผ่อ
ดาขันดอกไม้ ดาขันข้าวตอกบอกเหี้ยมดูตัวหัวคนกองเอาบ่หา กองเอาบ่ฮือ บ่เจริญพุทธ
บ่มีข้าว บ่มีของ อันนี้เป็นจาง เก็บอันนี้เป็นจางหอม จนป้อได้บ้านใหม่บ่ใจน้อย วันนี้
ประพันธ์กับแม่จันทร์สมได้มาอบรมห้อมันได้หมองตำต้อย... (คนตรี)... จัมแลนา

(หญิง) กามาหาจ่วยกันหา มาจ่วยกันฮือ บ่มีที่ตีเชื่อนใหม่หลังงาม อันสล่าเป็นเอา
ไหนกัน อุดปุคโธธัมมังงามแตงามว่า ผ่อฝีมือที่ไหนก็สวยเจ้าภาพเป็นรวย เขามาหัน
ส่องหน้า ฝีมือสล่างามแตงามว่า ถ้าจะเสียหลายหมื่นหลายปี สล่าแบ่งเชื่อนเป็นไป
เอาดีไหนแต่ คนหนุ่มคนแก่หน้าอย่างใดกัน ผ่อเชื่อนใหม่ที่ไหนก็งาม เมื่อประพันธ์ได้มา
นั่งที่นี้ บ่มีที่ตีฝีมือสมัย เขามาหันที่ไหนงามดีเรียบร้อย... (คนตรี)... จัมแลนา

(ชาย) บ้านใหม่หลังงามอันใดก็เรียบร้อย เป็นหนานเป็นน้อยกว่าจะเป็นไผ่กัน
ที่มาแบ่ง เชื่อนใหม่หลังงามเป็นจะจ้ออายจัน กว่าอายแก้ว ประพันธ์กับฮู้เหมือนกัน
ห้อมันจันสมฮู้ห้อมันน้ำแล้ว จ้ออายจัน จ้ออายแก้วดีเป็นแบ่งบ้านใหม่หลังงาม... (คนตรี)
...บ่ว่านอก บ่ว่าใน หมคใสเรียบร้อย เป็นจะเป็นน้อย เป็นจะเป็นหนาน ที่ได้มาถาก
ที่ได้มาถาก จ่วยกันแบกกันหามเป็นบ้านบ่ใจน้อย เป็นจะจ้ออายคืบ กว่าอายจัน กว่า

เป็น จะ เป็นหนานหรือจะ เป็นน้อย... (คนตรี)... จิมแลนา

(หญิง)

ก่อนที่เขาจะพูดจุ่มจ่อม เป็นไปขอสล่ามากำชัน หือเจ้าภาพได้อู่ย่วนกินหวาน มีเงินมีคำต่อไปตางหน้า อันว่าสล่ามาเป็นเก้าเป็นกัน มากำชันที่จะได้ปลูกบ้าน สล่าที่กำชันตั้ง เป็นตองเอาความรู้ดี ๆ สล่าตั้งชันแล้วก็ปากันปก ล่นไปไหนหนก แล้วก็ล่นไปผ่อ อันหมู่เขาตั้งที่แถมนอ มาปกเส้าหือมันชันตั้ง เหลือจากนั้นหน้าที่สล่า เขาก็อยู่ก็บ้านไกล มาปดมาใส่หือมันงามสว่าง... (คนตรี)... จิมแลนอ

(ชาย)

มาจ่วยกันแบ่ง มาจ่วยกันปก ลางผ่องก็หกจากบ้านมาจาดไกล ก็บว่าบ้านนอก ตั้งบว่าบ้านใน ปากันมาตั้งหมู่ตั้งแก่ ตามที่ผมมาหันนับปอบ่พันนอพ่อนอแม่ ตั้งคนหมู่คนแก่ เป็นเอาใจเป็นกันกูคน... สล่าวันออกสล่าวันตกเป็นก็ได้ปกชื้อปกเส้า ประพันธ์ผมเป็นดี ไชเหมา ตัวผมเป็นดีไชถาม เส้าที่สำคัญเป็นเส้าอะหยังกัน เป็นดีไชถามแม่จันทร์สมเจ่น ล้า... (คนตรี)... จิมแลนา

(หญิง)

ถ้าประพันธ์ไชถาม ต้องการใครฮู้ เส้ามี ๖ คู่ สำคัญเหมือนกัน อันนี้ก็จะไล่เข้าหาในธรรม ถามเตอะประพันธ์จันสมก็จะบอก เส้าแต่ ๆ ที่เป็นมงคลมหากุศล ทางตกทางออก บ่าเตียวจันสมจะเป็นคนบอก มันก็มี ๖ คู่ บ่ค้าย อันเส้าสำคัญมีอยู่ ๖ คู่ หือนายหมั้นฮู้หมั้นพู้หมั้นถาม กอนบ่ฮู้หือมานั่งกลางผาม คนบ่ถามไผไหนก็จะฮู้ เส้าแต่ ๆ ที่เป็นมงคล ๖ คู่ เท้าอัน... (คนตรี)... จิมแลนอ

(ชาย)

กอนบ่ถามเป็นกานที่บ่ฮู้ ข้าวต้มมันบ่มีกูมันก็จ่างเต็มส้าม บ่าเตียวประพันธ์ผม ตกถลงถาม แม่สมจันว่าเส้ามี ๖ คู่ จูมาเสียเตอะผมเป็นลูกเป็นหลานที่ผมถามเพราะว่าผมบ่าฮู้ แล้วจะขอเล่าหาเก้ากำพู้ว่าเส้า ๖ คู่ ที่เป็นเส้ามงคล บ่าใจเป็นที่ไหนบ่ใจไผที่อื่น คู่ที่หนึ่งมันจะหมายถึงหยังก็ถามกับแม่สมจัน ปอบอกประพันธ์ปอบอกปอฮู้ กองโอโย กอนเอาบ่เตในเทวดาองค์ใดก็ตั้งบ่ฮู้... (คนตรี)... จิมแลนอ

(หญิง)

บ่ใจลวะที่ไหนบ่ใจใดที่ฮู้ เส้าคู่ถวนหนึ่งชื่อว่า อุเบกขา อันนี้แม่จันสมจะไล่เข้ามาหาหยัง พรหมวิหารทั้ง ๔ เมื่อประพันธ์เป็นลูกเป็นหลาน ไชฮู้ต้องถามให้มันดี ๆ คู่ถวนหนึ่งจำไว้อย่างฮู้ชื่อ อุเบกขาจริง ๆ บ่าเตียวสมจันแม่จะขึ้นจะขึ้น เส้าคู่ที่หนึ่งจื่อว่าอุเบกขา อันนี้เจ้าภาพอยู่ในศาสนา อันนี้ครูบา นิมนต์ครูบาทำพิธีกลางบ้าน กอนประพันธ์ดีใจสงสัยไชฮู้อันใดถามมาซ้ำ ๆ ... (คนตรี)... จิมแลนอ

- (ชาย)   บ่ใจเป็นทีไผบ่ใจไผที่อื่น คู่ถั่วหนึ่งชื่อว่า อุเบกขา ประพันธ์ชอยกมือสาที่แม่
ได้จำ แม่จั้นสมได้บอก บ่หนุณสุกค่านั้น เป็นของกินคน สุกกลางดงตึงบ่ปั่นปากวอก แม่จั้น-
สมได้มาไขมาบอกชื่อว่า อุเบกขา นานุญแม่บอกแล้วก็ขอบุญจากตัก จะถามว่ามันหมาย
ถึงหยั่ง อุเบกขาที่บอกหื้อประพันธ์ กาว่าเป็นแข่งกาว่าเป็นชา แม่บอกก่าไคว่าอุเบกขา
เบกบ่หยั่งหาไขถาม เจ่นล้ำ...(คนตรี)...จิมแลนอง
- (หญิง)   คู่ถั่วหนึ่งอุเบกขานั้นแล้ว เจ้าเชือนเป็นเก้าก็ต้องได้วางเฉย คนเขาไผ
ไทหนแล้วก่าเกย จะต้องวางเฉยบ่บวบ่ขอยลิบขาวจาวบ้านไผไทหนยังตุ๊ก ไผไทหนจะรวย
เฮาบตวยมันก็แล้วกันนั้น เป็นอย่างใดก็เรื่องของชาวบ้าน วางเฉยอยู่หั้นมันดี...(คนตรี)
...ค้ำว่าอุเบกขา คือ ความวางเฉย เจ้าภาพก็บ่าเกยจะไบนวไลขอย แม้ว่าเป็นได้
แบ่งรามแบ่งปอย เป็นมีงานบวชลูกบวชเต้า อันนี้สมควรไปทำบุญร่วมกัน เป็นมีเงินมีค้ำ
บถ้ำขอยเป็นล้ำ...(คนตรี)...จิมแลนอง
- (ชาย)   อุเบกขาแม่จั้นสมก็ได้บอก วันตกวันออกก็คงชู้เหมือนกัน กอนเป็นแบ่งปอย
กอนเป็นแบ่งราม เป็นแบ่งบ้านงาม เป็นแบ่งบ้านใหม่ เฮาบต้องไปอิจฉาถึงว่าจะ เป็น
ตกเหนือออกใต้ ที่เป็นจะตีกัน ร้อง ๆ ให้อ้อใจได้อุเบกขาเท่านั้น ขอบุญจากตัก
ที่แม่ได้บอก ตะก็ผมก็ค้ำออกว่ามันเป็นอะหยั่ง บ่าเดี่ยวจะถามคู่ที่สองอีกสักค้ำ แม่จั้นสม
ก็ป้อจำป้ออู้ กอนผมบ่ตีค้ำ กอนผมบ่าถาม แม่บ่บอกไขบ่ประพันธ์ก็ตึงบ่ชู้...(คนตรี)...
จิมแลนอง
- (หญิง)   ก็คู่ถั่วสองหื้อนายจำไว้ จะบอกหื้อเป็นนักรบเป็นหนา คู่ถั่วสองจื่อมูทิตา อันนี้
แล้วกาแผ่ไปกว้าง ๆ ขอบุญที่มันอู้มันจำ มูทิตานี้ก็ตึงดีล้ำ คู่ที่สองนี้ตึงจะได้มากก่า
เจ้าภาพอยู่ได้สบาย...(คนตรี)...สำหรับคู่ถั่วสองจื่อมูทิตา อันนี้แล้วกาแผ่ก็ตึงไผฝน
เพราะว่าเชือนของเป็นบ่งาม อันล้ำแบ่งหื้อจากกว้าง เป็นเชือนแก้วเป็นเชือนค้ำ
เป็นเชือนสงสารที่เขาแบ่งไว้...(คนตรี)...จิมแลนอง
- (ชาย)   บ่าเดี่ยวแม่จั้นสมก็ได้มาบอก คู่ถั่วสองจื่อว่ามูทิตา สุมาเสียเตอะจะแปลว่า
อะหยั่งหา มาอูมาจำผมก็ยังบ่ชู้ เป็นว่าอูแวงมอยแดงดินก่อน มันยังเป็นทีนอนของแมงไต้
แมงปู้ ผมเป็นละอ่อนผมยังบ่ชู้ แม่จั้นสมจะอู้หื้อฟัง...(คนตรี)...บ่ใจว่ามันแว่ง วันออก
วันตกไผ่ก็ชู้เหมือนกัน กอนดีจะแบ่งบ้านใหม่หลังงาม ต้องมีป้อน้อยป้อนานมาตั้งชน

คู่ที่สองหมายถึงหยัง ผมหยังมาไขถามแม่จันสม เจ่นล้ำ...(คนตรี)...จิ้มแลนอง

(หญิง)

มุทิดาคือว่า การเผยแพร่ตั้งเผ่าตั้งแก่จ้วยกันหลาย ๆ บ่ว่าหญิงบ่ว่าชาย
เผยแพร่ขยายศาสนาพระเจ้า มีความฮักต้องมีความแวง อู้กันแปง ๆ ตั้งเมื่อวันเมื่อเจ้า
แม่มุทิดาตั้งคนหนุ่มคน เฒ่า ตั้งบ่ว่าไผไทนคนใด มุทิดาชั้นนี้แล้วกาเป็นก็ตั้งหวงห้าม ป็น้อง
จาวบ้านจ้วยกันหลาย ๆ จ้วยกันเตอะตั้งหญิงตั้งชาย หื้อแผ่ขยายศาสนาพระเจ้า สัตว์สิ่ง
ของเลี้ยงวัวควายหมูหมา แม่มุทิดาหื้อไปตามนั้น...(คนตรี)...จิ้มแลนอง

(ชาย)

เพราะว่าประพันธ์เป็นละอ่อนสมัยใหม่ กอนบ่เอาใจใส่ตั้งบู้หันหยัง บ่าเดี่ยว
เป็นวันดีที่ผมเขามาถาม เพราะมัน เป็นวันงามขอขึ้นบ้านใหม่ ผมจะเอาเป็นตัวอย่างทาง
หลัง เหมือนพี่น้องคกเหนือออกไค้ กอนว่าบ่าทำบุญบ้านใหม่ ก็คงบ่ได้นั่งไกลมานั่งฟังขอ
...(คนตรี)...การแผ่ฮันว่ามุทิดา สัตว์นานา บ่าน้อยบ่าใหญ่ ตั้งบ่ว่าเปิด ตั้งบ่ว่าไก่อ
บ่กิดคนเขาแม่ยวงตั้งหลาย บ่าเดี่ยวจะถามข้อ ๓ นอนาย ตกหัวพ้อจายผมก็ยังบู้...
(คนตรี)...จิ้มแลนอง

(หญิง)

บู้ก็คองไค้ถาม เสากู้ถ้วนสามเป็นนักเป็นหนา เสากู้นี้ชื่อว่ากรุณา จะเจรจา
บอกหื้อแถมใหม่ เมื่อประพันธ์เป็นลูกเป็นหลานอีแม่สมจันก็ตั้งอคบไค้เมื่อถามหยัง ขดมา
ไกล ๆ ก็จักบอกถ้อย่างอู้อัน...(คนตรี)...คนบ่เข้าใจไหนก็คองถามถี้ ๆ หมู่จ่างบี้ก็มีนี้
จำคหลาย อีน้องคนทั้งตั้งหญิงและจายเป็นสนใจเฮานี้ตั้งอัน เมื่อประพันธ์เป็น เป็นคนถาม
เฮาคองแกไขถามหื้อมันจนอู้...(คนตรี)...จิ้มแลนอง

(ชาย)

คูถ้วนสามจื่อว่า กรุณา กำว่ากรุณา หมายถึงกรุณาไป กรุณาไผผมมาซ้ำอก
ผมมาซ้ำใจ ป่อแก้วปอไซหื้อผมฟังเหยือกก่อน ขอจะไปฟังไซคยะหยัง เพราะว่ประพันธ์ผม
เป็นละอ่อน ผมขอถามแม่จันสมเหยือกก่อนเฮาจะกรุณาคนใด แม้ว่าเสามงคลนี้ก้อมี ๖ คู
คูถ้วนสามจื่อว่ากรุณาขอป่อเอ็นดู ขอป่อเมตตา กรุณาจะกรุณาไผกัน จะกรุณาอ้ายตีบ
กรุณาอ้ายจัน กรุณาไผกันผมก็ยังบู้...(คนตรี)...จิ้มแลนอง

(หญิง)

อันความกรุณาปราณีนี้เป็นของดีทางศาสนา ตามที่พระสงฆ์ท่านเจ้าครูบา เป็น
เทศนาสั่งสอนในวัค ว่าคนเฮากรุณาซึ่งกันและกันมีเงินมีคำมีลินมีทรัพย์ แม้นว่าเขาบมา
จกมาจัก กรุณาแบ่งหื้อมันไป กรุณาคือว่า เขาบ่ไซด อภัยโทษซึ่งกันและกัน เจ่นศาลแห่ง
ยุติธรรมเป็นศคลินคนโทษเป็นหมั้น กรุณาปราณีจ้วยกันเป็นยังลคหมก่ากึ่งหนึ่งเจ่นนั้น...
(คนตรี)...จิ้มแลนอง

- (ชาย)   ก่อนว่าแม่จูน้อยนอนกินข้าวจี ฝมิใคร่ถามคู่ ๔ นี้ชื่อว่าบ่าหยัง ขอจะไปฟัง
 หน่ายขอจะไปฟังจัง เมื่อผมเขาถามแม่จูนสมก็บอก เพราะว่าผมเป็นละอ่อนรุ่นหลัง
 ประพันธ์ก็คหยังยังบ่ออก ถ้าแม่จูนสมนั้นบอก ผมจะขอจำทุกคำก็ป่วยได้ถามผมขอถามจน
 หมคขอไปยังหกอกบ้านใหม่ไปไหน คู่สี่ชื่อว่าอย่างใด อันบ่จ่ายผมเป็นตีใคร่ถาม บอก
 เตื่อะ ๆ ที่ว่าผมถามเพราะว่าผมบ่ฮู้...(คนตรี)...จิมแลนอง
- (หญิง)   อู้กันมันต้องอู้ตี ๆ เสาคู่ที่ ๔ ชื่อว่าเมตตา อันหนึ่งนี้คนปรารณาแปลว่าเมตตา
 เป็นคู่ถ้วนสี่ เมื่อประพันธ์ถาม แม่จูนสมบอกหื้อที่นี้เต็มใจจะถามคู่ถ้วนสี่ ชื่อว่า เมตตา
 อันเปิง ก็บ่าเข้าใจไหนถามมาเต็มที เสาคู่ถ้วนสี่ ชื่อว่าเมตตา เมื่อประพันธ์อ้ายเข้ามาหา
 บ่มีวิชาอู้หยังก็บ่ได้ แม่จูนสมจะเป็นคนแก้ไข ถามมาไว ๆ คู่สี่อันนี้...(คนตรี)...จิมแลนอง
- (ชาย)   ป่วยได้ถาม ถามเหยยเต็มทีคู่ถ้วนสี่ชื่อว่าเมตตา แล้วมันจะหมายถึงบ่าหยังหา
 ตามือกาวว่าตาโมก สุมาเตื่อแม่จูนสมผมเขาถามแม่จะไปโขด เป็นตามือ กาวว่าตามุด
 เป็นตาวั กาวว่าตาควาย...(คนตรี)...ที่ผมถามมันก็มีป่าเลื้อจะ จะว่าผมเขอะผมตึงบ่า
 เตียง คนบ้านนอกบ่ใจอยู่ในเวียง คำว่าเมตตามันจะเป็นตาไฟ เป็นตาวั ตาควายมันจะ
 เป็นตาไฟผมก็ฮยังบ่ฮู้...(คนตรี)...จิมแลนอง
- (หญิง)   บ่ใจตาคน บ่ใจตาสัตว์ถ้วนายเป็นคนหลวงหื้อฟังแม่จูนสม คำว่าเมตตา บ่ว่า
 สัตว์ว่าคน เขาอดทนหันเป็นตยกาก เมื่อเป็นเป็นคนอยากกลั่นซัดสน หันคนตกทุกข์ลำบาก
 ความเมตตาช่วยคนทุกข์คนยาก หื้อได้อยู่ดีกินดี...(คนตรี)...ก็สมมติว่าตัวประพันธ์เดิน
 ทางเคี้ยวคค ปะใส่รถจะนี้จนกันคนเจ็บอยู่หันกลางท่ากลางทาง เขามีศีลธรรมเมตตา
 จนได้ช่วยคนเจ็บเอายาจนหาย อันนี้แผ่ผายเมตตาแต่ ๆ...(คนตรี)...จิมแลนอง
- (ชาย)   ก็ความเมตตา หมายถึงเอ็นดู ที่เขาได้อ้อมชูหมู่เฮาทั้งหลาย สมมติเป็นเป็นคน
 บ่สบายเจ็บปวดร่างกายหรือคนเป็นพยาธิ อันว่าเขาไปหยุดไปยาเขาเลี้ยงเงินสิบบาท
 ขาวบาท เมตตากฤษณาหื้อหายจากพยาธิ อันนี้เป็นความเอ็นดู แม่เขาบอกผมจะจำชื่อไว้
 แต่บ่าเสียวผมก็ใคร่ถาม คู่ที่ห้านี้มีมันจะหมายถึงหยัง คู่ที่สี่นั้นแปลว่าเมตตา คู่ถ้วนห้าหรือว่า
 กฤษณา แปลว่าบ่าหยังจาผมาใคร่ฮู้...(คนตรี)...จิมแลนอง

(หญิง)   คู่ถั่วท้าวก็จะไปละ แปลว่า สัจจะต้องประจำหัวใจ เจ้าภาพเขื่อนใหม่เป็น
มีที่ไหน สองคนผิวเมียต้องสัจจะต่อ ผิวว่าแล้วขอหื้อเป็นความจริง เมียเป็นแม่หญิงอู้
แต่มีแต่ ต้องสัจจะต่อพ่อต่อแม่ ต้องมีสัจจะต่อผิวซักเมียแปง... (คนตรี)... คู่ถั่วท้าว
แปลว่าสัจจะ ขอจะไปละด้วยความจริงใจ อันว่าผิวเมียบ่ว่าจะอยู่ที่ไหน มีสัจจะประจำ
ตัวตั้งอยู่ได้เจ้าของ เขื่อนใหม่จะอยู่กันไปนาน สัจจะแถมกำประจำตัวไว้... (คนตรี)...
จิ้มแลนอ

(ชาย)   คู่ถั่วท้าวชื่อว่าสัจจะ จะไปละทางกองกุศล ฟีน้องมาปอยมางานหลายคนกลาง
พ่องก็อู้แต่ คำว่าสัจจะจะหมายถึงหยิ่ง มือสิบนิ้วจะขอไหว้คุณแม่ อันนี้ขอบอกใจจริงแต่ ๆ
มันจะแปลว่าบ่าสังกันจา... (คนตรี)... เป็นว่าสัจจะ ผมก็สัจจะผมบ่เกยปะที่เป็นเป็นปู่
ที่เป็นเป็นลุงอ้ายประพันธ์บ่เข้าใจถาม บ่าเดียวมาปะกับแม่สมจัน ผมเป็นตีไคร่ถามแม่เขา
จนอู้... (คนตรี)... จิ้มแลนอ

(หญิง)   เป็นว่าประพันธ์บ่เกยได้บวชเป็นพระ คำว่าสัจจะ คือ ความจริงใจเขาเป็น
ผิวเมียวกันด้วยกฎหมาย จะไปที่ไหนต้องบอกชื่อ ๆ ผิวบ่ดินอกใจเมีย เมียบ่ดินอกใจผิว
เป็นตีกัวเสียเสียงเสียจื่อ กอนว่าเขื่อนใหม่ ผิวซื่อเมียซื่อมันก็จะอยู่ด้วยกันไปเมิน...
(คนตรี)... สัจจะคือความซื่อสัตย์ เป็นเป็นคนหลวหาเงินได้หลายแสน เขื่อนใหม่นี้
เป็นก็จ่วยกันแบ่ง เขื่อนก็งามอวดหื้อจาว่าบ้าน มีความสัจจะซื่อใสต่อกัน ให้ซักแปงเนกกัน
มาก่อนนั้น... (คนตรี)... จิ้มแลนอ

(ชาย)   คำว่าสัจจะเป็นว่าหื้อซื่อสัตย์ บ่ตีไปละทางอกทางใจ เหมือนถั่วนี้เป็นอยู่ด้วยกัน
ไป อิหาคนละบาทสองบาท บ่าเดียวปอมีข้าวมีของมีเงินมีทองนิกเหลือขนาด มีสัจจะประจำ
ตัวขนาดถึงได้แบ่งบ้านหลังงาม... (คนตรี)... ป่วยไต่ถามผมจะถามจนหมด คู่ถั่วท้าว
แปลว่า บ่าหยิ่ง เป็นตีไคร่ถามตางแม่สมจัน ผมประพันธ์ไขอู้จนได้ บอกเตอะ ๆ ขอจะไป
ยากใจ ผมเป็นปอจายผมยังบ่อู้เสียง... (คนตรี)... จิ้มแลนอ

(หญิง)   คู่ถั่วท้าวอันนี้เป็นธรรมะ บ่ว่าทางพระก็อบรมสั่งสอน เขื่อนใหม่นี้เป็นเขื่อนแก้ว
เป็นเขื่อนทอง เป็นเขื่อนข้าวของก็จะไหลมาสู่ เมื่อเจ้าภาพได้ทำบุญสุนทาน ครูบาอาจารย์
ก็คบ้านเป็นหมู่ เป็นเงินทองก็จะไหลมาสู่เป็นคนมีเงินทอง สำหรับคู่ถั่วท้าวขอหื้อไผจะ
ไปละอันนี้เป็นธรรมะประจำหัวใจ เจ้าภาพก็ไปอยู่หนไหน ประเทศเมืองไทยไพศาลใหญ่
กว้าง ต้องได้อู่ศาสนาพุทธเอา ไปไหนก็เอาผ้าเหลืองห่มตุ้ม... (คนตรี)... จิ้มแลนอ

- (ชาย)   ดูถั่วหนักเป็นว่าธรรมดาถึงบ่ละเอาไว้ประจำใจ กอนบ่มีธรรมดามันฮ้อนเป็นพิน
เป็นไฟ ผมงก็เข้าใจที่แม่เขาได้บอกแม่บอกเป็นอัน ๆ ... (ดนตรี)... ผมเขากามผามี
สี่ด้านหมายความว่าหยั่ง เป็นดีไซตัก เป็นดีใคร่ถามกลางผ่องก็เป็นแม่น์ กลางผ่องก็เป็นผา
ที่เป็น เอากัดที่หันที่หันนั้นกา แปลว่าจะไต่หาแม่จั้นสมนั้นไท้... (ดนตรี)... จิมแลนา
- (หญิง)   ผาคนเขื่อนคนมันต้องมีสี่ด้าน ประพันธจะไย้านประพันธจะไยาลัย แม้วาเขา
มีเมียมีผัว เขาดิงบ่ากลัว ผามีสี่ด้าน แปลว่าธาตุสี่ ประจำตัวคน อันนี้เป็นกุศลบุญทาน
เจ่นล้ำ ผาเขื่อนคนมันมีสี่ด้านเหมือนกับธาตุสี่ของเขา... (ดนตรี)... แบ่ง เขื่อนอยู่แบ่ง
อ่อนอน บ่ไจจะสอนบ่้องคนฟังห่อเขื่อนเขาอยู่กันดิงวัน ขอมันงามดิงนี้ไปหน้า ผาสี่ด้าน
แปลว่าธาตุสี่ บ่เข้าใจต่างใดถามมาซ้ำ ๆ ... (ดนตรี)... จิมแลนอง
- (ชาย)   เป็นแบ่ง เขื่อนผามีสี่ด้าน ผมดิงบ่ค้ำานที่จะดิงใจถาม ตะก็แม่มาบอกไยบั้นหื้ออ้าย
ประพันธ์ แปลว่า ธาตุสี่ สุมาเหี้ยเตื่อะพิน้องดิงหลายที่มานั่งยายกลางผวมที่นี้ กะว่าธาตุ
ห้าธาตุสี่แปลว่าอันใดกันจา... (ดนตรี)... บ่ไจเป็นทีไหน บ่ไจไผที่อื่นอันว่าธาตุที่หนึ่งนี้มัน
หมายถึงหยั่ง ผมงจะถามแม่จั้นสมลักคำฝูงวงศ์วารบางผ่องบ่ฮู้แจ้ง ป่วยไปถามขอลามเมิน ๆ
ขอหื้อแม่จั้นสมบอกมาจนแห้ง... (ดนตรี)... จิมแลนอง
- (หญิง)   กิว่าร่างกายอยู่ด้วยธาตุสี่ ประพันธ์ฟังถึ ๆ ดิน น้ำ ลม ไฟ สี่ธาตุนี้ประกอบ
จิตใจ เดียวมาเดียวไปอู้ได้ปากได้ แปลว่าเขาอยู่กันดิงวัน น้อยและหนานก็อาศัยอู้ถึ
เขื่อนและคนต้องมีธาตุสี่คือว่า น้ำ ดิน ลม ไฟ ก็อันนี้เขื่อนนอกคนเขื่อนของเขาเขื่อน
ร่างจิตใจ ต้องอาศัยเบ็งปะอาศัย เขื่อนนอกเขื่อนในอาศัยอยู่กันได้ ผาสี่ด้านคือน้ำ ดิน
ลม ไฟ ประกอบจิตใจธาตุคนนี้เล่า... (ดนตรี)... จิมแลนอง
- (ชาย)   บ่าเดี่ยวผมงก็ฮู้อันว่าธาตุสี่ ทางน้องทางพี่คงจะฮู้เหมือนกัน ดิน น้ำ ลม ไฟ
ที่แม่บอกประพันธ์ คนเขาจะขาดดิงบ่ได้ กอนบ่มีดินจะเดี่ยวที่ไหน กอนบ่มีไฟบ่ได้ฮ้อนได้
ใหม่ กอนบ่มีน้ำหยอดลงต้องลงไส้คงเป็นคนบ่ได้นานาย ขอหื้อบุญค้ำบุญ ผมงจะถามประดู
มีที่บ้านตวยกัน ตะก็ผ่องหันนับลักกำ บ้านใหม่หลังงามหลังใหญ่ บ่ไจน้อยมาผ่องประดูมีที่
บ่องที่บ้าน ผมงยังมาใคร่ถาม บ่หื้อหมองตำต้อย... (ดนตรี)... จิมแลนอง
- (หญิง)   ประดูเขื่อนใหม่เป็นก็มีจากตัก แม่สมจะนับว่ามีสองประดู บ่าคายเท่าอัน ประดู
หนึ่งหับ ประดูหนึ่งไซ ดิดใจสงสัยถามมาเป็นจั้น แม็กจะนับสองอันเท่าอัน อามมาเตื่อ
ประพันธ์คนดี

- (ชาย) แม่จันทน์สม ผมสงสัยอยู่ หว่าว่าประตุมีสองบาน ตะกี้ประพันธ์ผมเขาไปหันต่าง
กันดูอันนั้นก็เป็นประตู เมื่อผมเขาถามแม่ว่ามีสองประตู มีสี่ประตูแท้ ๆ... (คนตรี)...
จิมแลนอง
- (หญิง) ประตูแท้ ๆ ที่บ่ควรคิดละ ที่เข้าธรรมะมีอยู่สองประตู ถ้ามมาเตอะพ่อสร้อย
ชมพู่ ประตูที่หับกับประตูที่ไซ บ่าเข้าใจไหนมีสองอย่างเท่าอัน บ่าเดียวจันทน์สมจะอู้จะจำ
จะเทศนาเป็นอย่าง ๆ หัน ๆ ไซ ๆ สองบานเท่าอันถ้ามมาเป็นอย่างเป็นอัน... (คนตรี)
...วันนี้คนฉลาดจะมาถามคนหลวก ประตูที่หันมันก็มีความหมาย ประตูสำหรับที่เอาจะไซ
มีความหมายเหมือนกันว่าอันนับไปแล้วตามออกในธรรมมันมีสองประตูเท่าอัน... (คนตรี)
...จิมแลนอง
- (ชาย) เป็นว่าคนแหลมจะมาดลใส่คนหลวก ประตูหับตั้งประตูไซ ผมประพันธ์ตั้งบ่
เข้าใจ ขอแก้ขอไซหื้อผมฟัง เขียวก่อน สติผมเป็นลูกเป็นหลาน ผมก็เป็นละอ่อนคำว่าประตู
หับ ผมจะถามก่าก่อนมันหมายถึงหยั่งอันใด... (คนตรี)...คนแหลมจะมาปะคนหลวก
ก่าว่าประตูหับผมยังบ่เข้าใจ ตะกี้แม่บอกหื้อผมไว้อำไป บ่าเดียวตัวผมเป็นติไซถาม
เจือว่าขึ้น้องที่มาร่วมงาน เป็นคงใคร่ถามเหมือนกับผมทั้งสิ้น... (คนตรี)...จิมแลนอง
- (หญิง) บ่เข้าใจไหนถามมานัก ๆ ประตูที่หับเขาบ่ต้องรับคนอยู่เหมือนกันที่เขาเป็น
อันธพาล เล่าหน้าจำขวัณสิบชาวจาวบ้าน จ้างเอากำชืด จ้างเอากำจามาจำเล่ากัน
บนบ้าน คนอย่างอู้หับไว้ที่อันกับหื้อมันขึ้นมา เขือนักประตูที่หับเขาบ่ควรต้องรับคนเล่าหน้า
จิงขวัณ คนที่นำ เรื่องราวมาก่อกันขึ้นมา รุ่งรังกลาง เขือนกลางบ้าน มาสนส่อแบ่งถ้อย
แบ่งกำ เขาหับใส่มันตั้งบ่ไซแท้ ๆ... (คนตรี)...จิมแลนอง
- (ชาย) คนที่ชี้ปากสนส่อ เอากำแม่กำพ้อที่บู้ที่บ่หันเอาไปเล่าหน้าจำขวัณหื้อลูกหื้อหลาน
ตกเหนื่อออกใต้ เป็นก็ตั้งฮ้องคนปากบ่ดี บ่ว่าเรื่องฮ้อนบ่ว่าเรื่องไหม้ กอนอู้ต่างเหนื่อผด
ไปต่างใต้ แม่ว่าหับไว้ตั้งดี บ่าเดียวประพันธ์บ่จะเข้าใจ คำว่าประตูไซเนาะจะไซไหนกัน
เป็นติไซหักเป็นติไซถามแม่สมจันทน์บ่ดีชี้ค่านอู้ ก่องโอโย่กอนเขาบ่เตใน เทวดาคนไหนองค์ใด
ตั้งบ่อู้... (คนตรี)...จิมแลนอง

- (หญิง) นานที่ไซก็มีใจเบิกบาน เขาจะไปทำงานเขาจะว่าหากิน เป็นป้อจ่ายเป็นแม่หญิง ถูกกรรมถูกศีลไซประตูดอกบ้าน เขาออกไปทำการ ทำงาน เขาจะเงินเขาจะคำ บ้างบ้างอย่าง เขาออกไปต้องไซออกบ้าน ปีกมาต้องไซเข้ามา... (ดนตรี)... ประตู่ที่ไซหมดไสสะอาด เหมือนกับประตู่วัด เหมือนกับประตู่วา เป็นก็ไซต้อนรับศรธา อาจารย์ ครูบาอยู่ในกลาง ช่วงแก้ว ไซไว้หันตึง เมื่อคืนเมื่อวันอบรมศีลธรรมเมื่อใดเป็นก็ตาน... (ดนตรี)... จิ้มแลนอ
- (ชาย) อันว่าประตู่ไซเปรียบเหมือนประตู่วัด พี่หลายน้องนักเฝ้าเฝ้ากันกันว่าถึงวันศีล วันกินวันทาน เป็นก็ปากันไปวัด บ่ว่ากลุ่มหนุ่ม บ่ว่ากลุ่มสาว ละอ่อนก็ตั้งหลายคนแก้ก็ตั้งนัก กอนว่าศรธาปากันไปวัด เป็นตึงไซต้อนรับทุกคน... (ดนตรี)... ซอขึ้นบ้านใหม่ผมบ่หื้อได้ ง่อม ผมจะถามป่องจะมีก็บ้าน ตะก็มาแล้ว บ่ไปนับสักกำ ฟังไปนั่งบนผาม นั่งงอขอถ้อง บ่เดียวประพันธ์จะถามเหมือนกัน มีก็ป่องก็บ้านประพันธ์ยังบ่ชู้... (ดนตรี)... จิ้มแลนอ
- (หญิง) ถามกันพ่อง ก็ต้องตอบกันพ่อง เรื่องบ้านป่องมีสองบ้านกับกัน เมื่อประพันธ์ปะแม่ สมจั้นถามอะยังถามมาถี้ ๆ ป่องหนึ่งหับก็ป่องหนึ่งไซก็มีนิสัย เหมือนกันทั้งนั้น ถามมา เตอะ ประพันธ์ต่างบ้าน ก็มีสองป่องสองบ้านสำหรับป่องหนึ่งหับก็เอาไว้ต้อนรับ อันนี้ป่องมันไซ เมื่อประพันธ์ติดใจสงสัย ป่องหับป่องไซถามสมคนเค่า แต่ก่อนแต่หลังขอตวยสอง เมือง เตือดกันข้าว ๆ ... (ดนตรี)... จิ้มแลนอ
- (ชาย) บ่าเดียวผมขอขอบคุณจำตัก แมว่ามีป่องหับ ว่ามีป่องไซ อันนี้ผมก็บ่เข้าใจ จะถามกันไปก่อน กว่าป่องหับจะหันเมื่อใดเมื่อคืนเมื่อวานกว่าคำจ้อมค้อม เป็นดีไซ ถามแม่สมเทียบก่อนว่าเป็นจะหันเมื่อใดกันจา... (ดนตรี)... กกว่าสัตว์ที่มันขบเจิบเขาว่า จะเข็บเจิบเหลือแมงป่อง เป็นดีไซถามแม่จั้นสมก่าก่อน อันว่าป่องหับมันหมายถึงหยิง บอก เตอะ ๆ บอกอ้ายประพันธ์ที่ผมเขาถามเพราะว่าผมอยากชู้... (ดนตรี)... จิ้มแลนอ
- (หญิง) กอนแม่สมก็จะบอกว่าป่องที่หับ เป็นว่าตาบคมต้องเอาไว้ในฝัก สำหรับคนหลวาก ก็ต้องเอาไว้ในใจ ชู้แต่บูตต้องดูแต่ตาพิจารณาแต่ใจสมควรอย่างใดคิดหื้อมันมีสมมติว่า เขา จะมาล่อมาสน เขาหันคนรำรอยอย่างอ้อเขาจะจุแตกน่อง เขาจะจุแตกพี่ เขาจะมาสนล่อ ชูเขา... (ดนตรี)... สำหรับคนข้างนอกจะมาสนมาล่อหื้อได้ผิดกันเถียงกัน อันนี้ละเขา จะได้หับชังเอาคำมันไว้เทียบไกล ๆ จะไปเก็บเข้าอกจะไปเก็บเข้าใจ หับประตู่ในหัวใจ นี้ไว้... (ดนตรี)... จิ้มแลนอ

(ชาย) มันมีตึงคนง่าว มันมีตึงคนหลวก ที่ตีหับเขาก็บ่ต้องไข บ่าเดียวแม่จันสมก็ได้มา อธิบาย เมื่อคำบ่ตีก็เอามาสนส่อ เก็บคำใต้เอาไปกำเหนื่อ เก็บกำแม่เอาไปส่อหื้อป้อ คำว่าคนโตปากบ่ตีสนส่อ เขาควรจะหับไว้ตึงตี... (คนตรี)... กอนว่าปองหับบ่าเดียวผม ก็เข้าใจ คำว่าปองไขมันจะหมายถึงหยงไขตลอดตึง เมื่อคืนเมื่อวัน ขโมยมาหันมาลักข้าว ลักของ อันนี้ประพันธร์มาลักข้าวลักของจะ เป็นการเดือดร้อน... (คนตรี)... จ้มแลนอง

(หญิง) เมื่อเขาไขก็จะต้องไขเป็นเตื่อ ก็จะต้องได้เชื้อสมควรตีไข เช่นว่า เป็นฐั่ววาดงหลายที่เป็นมวงคลรอดมาทางบ้าน จะต้องไขปองจะต้องส่งไปหา เป็นอุ้หยงจาหยงมา ตีแจ่นล้ำ เช่นว่า เป็นมาแม่บุญว่าอันไขปองต้องรับมา เอือน... (คนตรี)... กอนได้อุ้เรื่อง ขาย กอนได้อุ้เรื่องค้า อุ้เรื่องวัด อุ้เรื่องวา เขาจะต้องได้ไขปองนี้ออกมาปรึกษาสิบชาวจาวบ้าน เป็นมาแม่บุญเป็นมาแม่กุศล เขาเกิดเป็นคนต้องต้อนรับตามอัน

(ชาย) อันว่าปองไข เป็นว่าไขต้อนรับ อันว่าปองหับในสิ่งบ่ตีคนที่เป็นมีศกดีมีศรี เป็นมีจิตใจเป็นธรรมะ เป็นเป็นคนเข้าวัด เป็นเป็นคนเข้าวา อันนี้แม่จันสมบ่ควรตีละ ถ้าว่าคนไหนมีศีลธรรมธรรมะ หื้อไขได้แต่นอนาย... (คนตรี)... เป็นว่าปองไขหื้อไขต้อนรับ คนมีศีลธรรม แม่จันสมได้มาบอกประพันธร์ บ่าเดียวหัวผมก็ได้เข้าใจ เชื่อว่าบ่้องญาตี มิตรสหายตึงหญิงตึงจายคงจะสู้กันพ่อง... (คนตรี)... จ้มแลน่ำ... (คนตรี)... วันนีมาขอบ้านใหม่หลังงาม ค่อยปลงลงวางจบลงเสีย เท่านั้น.

ละครเรื่อง เตใจ - ยาโม

คณะสายธารา จังหวัดเชียงใหม่

(ยาโม) หลอน... (คนตรี)... พี่ก็ได้อยู่กับน้องจันทา อยู่เมินมาจนมีของมีข้าว แต่เขา
บ่มีลูกมีเต้า เป็นของเป็นข้าวมีนึ่งหลวงหลาย น้องแก้ว เอาถิ่นกับน้องจันทา เป็นเวลา
เมินนานมาแล้ว แต่ว่าบ่มีลูกแก้ว อยู่ด้วยกันเป็นเห็นเป็นเมิน เงินค่ากว่าสินทรัพย์บ่า
เตียนนี้เขามีศักดิ์มีศรี อันว่าเป็นของอันใดก็มีแต่ว่าใจ บ่ดี เขาบ่มีลูกน้อย... (คนตรี)
... เอาถิ่นเป็นเวลาเมินนาน สองผิวเมียต่างอิต่างหา... (คนตรี)... ตัวบาน ผิวเมีย
คู่นี้บ่อยู่กับพี่ตึง เข้าใจกัน บ่มีสะตงสตาจค์ปลูก ๆ ผิง ๆ ทางเหนือทางใต้ พี่มาใจดีใจ
นานก็เขาช่วยกัน เก็บกันไว้ จะไปทางเหนือทางใต้มีข้าวของก็ใจก็มี เงินทองเหลือกัน
เหลือใจ เป็นผิวเมียก็มีศักดิ์มีศรีจันทาตั้งเป็นคนดี บารมีของเขามันกว้างก็มาสมควร
อันใดทุกอย่าง นี่แหละ... (คนตรี)... น้องแหละนำ... (คนตรี)... นายมอน เขาเอา
ถิ่นเป็นผิวแก้วเมียเทพ บ่ใจเอาถิ่นเป็นผิวเผดเมียผี เป็นข้าวของอันใดก็มี เป็นบุญมีนึ่ง
ก็บ่ต้อง ตัวคนงาม น้องก็บ่ปากย่อย นี่แหละน้องแหละนำ

(จันทา) นาย... (คนตรี)... บ่าอ้ายยาโมกับอีน้องจันทา เขาอยู่กับมากาเป็นนานแต่
แล้ว เขาได้มีของมีข้าว ดีลูกเต้าเขาเข้าบ่มี เจ้าเฮย... (คนตรี)... สองคนเขาอยู่กับ
มาอีน้องจันทา บ่มีลูกมีเต้าเสียใจทางผิวข้าเจ้า ลูกเต้าเขาบ่มีสักคน อยู่ด้วยกันตั้งบ่
ลำบากเขาบ่ยากก็ตั้งบ่จน ปกติก็มาเป็นคนบ่ได้ดินรนเมินมาเงินแล้ว... (คนตรี)...
แล้วหื่อนาย เขาช่วยจัดแจง... (คนตรี)... แบ่งสาจะห้อมอบทานวันยาม... (คนตรี)...

(ยาโม) เวลาตะวันงามกลับมามันเป็นนึ่งเป็นหนา จันทาน้องเขาจะกินปลาตกแต่งดา
เอามารับต้อน เป็นบ้านแม่ด้วยะหยังกัน ตัวเป็นแม่หญิงเตรียมดาไว้พร้อม... (คนตรี)...
จิ้มแลนอง

(จันทา) ก็น้อง เป็นเมียหลังดีลูกเจ้า ลูกมาแล้วต้องนึ่งข้าวแกงปลาตกแต่งดาหื้อสามี
และส่งข้าววัด เขาสองคนช่วยกันอิกันหา ดีเหยยมันบ่มีลูกซัก อื้อะหยังมันบ่ถูกบ่ดีดีลูกเขา
มันบ่มีสักคน กาอยู่กับมาช่วยกันอิกันปาก เขาก็ตั้งบ่ยากบ่จน ลูกเต้าเขาบ่มีสักคนตั้งดินรน
นั้นบ่ใจของน้อย กอนจะนับเงินทองเขาตั้งบ่หมองของมีหลายร้อย... (คนตรี)... จิ้มแล
นอง

(ยาโม) พอเมียแม่หญิงยะกินตั้งถ้า พี่เขาเป็นหัวหน้าต้องปลูก ๆ ผง ๆ เขาะหาสะตง สตางค์ปลูก ๆ ผง ๆ ตัวน้องเก็บไว้ จำเป็นได้ฮิได้หา มันบ่มาเขาะหาจนได้ จะเป็นทาง เหนือจะเป็นทางใต้... (คนตรี)... ก็เป็นก็ตั้งว่าผิว เมียกันแต่มันตั้งม่วนอกมันตั้งม่วนใจ พี่เขาจะไปไหนมาอาลัยเมียนักหนา พี่เขาจะมา น้องก็ได้ตกแต่งดาไว้ถ้าจนพร้อม... (คนตรี)... จ้มแลนอง

(จันตา) เขาจ่วยกันหา เขาจ่วยกันฮิ ก็เจริญพุทธิถึงได้มีหลักฐาน เขาก็มีทั้ง เบี้ยหอย เงินค่าถึงหลักฐาน เขาก็มีทุกอย่าง ผัวก็ตั้งฮิเมียก็ตั้งหาวาสนาเขาบ่ได้ตกต่ำ เขาจ่วยกัน ก็ดล่ำต่ำสร้าง ต้องการอะหยังก็มี กอนเขามีลูกกอนเขามีเต้า เสียใจข้าเจ้า เขาก็เป็น เศรษฐี ของอะหยัง เขาก็มี ดิป่าดิมมีลูกมีเต้า หยังมาเสียอกหยังมาเสียใจ บ่จ่าจะยะ อย่างใดคอยไปปู่เจ้า... (คนตรี)... จ้มแลนอง

(ยาโม) ถึงว่าบ่มีลูกถึงว่าบ่มีเต้า แต่ว่าเขามีข้าวแต่ว่าเขามีของ อย่างยาโมนี้ตั้ง ครอบครองมีข้าวมีของ เหลือกิน เหลือใจ จะเป็นได้เขาะได้หา มันบ่มาต้องหามาไว้ เพื่อว่า จะได้ใช้ยามเฒ่าเมื่อลุน... (คนตรี)... งม ๆ กำ ๆ มาไว้เหยยพ่องหัวเขาเขาอ่อน จะไปบ่ไหว เงินทองมีไกลมีไกลจะมีที่ไหนดั่งอื่น จะมีกลางทุ่งจะมีกลางนา จะไปเขาะ มาหาไว้ทั้งนั้น... (คนตรี)... จ้มแลนอง

เจรจา

(จันตา) พี่ยาโมเขาอยู่กันมานานอ เขาก็สร้างบุญมาจากคนิก หยังจาโคบมีลูกมีเต้าหา

(ยาโม) เอ... พี่ก็... มาจัดหัวใจเหมือนกัน ได้สร้างคุณงามความดีมา เกยไหว้เกย สาขอลูกขอเต้า เอ... ถ้ามีลูกกับ เป็นสักคนน้องจันตาถ้าจะดีใจน้อ

(จันตา) ดีใจจาคนิกเจ้า แต่บ่าเตี้ยวนี่ข้าวของ เขาก็มีจาคนิกเนาะ เสียใจว่าหยังบ่มี ลูกเต้ามาสืบแทนอะหยังสักอย่าง แล้วก็เสี้ยวของพี่ยาโมหยังบ่หันมาแอ้วสักเดือนอ บ่า เตี้ยว

(ยาโม) เอ... หรือว่าเมาไปปะกะงานทำงานนอกบ้านที่อื่นกา อย่างใดกัน ตามผู้เพื่อ ก็ไปเมาหาแวะ (มีเสียงกระแอม)

(จันตา) เอ... ไผมาหันเนาะ

(เศรษฐี) จันตา

- (จันทา)   เจ้า...ไผมาหั้นแนะ
- (เศรษฐี)   ไอ้ พ่อเศรษฐีย่า
- (จันทา + ยาโม)   โอ...สวัสดีเจ้า...สวัสดีครับพ่อเศรษฐี พ่อเศรษฐีเจี๊ยทางบนเจ้า
- (เศรษฐี)   อยู่ตึงสองบ่อ
- (จันทา)   เจ้า...อยู่ตึงสองเจ้า มีธุระปะปั้งอะหยังจา ผดมาแห้วบ้าน
- (เศรษฐี)   คืออย่างอ้อ อีพอกัหันสุเขาบ่ผิดกันสักเทื่อ น้อ ผัวแก้วเมียแสงแต่ ๑
- (จันทา)   มันบ่มีหยังมาผิดกันจู้เจ้า
- (เศรษฐี)   บ่าเตี๋ยวนี้อีพอกจะจ้างสุ ๓ พันค่าน่า
- (จันทา)   จ้างยะหยัง พ่อเศรษฐี
- (เศรษฐี)   จ้างหื้อสุผิดกัน ภายในสามวัน ถ้าสุบ่ผิดกันครบ ๓ วัน อีพอกจะเอาคินเมื่อเทีย
ถ้าสุเขาผิดกันคำ ๓ บิน ให้สุเขาเอาไปเตื่อะ พอกจายกหื้อและเอาค้ำไว้ที่สุ
- (จันทา)   ว่าอย่างใดพี่ยาโม
- (ยาโม)   อย่างใดเป็นมาจ้างเขา (รำพึงกับตนเองว่า บ่ได้เป็นมาจ้างเขา เขาจะได้
ลองผ่อว่า เมียเฮานี้เป็นจะใด) เอาค่า
- (จันทา)   โอ...พี่ยาโมผิดกันโดยบ่มีเหตุผล มันก็บ่ดีนาพี่ยาโม
- (ยาโม)   คือว่ามันดีหรือบ่ดีก็บ่ฮู้น้อ พ่อเป็นก็บ่หัน เขาผิดกันสักเทื่อ
- (มัลลิกา)   ข้าวของ เขามีจนปอจิบหาย เพราะผัวบ่ตายของเขาเต้าอื่น...กามาหันตีเฮือน
ตีบ้าน ปอสะเล็งเปิงบั้งบ่มีตองมุงหัว อ้ายเตโจผัวเขามันเซอะ ต้องมีปะเลอะมันบ่ไป
เมามัว...นาเปื่อนนา ปอบ่เขาเอาคามาซอนเทียพ่อง...ผ่อเฮือน เขาอยู่ผ่ออู่เฮานอน
ข้าววงายข้าวตอนจนปอกินบ่กุ่ม บิดเอาเพื่อนฝูงมาแ่อ้วบ้านจุ่ม ๑ กินบ่กุ่มกำเตียวก็โขอยาก
...ซัมโม บ่าเตี๋ยวตุ๊กใจกับบ่าเตโจ ตุ๊กคะตุ๊กโข เพราะผัวเฮาง่าว
- เตโจ   อีท่ากินตบอีท่ากินไต อีท่าบ่นวาย อีตายหมกตบ...
- เจรรจา
- (มัลลิกา)   โอ...มาแจ่งกันยะหยังนี้
- (เตโจ)   โอ๊ะ บ่ได้แจ่งลอ
- (มัลลิกา)   เอ้อ...บุบเหียคิก้า

- เตโจ   อีตายผอม อีตายดอง มึงจะไปเคือดร้อนมันหยัง ฮีหาสะตงสต่างค์เอามา
กำบาทบ่บ่อกันสักกำ เจ้าแม่กำ อีท่าชะนัง อีท่ากันกึ่ง
- (มัลลิกา)   โอ...บ่ฮู้จักมัลลิกาเหี้ยแล้วกำ ดบหน้าเหี้ยถ้าจะตั้นอ
- เตโจ   เมียหยังอีจะเอามาเยหยัง ฮาหยังเป็นตังจิงเป็นเค็ดเป็นขาด ใจจนปอยาก
อกจนปอขาด เป็นจะโคบ่เหมือนเมียคนอื่น เต็น่า ตักใจเป็นนังเป็นหลาย จะมัดคอตาย
กลัวหายใจบ่ออก
- (มัลลิกา)   โอ...นี่เชือก เชือก เอาไปมัดล่อ ต่ายเหี้ย ๆ จะเอาเจือกสิหยัง เอา ๆ
เอาไป นำก็บ่ตัก
- (เตโจ)   มันเรื่องอะหยัง สุธยังบ่ตัก
- (มัลลิกา)   ก็สุเป็นผัว สุตองเขาชะหาเสียงเมียกำ บ่ถูกบ้านบ่ถูกเมือง เขือนกบ่เจ็ด เมื่อ
คืนก็บ่ได้หลับหยังสักอย่าง (ทูป - ตี) เอาต่ายเอาต่ายแน่ ๆ วันนี่
- (เตโจ)   มัลลิกา ยะหยังบ่ผ่อจันตากับยาโม เป็นบ่ผัดบ่เสียงกันล่อ
- (มัลลิกา)   นั้นผัวเป็นตล่อ หาเงินได้เป็นโมก ๆ ล่อ อันนี้บ่ได้สักบาท อีจันตามันโชคดี
มันได้ผัวดี ผัวอย่างอี บ่ฮีบ่หา
- (เตโจ)   แล้วสุ ยะหยังบ่ฮี มันก็ต้องฮิตวยกันกำ
- (มัลลิกา)   อีจันตามันก็บ่ได้ฮิลอ อยู่บ้านตัก ๆ
- (เตโจ)   ข้าบ่ตีสุหยังบ่ละ
- (เศรษฐี)   เตียว ๆ โอพ่อเศรษฐีมาแ่อว เตโจ - มัลลิกา
- (มัลลิกา)   เตโจ มันไปยิ้มเต้าใด
- (เศรษฐี)   บ่ใจ บ่ใจ พ่อเศรษฐีจะมาจ้างสุเขาบ่หื้อผัดกันภายใน ๓ วัน จะหื้อคำ ๓ ปั้น
ถ้าสุเขาผัดกันอยู่ครบ ๓ วัน พ่อจะเอาคืนมา
- (มัลลิกา)   เขาแต่บ่เป็นหยัง มันนั้นน่า บ่าทำบีกนี่ละ มัน
- (เตโจ)   มัน เป็นแต่อีท่านี้ละ
- (เศรษฐี)   เอาละพ่อจะบีกแล้ว

- มัลลิกา   เป็นเอาคำไว้นี้จำคนัก บำทำกินตายก็คิด - เมามืดเถียงกัน ออกพูดโทษมิ
 ช่มมิ่ง เป็นเอาคำไว้นี้ตั้ง ๓ ปีบบาท เป็นจะหือเป็นตีมี่ฮ่างตวยกัน มารุงรังชุด ๆ ยาด ๆ
 บ่เตี่ยวบ่ได้แล้วคำ ๓ ปีบบาท เศรษฐีจะมาตวยเอา
- (เตโจ)   มันต้องเอาไว้ที่ข้านี้
- (มัลลิกา)   เออ...เอาไว้นี้
- มัลลิกา   ข้าเป็นแม่ยิงรักษาของได้ สุเป็นปอจายแม่ยิงมีหลายเอาไปสูเมียน้อยของจาย
 มันจะลืบหายวังวายจากบ้าน บ่าเตี่ยวเศรษฐีเป็นจ้างคำ ๓ ปีบ อดเอา ๓ วันมันล้างได้
 ฟ่องนา...(คนตรี)...จิ้มแลนอง
- เตโจ   อดเอา ๓ วันก็ล้างได้ฟ่องนั้น บ่าตันออกจกบ้านจนปอดมืดเถียงกัน ฮาฮยังมา
 ราคาคูต้องการค่านักเหลือขนาด ฮาเป็นลูก ฮาเป็นฝวับนับถือตัวเป็นเด็ดเป็นขาด เมีย
 อย่างฮ้อใจเอามุยเข้าขนาดหือมันหวากสองฮู...(คนตรี)...เมียตีเป็นว่าเหมือนแม่ เมียแย
 จะเอามายะหยัง ตั้งแต่เขาอยู่ตวยกัน ผิดเถียงกันปอราคูจาวบ้าน เอาคำมานี้ฮาดิงบ่
 แล้วใจจะเอาไว้ทั้งนั้น...(เจรจา...มัลลิกาอย่างฮ้อสงสัยได้คำไว้เหยยแล้วก้า...)
- เจรจา
- (มัลลิกา)   เออมานี้ ๆ ข้าจะกำ สุเอาไปกำจะเอาไปสูเมียน้อยเหยยจะยะอย่างใด
- (เตโจ)   อดเอานา ๆ
- (มัลลิกา)   อด ๆ เอา ๆ
- (เศรษฐี)   ฟ่อมมาแล้วเน่อ ๆ บ่าเตี่ยวนี้ก็ครบ ๓ วัน แต่สุก็ผิดกันอยู่ตลอดเวลา
- (มัลลิกา)   มันเป็นแต่ไอ่ห้าปีกนี้แหละพ้อเศรษฐี มันจะเอาไว้ที่มัน เเถียงกันวันค้ำดินฮุ่ง
 อย่างฮ้อตั้งบ่ได้ละ บ่เป็นตีมี่ฮ่าง
- (เศรษฐี)   อย่างฮ้อจะเอาบีกเหยยแล้ว
- (มัลลิกา)   เอาไป ๆ เอาไปไกล ๆ เน่อ
- (เตโจ)   เนี่ย ๆ มันเป็นแต่มิ่งนี้แหละ ฮ้อมัลลิกา ฮ้อตั้งบิด
- (มัลลิกา)   โอ...บ่าทำหัวหงอก
- (เตโจ)   ปอเน่อ ฎจะออกบ้านแล้วละ
- (มัลลิกา)   ฎก็จะไป จะไปแ่อบ้านเสี่ยวเหมือนกัน

ยาโม ก็เป็นวันนี้กินข้าวกลางวันหยังมาล่ำมอกล่ำ ผัวกับเมียอยู่จ้งอยู่บ้าน เป็นว่ากินก็ล่ำนุกหนายอยู่ด้วยกันที่นี้ สงมาม่วนแต่นา นายนานายไปไหนมาไหนสบาย หายห่วง ผัวก็ฮิมียก็หาไป ๆ มา ๆ น้องก็ตาจับต้อน ของหยังก็นำมาหื้อครบเบ่เดือด ร้อนอะหยังสักอย่าง แหมงำของกินดี ๆ ล่ำ ๆ เอามากินกันก็ม่วน

จันตา ก็เป็นมาจ้างหื้อเอาผัดกันกับมีเรื่องหยังกำแล้ว... (คนตรี)... จะยะอย่าง ไตยาโมพี่แก้ว ฮับกำไว้แล้วกับพ่อเศรษฐี คำตึง ๓ บาท หื้อเอาผัดกันโดยดี... เฮย เจ้าพี่เฮย บ่าเตี่ยวซำบมีอะหยังสักอย่าง ก็เป็นมาจ้างหื้อเอาผัดกันมาเดือคมันเหมือน เป็นจาวบ้าน ยะอย่างไตยาโมพี่จัน เขาบมีหยังผัดกันสักอย่าง แหมงำ ก่อเขาอยู่กันตั้ง มือตั้งวัน เขาบเกยผัดกัน เรื่องหยังกำ เดือ

เจรจา

(จันตา) ยะอย่างไคนั้น เป็นจ้างหื้อเอาผัดกัน เขาก็มีเรื่องหยังมาผัดกันน้องว่านา เอาคำนี้คืนหื้อพ่อเศรษฐีไปเหี้ยเดือ

(ยาโม) พี่กว่าอัน คำนี้มันบใจของเฮาล้างได้เนาะ

(จันตา) เจ้า... พ่อเศรษฐีเป็นก็มาพอสเนาะ

(เศรษฐี) บ่าเตี่ยวนี้ก็ครบกำหนดแล้วน้อ

(จันตา) เจ้า... พ่อเศรษฐีเอาคำนี้บีกคืนเหี้ยเดือเจ้า ตึงบู้ว่าเอาเรื่องอะหยังมา ผัดกัน อะหยังก็มีอยู่อย่างแล้วล่อเจ้า

(เศรษฐี) อัน พ่อเศรษฐีจะเอาคำบีกไปเหี้ยละ

(จันตา) เจ้า วันหน้าวันต่าก็ขอเจ็ญ พ่อเศรษฐีมาแอ้วพองเน้อเจ้า

(ยาโม) ไผว่าสักเดือ จ้างหยังบ่จ้าง จ้างหื้อเอาผัดกันแต่

(เตโจ) เสี่ยว ๆ

(ยาโม) โอ้เสี่ยว ๆ มาแอ้วกา เข้ามาแล้ว

(จันตา) โอ้เสี่ยวเป็นไตหายหน้าหายคำไปตางไต ผ่อล่อใส่เสื่อปุดเสื่อหาวก

(ยาโม) โอ้ผ่อต่าล่อ ต่าปามจุ่มคุ่ม อะหยังเป็นล่ำเป็นเหลื่อ

(เตโจ) มันก็เรื่องลูกเรื่องเมีย จดกันมาแล้วบ่าเตี่ยวนี้

- (จันทา) เป็นอย่างใดพ่อง ปีมัลลิกาเป็นสบายดีบ่อ
- (เตโจ) มันก็อย่างว่านะ ได้ผิต่ายท่าต่ายโหงมาเป็น เมียนั้นกำ
- (จันทา) ปี่เสี้ยวเจริญกินน้ำก่อนเจ้า น้ำเย็น ๆ เจ้า นั่งตางบนกำเจ้า
- (เตโจ) ...รำพึง...โอมาม่อเมียวยาโม หยังมาตีแต่ตีว่า ถ้าเป็นเมียวเฮา เหาจะ
ไหวตั้งวันลอ...
- (จันทา) พี่เสี้ยวกินข้าวมาแล้วยังเจ้า กำเดียวก็กินตวยกินน่อ ข้าเจ้ากำล้งจะกิน
- (เตโจ) เสี้ยวยาโม เสี้ยวเออาอะหยังหื้อเมียวกิน เมียวหยังมาตีแต่ตีว่า เมียวข้านา
ถ้าเป็นควายคงจะฆ่าขว้าง เทียลละ
- (ยาโม) มันเป็นแต่เสี้ยวกำ กินเหล้ามาบุบตี เป็นก่อ
- (เตโจ) โอ...ข้านี้ตีเสียงตี พ่อเศรษฐีไปจ้าง เป็นเงิน ๓ ชิ้นกำ จ้างบ่หื้อผิดกันจน
ปอบ่าได้ บ่ป็นนาที่นา
- (จันทา) พ่อเศรษฐีก็มาจ้างที่นี่เหมือนกันลอ เป็นจ้างหื้อผิดกัน ก็เข้าไปได้บ่จะเอา
อะหยังมาผิดกัน
- (เตโจ) ตีแต่ตีว่าเสี้ยวนี้ ผัวแก้วเมียวเทพแต่ ๆ ข้านี้มันได้สล่าไปแล้ว ก่อนจะมานี้ก็
จุดกันกำแล้วลอ จนตำป๋ามตำเขียว
- (จันทา) เป็นว่าบ่ดีล่อ ผิดหัวกันมันฮ้อนข้าวฮ้อนของ บ่าดีเน่อเจ้า กำนี้นาจ่วยกันฮิ
จ่วยกันหาเน่อเจ้า บ่าดียะอย่างอื่น
- (เตโจ) เสี้ยว ๆ วันนี้ว่างก่อ ขออนุญาตไปแอ่วกบข้าสักรวันลอ
- (จันทา) ได้กำ ๆ ไปเตอะ ๆ บ่เป็นหยัง
- (ยาโม) จันตายุ่บ้าน เน่อจะไปแอ่วกบเสี้ยวสักรกำ
- เตโจ ก็จวนพ่อเสี้ยวเพื่อนชักเป็นปากตักเฮาไปแอ่วกตวยกัน ตัวข้าจะขอถาม เหาจะ
ไปแอ่วกตวยกันสักหว่างสองหว่าง โอเสี้ยวมียาปากไหนหื้อเมียวเป็นได้อยู่บ้าน จะขอปรึกษา
สักหว่างสองหว่าง เมียนั้นหยังมาตีเกินไป
...เมียวของข้ามันตั้งบ่ถูกตบ อีท่าต่ายก็ค้อท่าต่ายผอม ตะกั้วเดียวขึ้นกอง
ตัวมันก็ยังคำตวยกัน ตะโคงโนงถ้าเป็นสาวร่าวงจะตื่นตั้งตักหัน

(ยาโม)   ก่อนว่าอย่างอึ้งใจส่วเมียกันแต่ มันทองแป๊ะปะหน้าตีดำไขหื้อพี่น้องศรทธาห้วงควานลืบขาวจาวบ้าน เป็นจันตาเป็นบ่แอ้วเมื่อคืน เป็นบ่แอ้วเมื่อค่ำ ก่อนข้าจะลุกจะนั่งตึงปดตึงกวาดถูหื้อ

(เตโจ)   ไปแอ้วบ้านข้าสักก้านอ

ยาโม   ไปก็ไป ไปแอ้วบ้านเสี้ยว ไปบ่าเดียวมันบ่ใจหาไก่ หนทางดีเดินทางไปจะยะอย่างใดกันเจ้า ไปก็ไปตวยพ่อเสี้ยวยาโมอกปุดโถงหมโมตวยกันม่วนล้ำ...(ดนตรี)...จิ้มแลนอง

เตโจ   ขอความกรุณาหื้อเสี้ยวเพื่อนซึก ได้เอ็นปากตักไปสั่งสอน เพราะเมียของข้ามันเป็นคนจ่องทองไปสั่งไปสอน เมียข้าเสียพ่อง อยู่มาตึงมือตึงวัน ตัวเขาใจจ่างใจจ๋อนไปสั่งสอน เมียข้า พ่องหื้อมันเป็นคนดิบคนตี กั้นข้าวงายมันก็ดำ กั้นข้าวตอนมันก็ดำ เมื่อคืนข้าปอได้ฝันเห็น ฝันว่าได้โต้เถียงกัน ฝันว่าได้ตีกันออกจ่องออกบ้าน ฝันว่าได้เปิดฝันว่าได้กำ ฝันว่าได้พันคอมันแถมข้า...(ดนตรี)...จิ้มแลนอง

ยาโม   จะไปสอนเมียเสี้ยวเป็นการลำบาก หยั่งมาทุกซึกยากห้วงหัวใจสองคนเมาเหล้าเข้าไป เป็นอย่างใดลองใจเสียก่อนหื้อเสี้ยวเมาเหล้าเมายาเป็นคิงเป็นฮาปะใส่แม่ละอ่อน กอดคอกันเข้าบ้านไปก่อน เขาจะลองใจเมียสักกำ หื้อเสี้ยวเตโจกำสั่งเมาเหล้า ก็แต่งว่าเมาสะเลสะล่า สองคนเขาเป็นกอดเป็นหวัน สะเลสะล่าเข้าจ่องเข้าบ้าน ต้องลองอกเขาก็ต้องลองใจที่ผ้อมันไปเป็นจะใดพ่องนั้น...(ดนตรี)...จิ้มแลนอง

มัลลิกา   บ่าท่ากันดับ บ่าท่ากันไต่ไปไหนมันบ่ปึกเข้าบ้าน มันออกบ้านไปเมินเจئنล้ำ บ่หันมันปึกมาใจ บ่าเดียวมันท่าจะใดมันตึงจะวายกับหน้ากอนมันปึกมาหาข้า ก็จะไม่ลองเชือนลง เชือนป่าตัน...(ดนตรี)...ข้าไปฮิเงินบ่าไปฮิคำ มันเอาไปจ่านำจนหมดจนเสี้ยง จะกินบุหรี่จะกินอมเมียงก็มีสตรงค์สไกบ บ่าเดียวเสียวอกเสียใจ ตึงบ่มีอันใดในจ่องในบ้าน เพราะว่าส่วเฮงง่าวล้ำ บ่จ้างฮิหาเงินคำ...(ดนตรี)...

เจรจา

(มัลลิกา)   เอาเหยลื้อ ๆ

(เตโจ)   มัลลิกาจ่า มัลลิกาดูปุด

- (มัลลิกา) เอาเหยี่ยว ๑ เสี่ยวยาโมน่อใส่เสื้อผ้าจาดตี เอาซี่เหล้าเข้ามาหยังนี้
เอาไป ๑ เอาไปไกล ๑ เน่อ ลากออกไป ๑ เอาไปกลางกองหื้อล้อหนีบเหยี่ยว
- (เตโจ) สูดที่รัก เมียจ่า สูดที่รัก ๑
- (มัลลิกา) ไผมาสูดที่รัก ๑ เอาตื่นยกคอเข้าไว
- (ยาโม) บ่ตียะมัน มันเมาแต่ ๑ นา ขอเตื่อะ ๑
- (มัลลิกา) สตางค์จะซื้อกินข้าวก็ยังมี เอาไปซื้อกินเหล้า เอา ๑ หน้าจูดิน ๑ เอาหน้า
มันจูด เอาไปไกล ๑
- (ยาโม) ก็บ้านอยู่นี้ แม่เสี่ยวจะหื้อเอาไปตีไหน
- (มัลลิกา) บ่เอา ๑ แล้ว เอาไป ๑ ๑ จะบุนแล้วเน่อ เอาไปเอาออกบ้านไปบ่าเตี่ยวนี้
- (ยาโม) เมียเสี่ยวหยัง เป็นอย่างอืด เป็นสวกแต่ว่าโล
- (เตโจ) หิงผ่อกำเป็นหน้าตีเกยว่า เขี้ยวกabung เมียอย่างอืดเอาไปเลี้ยงผีฝายเหยี่ยว
ถ้าจะตีกำ สวกอย่างแต่นอย่างเผิงจู้
- (มัลลิกา) ไป ๑ ออกไป
- (ยาโม) เมียเสี่ยวนี้บ่ไหวแต่ นึกว่าจะได้ตี อย่างอืดบ่ไหวแต่
- ยาโม ก็เมียของ เสี่ยวมันสวกล้ำไป ก็หิงบ่ไหวเป็นว่าซี่เหล้าเมียก็แก้ก้เฒ่าเพราะว่า
ใจดำเกินไป แบ่งกินยากินเหล้าเข้าไป มันข้าว่าบ่ไหว เป็นว่าค้ำห้าช่นต่าย ข้าว่าบ่ไหว
สวกอย่าง บ่าเตี่ยวข้าจะอืดจะจ่า เมียอย่างอืดอยู่ดวยบ่อ้วน ถ้าเสี่ยวอาศัยเป็นห่วง จะลอง
ใจเมียเสี่ยวสวกกำ เขาปากันบึกกันปอก เขาปากันกดับหลังหันลองใจจันตาสวกกำว่ามันจะ
จิงเสี่ยวก่อ บ่าเตี่ยวก็จวนกันไป ใจเฮาใคร่ลองผ่อ บ่าเตี่ยวเขาแบ่งไปล่อว่ามันจะว่า
จะโต จะจ่มหรือว่าจะแจ่งหรือว่ามันหันอกหันใจกำเตี่ยว ถ้าเสี่ยวเมาเหล้าไปมันจะว่า
จาใดกันพ่อง
- เตโจ ข้ามาอิจจาเสี่ยว สำหรับตัวข้ามันว่อม หื้อเสี่ยวแบ่งหลังก่องแบ่งว่าติดเหล้า
เมายา ข้าจะหามไ้อเสี่ยว เขาก่อยลวะเตี่ยวเข้าหา ผ่อจันตาคะว่าสังใจจา กะจะจ่ม
จะต่ำกว่าจะ เตือน...
- เจรจา
- (เตโจ) นี่เสี่ยวเห็นลวดลาย เมียข้าแล้วยัง

(ยาโม) อย่างฮีบไหวแต่

(เตโจ) หน้าผากกับเข่ามันจับกันนาเสียว กำเดียวเสียวแต่ง เมมาเหล้าหื้อเมมาแต่ ๆ

น่อ

(ยาโม) (โวยวาย แสดงอาการเมมาเหล้า)

(จันตา) อะหยังเป็นหยังอ้อแต่ว่า น่อเสียว

(เตโจ) ผ่อนี้เสียวยาโมมันเมมาเหล้า

(จันตา) เอาขึ้นมาบนเพ้ ไปกินเหล้าที่ไหนกันแต่ว่า

(ยาโม) ซ้าเมมา ๆ ซ้าเมมาเหล้า

(จันตา) กำเดียวซ้าเจ้าจะเอาน้ำเย็นมาเจ็ดหื้อ ผ่อล่อเนื้อตัวมีกำชี้ฝุ่นปอดตกปอเสี้ยง

ไปกินเหล้าดีไหนมาเจ้า

(เตโจ) ยาโมมันว่า เมียซ้านา มันบ่ใจตัวกำตัวเวร หน้าที่จะได้ ๓ บั้นคำแล้ว เป็นมา

จ้างค่าบ่ตำฮื้อ

(จันตา) พี่ยาโมไปว่าอะหยังอย่างอื่น เขาอยู่ตวยกันมาเมื่อเมินเมื่อเบ่า

(เตโจ) บ่าเดียวนี้มันจะละจันตาหนา

(จันตา) ซ้าเจ้าบ่ละ ไปละได้จาใด

(เตโจ) มันตำจันตาตวยหนา มันตำขนาดว่าเมียซ้านี้มันหมา

(จันตา) จะว่าจะใดก็จ้างเตอะเจ้า เป็นจะตำจะใดก็เป็นผัวของซ้าเจ้าอยู่แล้ว

พี่ยาโมไปนอนก่อนเจ้า ก็น้ำก่อนบื้อ

(เตโจ) มันว่าเมียมันไซก๊กคอกขวางฮื้อล่อ

(จันตา) เป็นไซก๊กก็ก๊กเตอะ ซ้าเจ้าตั้งบ่ว่าหยัง ถ้าเป็นบ่เอ็นจันตา ไซก๊กก็ก๊กเตอะ

อาบน้ำก่อนนอเจ้า กำเดียวจันตาจะไปตักน้ำมาหื้ออาบ

(เตโจ) แด้โลเมียคิงนี้ นึกแกแต่ มันว่าไซเอาจันตาไปเสี้ยงผีผายว่า

(จันตา) โอ...พี่ยาโมยังมาใจดำ อะหยังอย่างอื่นล้ำเหลือแต่

(ยาโม) เฮาเมมา เมมาแต่ ๆ นา

(จันตา) เมาก็นอนเหยีย อายหื้อเป็นจาวบ้านเนาะ

(เตโจ) อะหยังเออน้ำมาเจ็ด ๆ ลูบ ๆ อย่างอ้อกำ ขนาดนี้กานี้ กำเดียวก็สว่างแล้ว

ปล่อยหื้อเป็นนอนพักสักกำเดียวก่อนน่อ

- (จันทา) ยินดีเนื้อเจ้า ที่เอามาส่งหื้อ
- (ยาโม) ไชฮาก ๆ ไชเยี้ยว
- (เตโจ) ผ่อโล ๆ เยี้ยวใส่สาดแล้วนะ ฮากทวย
- (จันทา) ไชฮาก ก็ฮากเลย จันทาจะเจ็ดหื้อ กระโถนนี้เจ้า เดียวจันทาจะลูบหลังหื้อ
- (ยาโม) บ่ลูบ ๆ ไปไกล ๆ ลองลูบจะเอาตายเลยละ
- (จันทา) จะไปสู้ไ้จะใด เป็นเป็นปอจาย ข้าเจ้าจะไปสู้ไ้จะใด
- (เตโจ) เป็นว่าบ่ต่าก่านี้
- (จันทา) บ่ต่าลอเจ้า
- (เตโจ) ปอ ๆ ยอมกันแล้วลอ ปอเตื่อเสี้ยวบ่ถ้ำแต่งบ่าเฮี้ยว
- (ยาโม) (หัวเราะกับเตโจ) อ้ายลองใจบ่บ่ตาย
- (จันทา) อะหยังนาอ้าย ไปกลิ้ง เกลือกซี่ฝุ่นไหนมานั้น
- (ยาโม) อ้ายก็ลองแต่ง เกลือกไปอันก่า แต่งลอง...
- (เตโจ) ตะก็ก็แต่งไปลองใจเมียอ้ายนา
- (จันทา) เมียบ้อเสี้ยวว่าใดพ่อง
- (เตโจ) ชาติโห๊ะ อ้ายจาดหมาวะ หน้าหมาวะ ก่าคออ้ายกูขึ้นไปมา ๆ อ้ายยอมกัน
- (จันทา) ออ...บ่าเตียวนี้เป็นว่าลองใจเมียอื้อน้อ

มัลลิกา ... เป็นว่ามันมาแอ้วดีนี่ บ่าทำตัวตยะอย่างใดกัน มันมากินข้าวจันลาบจาดล่ำ
มันเอามาตำมาสู่ มันมาละ เขากันข้าวฮิมต่าย บ่าจับหายมันก็ยังบ่สู้ เสี้ยวของมันเอามา
กินมาสู่ มีแผ้วจันลาบย่ำเต็ง

เจรจา

(เตโจ) เป็นว่าสดมาแผื่อทำบัก

มัลลิกา ก่ากินเป็นจูล่าจูลี่ หมากเมียงนุหรีเปื่อเลื่อเปื่อเตื่อ ยามเมื่อมาปะมาเจอ
ฉันกับ เธอจะวางมวยจนไ้ ฝูของเขามันยะอย่างใดบ่าทำจับหายกันคนเดียวค้วยด้วย
...(คนตรี)...จิมแลนอง เป็นว่าเขาจุมกินเป็นหมู๋ เอาข้าวมาสู่ก่างทอ ก่างเฮือน
หันเอามาจะโตบ่จวนมันมากิน เป็นจุมเป็นหมู๋ มีตึงลาบข้าตัดคักวโนของอันใด เขาบ่ต้อง
ไ้ได้อู๋ มานั่งกินเป็นจุมเป็นหมู๋ ปอบฮ้องเขาสกก่า ก็ก่าเตียวมันกินอยู่หันตัก ๆ ถ้วยน้ำพริก

มันจะเป็นสองใบ มันยังบ่รู้ว่าเขาเป็นไฟ ผัวซากตายยะหยั่งอย่างอ้อ มันมาท้อมต้องท้อมใส่
คนเดียว ไฟมาเป็นเปลวเขาฮ้อนไส้ฮ้อนตอง...(ดนตรี)...จิ้มแลนอง

เจรจา

- (มัลลิกา)   แหงนมานี้ ๆ เมียมายืนอยู่นี่บ่่าผ่อ
(จันทา)   แม่เสี่ยว ๆ ยะอะหยั่งเจ้า แม่เสี่ยวกินข้าวตวยกันก่อนบ้อ
(มัลลิกา)   มันมาลักกินข้าวนี้ฮ้อน
(ยาโม)   บ่ใจโล แม่เสี่ยว ไปแ่อวตวยกันมา บ่จ้างยะจะไตก็เลยจวนเป็นกินข้าว
(มัลลิกา)   ปุดโธฮัมโมเหี้ยเตือะ เขือนเสี่ยว
(เตโจ)   แล้วสุมาหยั่งที่นี่
(มัลลิกา)   จะไปปาก จะถามเป็นนี้ เขือนเป็นคาวมาบ ๆ เมียบ ๆ
(จันทา)   ดาวอะหยั่งมาติดคี่นี้ บ่ใจล่อ
(มัลลิกา)   หันล่อ ข้าวหลามเป็นพินเป็นไฟ สูไปเอาคี่ไหน
(จันทา)   ฮันนี้ เป็นเรียกว่าไฟฟ้า เจ้า
(มัลลิกา)   ผ่อลู บ่่าท่ามิง เป็นมีสะปะะ หันก่อ ต่างฮ้อเป็นก็มี บ้านหันตึงบ่มี หม้อน้ำก็บ่มี

บุนเหี้ยแล้ว นี้...นี่ เสี่ยวยะจะไตหยั่งมารวยแต่ว่า

- (ยาโม)   โอ...ก็ไปแ่อวแพะ แ่อวป่าตวยกันน่อ ที่ได้มานี้
(มัลลิกา)   แล้วมีหยั่งในแพะหัน
(จันทา)   โอ...เงินคำอะหยั่งก็มีล่อ ก็จ่วยกันฮิจ่วยกันหาก่าเจ้า มันถึงจะมีมา บ่ต้อง

ผิดกัน

- (ยาโม)   อย่างอ้อ...พอดิเขาไปแพะไปปาน่อ ก็ไปหันบ่าหินหัน น่องก็ว่าหันล่อ แต่ ๆ
เป็นบ่าหิน น่องก็ซุคว่า ช้าง ๆ ก็ข้างเขา ลองตักม่อมาลองขึ้นซี่แล้วก็จวนไป ๆ ช้าง
ลูก ๆ บ่าหินกลายเป็นข้าง พอดิก็มีเงินคำอยู่ขึ้นท้องข้าง แล้ว
(มัลลิกา)   นะ ๆ หันก่อ ฮาว่าคิงมันเซอะ ไปกับไป ตายท่าอยู่บ้านเสี่ยวนี่เป็นไปก็ได้มา
แล้วสู่อ้อย่างไตถึงได้มา
(ยาโม)   ก็อู้ว่า ไป ๆ อยู่บ้านเขา ข้าวของเงินคำไปอยู่บ้านเขา

(จันทา) เป็นไก่อะหยังก็มี ไก่ก็มีหลาย ๆ อันนี้ไก่ไก่เอาเนื้อ แป๊ะ ๆ ไล่ไปบ้าน ๆ

เอี้ย มันก็ตวยมา ตึงวูตึงควาย เอากริวาของเอา ๆ มันตึงตวยมา

(มัลลิกา) ไป ๆ แพะไหนเสี้ยว

(ยาโม) ที่ป่าปูนท่า

(จันทา) ปลาที่แกงสู้กันกินก็ปลาที่หนองข้างมูบ มันแน่นะเจ้า

(มัลลิกา) ไป ๆ เตโจ ไปตวยกัน กำนี้คิงบ่คิงใส่ฮานื่อ แล้วฮาก็จะบ่ฮ่าใส่คิงแล้วละ

มัลลิกา กะล้างได้แบ่งเขื่อน กะล้างได้แบ่งตูป กะบ่าผาข้างมูบมันมีที่ไหน สองคนก็จะ

ปากันไปเข้าป่าเข้าตงสองคนเฮานี้ ไปเขาะไก่ไปเขาะรว นายเป็นผู้หมั้นจกหมั้นจี้

ไปเขาะข้างที่เขาวาตะก็มันมีแผ้วฮ่มเงินฮ่มคำ เขาจะไปเขาะไก่ เขาจะไปเขาะนก

ปากันไล่วก บ่ว่าแลนว่าเห็น เขาตุงต่างจะปากันเอ็น ตามซอนเวรเขาจะเข้าปากกว้าง

ไปเตอะ ๆ สุเป็นคณนำ ปุดโธฮ่มมังไปเหยยเจ้า ๆ... (คนตรี)... จีมแลนอง

เตโจ สองคนเขาจะเข้าตงป่า เอาเขาวาก็จะตีเหมือนกัน บ่าเตียวเขาจะเดินทาง

ไปที่บ่าผาข้างมูบ สองคนเขาจะไปตวยกัน ไปหันป่าคิงงามจะไปตบจะไปตูป ที่เป็นเล่า

ที่ข้างมูบ จะไปจนได้เอาเงินเอาคำ... มาเตอะมาตึงเมยฮัก อีห้ากิ้นตบ... (คนตรี)

...ตั้งแต่นี้ไปจะมีเงินมีคำจะอยู่บ้านงามเหมือนเขาหมั้นนั้น... (คนตรี)... จีมแลนอง

เจรจา

(เตโจ) ไทนมัลลิกาแพะไหน ๆ

(มัลลิกา) ฮาบฮู้ แพะไหนก็บ่ฮู้ เสียงอะหยังนะ เลือปกกะลั้งก็บ่ฮู้ ฮัน ๆ เลือ...

เลือแต้ลูนัน

(เตโจ) นกแต้ ๆ ปากบ่ตึง่าวโล

(มัลลิกา) เลือแต้โล ลายคุยยุ่ย

(เตโจ) ฮันนั้นมันรวบใจกาสุ

(มัลลิกา) รวไฟ ๆ

(เตโจ) รวเอา ๆ นั้นท่า

(มัลลิกา) รวเอาต่ายท่าที่ไหน อยู่ในป่าหันโล๊ะ ๆ

(เตโจ) ไชตบปากสักท่าแต้

- (มัลลิกา)   เออ...ตื่นสิ่ง ๆ แม่ะ หนีไปหมดแล้ว
- (เตโจ)   โท ๆ ควาย ๆ สูควาย
- (มัลลิกา)   โก้ ๆ
- (เตโจ)   นั่นมันโก้เฮาลูน่า
- (มัลลิกา)   โก้ป่า โก้เอาที่ไหน โก้ป่า
- (เตโจ)   บินหมด ไปทางนั้นแหมกำ ๆ
- (มัลลิกา)   หนอง ๆ สะปลา สะแล่ ๆ
- (เตโจ)   นี่แหละ หนองนี้ที่ไอ่เสียมันว่า หนองนี้สะปลา ปลานี้จะต้องเป็นปลาเฮา
- (มัลลิกา)   รันคำก็บ่แห่ง จ้างก็บ่แห่ง เอาเทวดามาจ่วย ๑๐ คนก็บ่แห่ง
- (เตโจ)   ถ้าเฮาจ่วยกันมันยะหยังบ่แห่ง
- (มัลลิกา)   หนองอะหยัง หนองง่าว ลิกท่วมหิว เอาพ่อคิงมาจ่วยก็บ่แห่ง
- (เตโจ)   บ่ดีอู้ถึงพ่อถึงแม่กำ มันต้องแห่ง ไอ่ยาโมเฮายังแห่ง
- (มัลลิกา)   บ่าแห่ง ๆ ๆ บ่าแห่งแน่ ๆ
- (เตโจ)   อวดดี ก็สะแล่ จ้างก็บ่แห่ง กูจะหลับติกว่า
- (มัลลิกา)   ไอ้...มันตึงบ่แห่ง ยิงชนะน้ำเข้ามาเพื่อหมมหัก ๆ บ่เอาเฮาบ่เอาอะหยัง
- สักอย่าง ปีกบ้านติกว่า ปีก ๆ
- (เตโจ)   เป็นแต่มีงันนังก่า ปากบ่ดี
- เตโจ   ...จิตใจของเขาจนปอแห่งปอเหี้ยว เตียวจะนุ่งจนปอมี มาทุกข์ใจเต็มที
- ปากันเข้าตง ปากันเข้าป่า หันฝูงวักก็ว่าเป็นรวเฮา มันบ่เข้าใจอิท่าผีบ้า หาวว่ารวเฮา
- บ่ใจของข้า มันเป็นรวป่า มันจึงล่นหนีไป อิท่ากินตบ ได้เมียคนบ่ลวก หยังมาทุกข์ใจ
- ก่อนว่าบ่ได้คำปอจายมันถ้าจะ เป็นลมตาย หยังมาทุกข์อกหยังมาทุกข์ใจ ใครเอาไปเลี้ยง
- ผีฝ่ายสักวันเจ้า ๆ...(คนตรี)...จิ้มแลนอง...(คนตรี)...บ่าเตียวจะปีกจอง บ่าเตียว
- จะปีกบ้าน เฮาหยังมาซัดกันปอบได้ความดี ตึงบ่ได้อะหยังสักอย่าง เฮามาขอยไอ่เสีย
- ยาโม เมียของมันอยู่จองอยู่บ้าน จันดาเป็นใจดีเงินล้าเป็นเอาข้าวตั้งน้ำตั้ง เมียหยังอี
- มันเป็นเมียบ่ลวก อิท่ากินตบอิท่ากินไต่ อิท่าค่ายมอม อิท่าค่ายพาย อิท่าค่ายเหี้ยว อิท่า
- ค่ายแห่ง ค่ายเหี้ยเตือะ ค่ายไปวัน ๆ ตึงบ่หื้อได้แจ่ง...(คนตรี)...จิ้มแลนอง

เจรจา

(จันทา) โอ้พี่ยาโม พี่เสียวมาหั้นจะได้ก็หา ได้ก็หา

(ยาโม) ถ้าจะรายน่อ

(เตโจ) ถ้าสักมอกนนี้ ฮาจะกินตึงชนเหี้ยแล้ว

(จันทา) อะหยัง จะกินไผตางโต ยะอย่างอ้อล้าเหลื่อ

(เตโจ) อีมีลลิกาเมียง่าว เมียเช่จะนั้นกำ ดวงเฮาจำกัดี เข้าป่าไป ไปปะฝูงรว
ฝูงควาย ซ้ำก็รู้ว่า รวเฮา ๆ ควาย ๆ เฮา ๆ อีมีลลิกามันว่า เอ้อใจของเฮาดีไหน
ควายป่า ๆ ควายมันก็ลั่นหนีก่า

(ยาโม) โอ...เป็นอย่างอันกา

(เตโจ) พอดีไปปะไล่ไก่แกม เขาก็นึกว่ามันจะกัดได้ เขาก็ว่าไก่เฮา ๆ มันก็ว่า
ใจที่ไหน ไก่ป่าบ่ใจกา ไก่ก็บินหนีไปหมด

สุดท้ายเข้าไปปะหนองน้ำ ซ้ำก็ดีใจ กำสั่งจะอุ้กัน หนองนี้มีมันจะแห้งยะหยัง
เอาโครตป้อมมาสะกิบแห้ง

(จันทา) อะหยังไปว่าจะอัน อย่างอ้อก็บ่ได้กำ ไปว่าอะหยังอย่างอัน

(ยาโม) เป็นว่าเข้าป่าไปหื้อปากติ ๆ เป็นว่า "แม่น้ำได้หนทาง ผีสาบได้กำปาก"

(เตโจ) เมียข้านี้ ข้าจะยะอย่างใดหาเสียวหา

(จันทา) พี่เสียว โออย่างอ้อเฮาก็เอ็นดู มาอยู่ตวยข้าเจ้าเหียบเจ้า เจ้าเหียบล่อนงูผ้า
ปลัดผ้าหาวมาจากเมินแล้ว ถ้าอยู่ตวยกันไปก็จะทุกข์ไปดีก ๆ

(เตโจ) โอ...จะมารบกวนทางเผือก่า

(จันทา) บ่เป็นหยังเจ้า กิดเหี้ยว่าเฮาเป็นเสียวกัน ฮักกันเป็นที่เป็นน้องอยู่ตวยกันนี้
เตื่อะ บ่ใจข้าเจ้าจะเอาละเอาขว้างกันเน้อ เจ้าเอ็นดูบ่ตาย

(เตโจ) ผัวดีเมียดีแท้ เมียข้า ข้าจะศคใจเสีย ปล่อยหื้อมันตายแห้งตายเหี้ยวเหี้ยว
คนเดียวมัน

ยาโม มาเตื่อะ ๆ เฮามาอยู่ตวยกันเอ็นดูสงสารเงินล้า มาอยู่ตวยกันในจงใน
บ้าน ผ่อเลื่อป้อมมีสี นุ่งเสื่อปลัดผ้าหาว ผ่อที่ไหนปอบ่างะบ่ดี บ่มีศคดีบ่มีศรจนปอดำปอ
ต่าง... (ดนตรี)... กอนว่าบ่ตวยใจกันเป็นบาปเป็นกรรมมาควยหัวเจ้า เมียของเสียว
นั้นเล่า หยังมาใจดำใจจิต นอนาย ปอบ่เอาอก ปอบ่เอาใจ ปอบ่ตามใจตางถูกผัว
ผ่อง...

จันทา

บ่ใจจะจำหื้อละหว่างกัน ข้าเจ้าสงสารเงินล้ำ มาช่วยกันก็มาช่วยกันสร้าง
อยู่บ้านหันตึงบ่ไหว จะอยู่สองคนแม่เสียบ่าเดียวเป็นบ่ใครเท่าใด ในแม่โน ฟี่เสีย
บ่ต้องไปอยู่ตวยกันตีกว่า บ่ต้องเกรงอก บ่ต้องเกรงใจ บ่ต้องไปไหนอยู่ตวยตู่ข้า กอน
ฮันว่าวันหน้าจันทา ข้าเจ้าเขาจะจ่ายแถมกำ บ่ต้องไปยะเรียกทำกำน เป็นเงินเป็นคำ
เขาก็มีน้กอยู่

เตใจ

ขอบคุณจำตนักที่เอ็นดูสงสาร เขาจะอยู่ตวยกันสามคนม่วนล้ำ สมแต่ที่เป็น
เป็นแม่บ้าน ลูกศวนั้นบ่ได้ต้องได้ผอม เมียเป็นเป็นคนฉลาด ผ่อเป็นปุสะสิที่นอน วอนแม่
วอนผ่อสะสิที่นอนหมดใสสะอาด บ่ใจเป็นศวเผดเมียศ บ่ใจเป็นศวทุกซ์เมียยาก ศวเมีย
กูนี้ดีขนาด ไผ ๆ เป็นตึงว่าหายห่วง แสมกำ จะไปเอาศวอย่างอี่ท่ามัลลิกามันทำบ่ถูก
.....จบ.

ละครขอเรื่อง เจ้าสุวณณ์ นางบัวคำ

คณะสายธารา จังหวัดเชียงใหม่

(เจ้าสุวณณ์) มือลิบนิ้วลูกจะขอไหว้สา พ่อปัญญากับตั้งเจ้าแม่จะว่าเฒ่าก็บ่เฒ่า จะว่าแก่ก็บ่แก่ จะขอปรึกษาหากำ...(คนตรี)...เจ้าเฮย ลิบนิ้วลูกจะขอไหว้สา พ่อพระยากับตั้งเจ้าแม่ จะว่าเฒ่าก็บ่เฒ่า จะว่าแก่ก็บ่แก่ อายุของลูกมอกบอฮ้ายบอดินับตั้งแต่เตี้ยวนี้ ผมเขาได้สร้างฝากศรึมาอีตฮั้วใจเต็มที จะกราบทูลแม่นี้กั้วมันจะเดือตร้อน ดิงบ่ไปแอ้วสวนอุทยาน ว่าจะขอไปทำน้ำวังไพรแม่กั้วาง เวลาชววยมาจ่อมข่อม ลูกอะฮั้วงมาจ่อมในหัวอกหัวใจ บ่าจ่างจะไปที่ไหน เพราะบ่ถูกใจฮันว่าตัวแห่งข้า ดิงบ่ว่าสวนอุทยาน ดิงบ่ว่าคอกช้างคอกม้า ฮันว่าตัวลูกหล้าบ่บ่จ่างไปทางใด อยู่ในวังจาดนั๊กมันก็ข้าก็ตในหัวอกหัวใจ บ่าเตี้ยวสุวณณ์จะอธิบายขอลาไปแม่น้ำใหญ่กั้วาง ใจจะได้เบิกบาน เหมือนกับน้ำแม่ใหญ่ นี้แหละนอ...นายแหละนอ...(คนตรี)...นายมอน...อู้บ่ันดับ ดิงบ่จับหัวออยู่ จวนกันไปเป็นอู่ถ้าจะดีเหมือนกัน เจ้าแม่จะว่าอย่างใดหมกกำ ใคร่ถามแผวต่างพ่อเจ้า ขอความกรุณาขอเมตตาเจ้าสุวณณ์ผมพ่อง...(คนตรี)...นี่แหละนอ...น้องแหละนำ

(แม่) นาย...(คนตรี)...เป็นเมียพระยาเมืองพาราณสี ลูกเต้าเฮาก็มีชื่อว่าเจ้าสุวณณ์ ก็ตั้งวันแม่เจ้าก็ฮักตั้งบ่หื้อสุวณณ์ลูกไปไหน เจ้าเฮย แม่เขาได้อยู่ในเมืองแม่ก็ตั้งรุ่ง เรื่องกับเจ้าสุวณณ์ อยู่มาตั้งวันแม่ก็ฮัก บ่หื้อสุวณณ์ลูกแม่ไปทางใด อยู่กันสามคนแม่ลูก ดิงบ่ได้เศร่าอกเศร่าใจก็ขอลูกฮักบ่ต้องไปไหน หื้อเก็บใส่ใจที่แม่เจ้าสอนไว้ แล้วหื้อนายเขาค่อยจัดแจง แบ่งสาจะ...(คนตรี)...

(เจ้าสุวณณ์) ตะวันชววยมาจ่อมข่อมลูกฮั้วงมาจ่อมในหัวอกหัวใจ ลูกจะขอบรรยายมือลิบนิ้วใส่เกล้าเกสี ขออ่าลาเจ้าแม่สักทีลูกใจบ่ดีเหมือนไหม้เหมือนฮ้อน...(คนตรี)...จุ่มแลนาก็ใจลูกบ่ดีเหมือนไหม้เหมือนฮ้อน ก็ตั้งนีน้อมเขากิ่ง่อมหัวใจลูกแม่เขาใคร่ไปไหนจะเป็นอย่างใดว่าบ่อู้ว่าบ่บอก ตั้งวันเขาอยู่ด้วยกันอยู่ในคุ่มในวังบ่ใจเหมือนตางนอกจะไปไหนว่าจะใดบ่บอกลูกจะทยอกไผไหนคนใด...(คนตรี)...แม่ได้ฮักลูกแม่ก็ได้ฮักเจ้าตั้งวันคำเข้าแม่บ่หื้อได้ไปไหน ลูกแม่ข้าเป็นพ่อจายจะไปตางใดมันก็ตั้งบ่ได้ บ่าเตี้ยวลูกเขามาน้อยอกหมองใจลูกจะไปไหนจาใดว่าบ่บอกไว้...(คนตรี)...จุ่มแลนอ

(เจ้าสุวรรณ์)   ดึงบ่าว่ากลางดงดึงบ่าว่ากลางป่า ลูกเขาจะว่าไผมาเหมือนหลาย บ่าว่าสวน
 อุทยานนอขาย ผมไปจนป้อมป่อเปือ บ่าเตียวก็คิดในหัวใจจะถามแม่เขาสักเทื่อ จะไป
 ที่ไหนต่างใดมันก็เชื่อว่าจะไปแม่น้ำวาริ...(คนตรี)...ดึงบ่าว่าในดง ดึงบ่าว่าในป่า
 ลูกเขาว่ามันก็มันหัวใจ อยู่ในวังบ่รู้ว่าเป็นอย่างใด หัวจิตหัวใจมันจาใดบ่าต่อม ขอ
 อนุญาตไปแอ่วน้ำวังใส เจ้าแม่จะว่าจาใด บ่หลังเป็นการเทื่อตร้อน...(คนตรี)...
 จิมแลนา

(แม่)   สวนอุทยานของเขาก็จากกว้าง จะไปแม่น้ำตรงที่วังใส แม่น้ำนั้นก็ดึงไกล
 จะไปได้อย่างใดสุวรรณ์ลูกเจ้า แล้วลูกจะไปตวยไผบ่าเตียวจิตใจแม่มาโสกมาเศร้า
 แม่ก็ดึงชักลูกชักเต้าบ่หื้อเจ้าเขาไปต่างใด...(คนตรี)...กาว่าแต่ก่อนว่าจะไปแม่น้ำ
 มันก็กว้างซ้ำแม่น้ำวังใส สุวรรณ์ลูกเขาก็จะไปหนทางมันไกลบ่ใจของไกล บ่าเตียวลูกชัก
 จะไปตวยไผจะไปทางใดบอกแม่เขาไว้...(คนตรี)...จิมแลนอง

(เจ้าสุวรรณ์)   จะไปแอ่วน้ำอันที่แม่ใหญ่ ลูกก็เอาใจใส่เป็นนิกหนาหนว่าจักขอไปกับหมู่
 ทหารบริวารในวังก็จากนิก ดึงบ่าว่าศัตรู ดึงบ่าว่านางที่เอาได้อันที่หวดพิก หมู่ทหารก็
 ดึงมีจากนิก ลูกจะขอเขาไปตวย ลูกจะขอถามทางเจ้าเสด็จพ่อ บ่ฮื้อจะอนุญาตบ่ขึ้น
 เป็นเวลาหลายมือหลายวันที่ลูกอยู่ในวังปราสาทที่นี่ บ่าเตียวอึดอัดหัวใจเต็มที แม่น้ำ
 วาริเป็นจาใดก็บ่ฮื้อ...(คนตรี)...จิมแลนา

เจรจา

(แม่)   โอ...เป็นจาใดลูก บ่าเตียวนี้อึดอัดตันใจ อะหยังเป็นลำเป็น เหลือบอกหื้อ
 เจ้าแม่ลอ

(เจ้าสุวรรณ์)   ลูกว่า อยากจะขออนุญาตแม่ไปแอ่วน้ำ บ่าว่าเป็นสวนอุทยานหรือกลาง
 ดงกลางป่าลูกก็ไปแอ่วน้ำหมด ฮู้สึกว่าจะเปือ แต่บ่ฮื้อว่าเสด็จแม่จะอนุญาตให้ลูกไปก่อ

(แม่)   เอ...การไปแอ่วน้ำก็ไกล บ่ใจไกลเหมือนกันนาลูก ถ้าหากว่าแม่บ่อนุญาต
 หื้อลูกไป ลูกก็จะน้อยอกหมองใจ เอาแม่ว่าขอหื้อลูกไปถามเจ้าพ่อของลูกก่อน เตื่อว่า
 เป็นจะอนุญาตหื้อไปก่อ

(เจ้าสุวรรณ์)   อันนี้ก็แสดงว่าเสด็จแม่อนุญาตหื้อลูกไปแอ่วน้ำก่อนเจ้า

(แม่)   เอ่อ...เจ้าพ่อเป็นเสด็จมาหั้นพอดีลูก เจ้าบีเจ้า บ่าเดี๋ยวนี้ลูกเจ้าสุวรรณ
จะขออนุญาตเจ้าบีไปท่่าน้ำ เจ้าบีจะว่าอย่างใดเจ้า

(พ่อ)   เอ...บ่าเดี๋ยวนี้น้อ ลูกจะไปเล่นน้ำเล่นหนอง เจ้าพ่อก็จะบ่ชืด ถ้าหากลูก
ไปตวยหมู่เสนาอำมาตย์ หมู่ทหารตั้งหลายนี้ก็บ่ว่าหยัง

(ทหาร)   โอ้...ข้าบาทขออาสาไปบาทเจ้า

(แม่)   ขอหื้อหมู่ทหารเอาลูกเข้าไป ขอหื้อเอาม้ากัณฐะไปตวยเนื้อ ไปแล้วขอหื้อ
ระวังเนื้อระวังตัวเนื้อลูกเจ้าสุวรรณ

(เจ้าสุวรรณ)   เจ้า...เจ้าพ่อ อี้แสดงว่าทั้งเจ้าพ่อและเจ้าแม่อนุญาตหื้อลูกไปแม่นก้อเจ้า

(ทหาร)   ไป ๆ หมู่เขาไป ไปเลย ๆ

(นางบัวคำ)   นับ เป็นข้าเจ้าอยู่ตวยพ่อฤาษีหยังมาใจดีจิ้นจ้อย เป็นจิตเป็นใจบ่ได้หมอง

ตำต้อย ข้า เป็นสาวน้อยอยู่ในป่าดงคำ ดิงบ่หั้นหยังสักอย่าง อยู่มาตวันมันหยังมางาม
เฮยแม่กำ ในป่าดงคำมันบ่สังมาม่วน...(คนตรี)...ดิงบ่ได้ไปไกล ดิงบ่ได้ไปไกล
นับ เป็นหัวใจข้าเจ้าปอนป่วน อยู่ที่นี่มันก็ดิงม่วนมันบ่ได้ไปไกลนอกจากศาลาเนื้อ...

(คนตรี)...นอยแน เพราะท่านชกและมีความปราณีท่านพ่อฤาษีนี้ชกแต่ชกว่า ดิงวันก็บ่
บ่หั้นพ่แม่บัวคำมีไหนก็บ่ชู้...(คนตรี)...ดิงบ่มีกูจำ ดิงบ่มีกูชู้ ดิงบ่เข้าใจชู้ในอกในใจ

ถ้าหากเขามีกูเล่นจะ เทาะวังเดินไปไหนก็ได้ใจนาย แม่นาย กอนเขาจะไปไกลพ่อฤาษี
เป็นตำ...(คนตรี)...หยังมาง่อมอกหยังมาง่อมใจ ตัวอ้นายอยู่ในดงป่ากว้าง ไปไกล

พ่อฤาษีเป็นสิ่งบ่หื้อไปเล่นไกล ทางใดสักอย่าง...(คนตรี)...แต่นา เข้ามาเล่นตาม
ไกล ๆ ศาลา ดิงพ่บิดามารดาเป็นสิ่ง...(คนตรี)...(เจรจา) เขาจะอยู่ในป่าดงคำ

มาเมินแล้วแต่ก็ยังบ่ชู้ไผ่ว่าเป็นพ่เป็นแม่ มีกำพ่อฤาษีเท่าอันนะที่อยู่ป่าไม้ดงกำที่นี่ จะไป
เล่นไกลพ่อฤาษีนี้ เป็นก็สัง เขาเข้าไปหาพ่อฤาษีดิกว่า...(คนตรี)...ไหวสาเจ้าพ่อฤาษี

เจรจา

(ฤาษี)   เจริญพร

(บัวคำ)   พ่ฤาษีเจ้าบัวคำมาที่นี่ บัวคำก็มากัดในใจว่าพ่แม่ของบัวคำเป็นไผ่ที่ไหนเจ้า

(ฤๅษี) เอ้อ... เจ้าบัวคำนี้เกิดในดอกบัว พ่อฤๅษีไปเก็บดอกบัวจะ เอามานูชาที่ภูนี้
เอ้อ... พ่อมาแกะดูก็เกิดเป็นเจ้าขึ้นมา พ่อก็ได้ตั้งชื่อว่าบัวคำอื่นนี่

(บัวคำ) กา... บัวคำบ่สู้ บัวคำก็คิดว่าบัวคำนี้มีพ่อแม่เป็นมาละไว้ที่นี่

(ฤๅษี) บ่าเดียวเจ้าก็ใหญ่มาแล้ว จะมาอยู่กับพ่อฤๅษีก็บ่ไซดี ไซงามน่อ พ่อฤๅษีจะ
เนรมิตรศาลาหื้อเจ้าไปอยู่แห่มหลังหนึ่งน่อ

(บัวคำ) ตามใจพ่อฤๅษีเตอะบาท เจ้า

(ฤๅษี) พ่อจะ เนรมิตสวนอุทยาน เนรมิตหนองน้ำหื้อเจ้าได้อยู่ได้ เล่นได้อาบสวาย
...น่อ

(บัวคำ) แต่บัวคำหยังมาง่อมใจ บัวคำไซได้คู่สักคนเจ้า พ่อฤๅษี

(ฤๅษี) เรื่องอุกรรมเวรวันหน้ามันหิงจะปะ เดี่ยวพ่อฤๅษีจะ เนรมิตแล้วน่อ

(บัวคำ) โอ้... งามแตงามว่าบัวคำหิงบ่เกยหันมาก่อน

บ่าเดียวประสาหลังงามหิงบ่เกยหัน หยังมางามเจ่นล้ำ มันได้หิงใหญ่มันได้
หิงกว้าง หยังมาสมใจล้ำบัวคำสาวจี ท่านหิงใจดีเจ่นล้ำ น่องจันก็หิงใจดี... (ดนตรี)

...นี่เจ้าแม่นี่ท่านฤๅษีแบ่งปราสาทจาดใหญ่ ก็พ่อฤๅษีเป็นหิงใจดี บารมีที่เฮาเคยได้

แบ่งปราสาทหื้อหลังจาดใหญ่ เนรมิตหยังมาเคิดขนาด เต็น่า เพราะว่าเฮาบ่เกยผาถนา

บ่มีอุกะหลามันหยังมาง่อม ปราสาทมันหยังมางาม ทางข้างแห่มกำมีผะท่าน้ำ... (ดนตรี)

...เฮาจะได้เล่นชุ่มฉ่ำใจล้ำ มีอุทยานดอกไม้จาดหลาย บ่าเดียวก็ดใจด้วยแล้วตัวน่อง

แก้วหยังสบายใจ นายแม่นาย เจ้าก็หิงสบายใจหิงวันบ่ขาด... (ดนตรี)... เฮาจะได้

เล่นแม่น้ำวาริใจก็หิงดีหิงบ่ใจของน่อย จะเก็บดอกไม้มาร้อยหื้อมันเรียบร้อยเสี้ยงยะ

เสี้ยงอย่าง แต่ในมีหิงบุผาจะเก็บ เอามาจี จะแบ่งพวงมาลัยเจ้าข้าดวงดอก...

(ดนตรี)... (เจรจา) พ่อฤๅษีเป็นเนรมิตปราสาทหลังงามหื้อ แถมบ่าปอมีแม่น้ำวาที่

ดางข้างตวย มีสวนอุทยานดอกไม้ เออละ บ่าเดี่ยวนีเดี่ยวนีเฮาก็ฮ้อยเอาดอกไม้เป็น

พวงมาลัย แล้วก็เขียนชื่อติดตวยว่า บัวคำ เฮาจะผาถนาแล้วก็ขออชิธฐาน สาธุ แม่น้ำ

คงควาที่แห่งนี้ บัวคำจะขอบนบานและอชิธฐานถ้าหากว่าเนื้อคู่ของบัวคำนี้แม่แต่ก็ขอ

หื้อพวงมาลัยนี้จงไหลไปตามแม่น้ำ สาธุ... จาไควว่ามาลัยของเฮาหยังมาไหลขึ้นดางบน

หยังบ่ไหลล่อง

(เจ้าสุวัณณ์) ป่ากองถึงแม่น้ำวังใส หยั่งมาดีใจตัวเขาเงินล้ำ...(คนตรี)...ปากันลงเล่น
น้ำกับหมู่ที่เป็นทหาร บ่ว่าเสนาอำมาตย์ปากันมาใจโตมโหฬารกำท่านกำ หมู่เป็นทหารก็
ปากันลงอาบ...(คนตรี)...แม่เป็นห่วง เหลือออกเหลือใจน้ำตกล้ำไหลเป็นตึงบ่ที่อาบ
เจ้าสุวัณณ์ผมตึงบ่ประมาทเล่นผ่องที่เฮาก้อยหยั่ง แหมก่า หื้อจิตใจเบิกบาน เล่นกันที่น้ำ
แม่ใหญ่ บิดว่าไปข้ายบิดว่าไปขะว่า ว่าไปว่ามายาม่วนใจเงินล้ำ เบิงเป็นว่าแม่น้ำ
อะหยั่งก็มาปะมาไหล เศษอันสิ่งของสะปะที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป นายน้องนาย ชันนั้น
จาโตอะหยั่งกันแน่ มันหลายหลากมันมีหลายสี ถ้าจะนับไปจนป้อบ่าแป้ ชันนั้นอะหยั่งกัน
แน่เป็นตึงหมู่ไหลล่อง เต็น่า ผ่อเหมือนดอกที่ไหลขึ้นมาเป็นอะหยั่งจา เขาจะผ่อกำก่อน
...(คนตรี)...(เจรจา) ว่าอย่างใดทหารเล่นน้ำม่วนก้อ

(ทหาร) ม่วน ๆ บาทเจ้า

(เจ้าสุวัณณ์) โอ้ อย่างอี้ดีเบาะ ตามกู่เพื่อเขาเข้าใจคิดมัวแต่แอ้วดงแอ้วป่า

(ทหาร) อย่างอี้ น่าจะมาถึงวัน

(เจ้าสุวัณณ์) นั้นก่า ตัวข้าก็คิดใจได้ถึงได้ขออนุญาตเจ้าพ่อ เจ้าแม่มา อะหยั่งนะทหาร
จาโตดอกนั้นไหลขึ้นมาละ เดียวนะทหารข้าจะไปเอาก่อนเนื้อ ได้แล้ว ๆ เป็นพวงดอก
จำดงามเลย เดียวก่อน เขียนอะหยั่งคิดนี้ละ เขียนว่า "บัวคำ" เอ...พวงดอกนี้ชื่อ
ว่าบัวคำ หรือว่าเจ้าของชื่อบัวคำ

(ทหาร) สงสัยจะ เจ้าของเหี้ยแล้วก่า

(สุวัณณ์) นีทหารดังหลาย เอละ เขาจะมาเล่นน้ำที่นี้ต่อไปได้แล้ว ข้ามาแปลกใจว่า
พวงดอกนี้ก่าว่าจาโตไหลขึ้น แล้วมีชื่อว่า บัวคำ แล้วหื้อทหารกลับเข้าวังไปก่อน ข้าจะ
ไปควหาชื่อ บัวคำ หื้อทหารปากันกลับเนื้อ...(คนตรี)...เขาก็มาสงสัยในใจบ่ใจน้อย
บ่หื้อได้หมองตำต้อยที่ว่าชื่อ บัวคำ มันจะเป็นไฟกันมันจะเป็นคนใหญ่ คนน้อย บ่หื้อได้หมอง
ตำต้อย จะลองติดตามบัวคำ เขาได้หยุดได้กำพวงดอกบ่ใจน้อย มาผ่อเป็นเหน็บ เป็นฮ้อย
มันอะหยั่งมางาม เจ้าสุวัณณ์จะขอติดตามถึงแม่นจะมีไกลมีไกล จะเสาะหื้อปะจนได้พร้อม
กับม้าแก้วของเขาหื้อหมู่ทหารทหารกลับเข้าวังเข้าบ้าน ส่วนว่าตัวเฮานั้น จะเอาม้าแก้ว
ปินชาน เขาส่องลงหันบ่ว่ามีไกลมีไกล กอนว่าหันน้องให้เขาตึงจะได้เอามา ชันนั้นมัน
เป็นศาลาหลังใหญ่บ่ใจน้อย ผ่อเป็นสร้างเรียบร้อยมีแผสวนอุทยาน เป็นศาลาไฟกัน
เป็นตึไขหันเล็กน้อย อาจจะมีสาวน้อยที่ชื่อว่า นางบัวคำ (เจรจา) เขาก็ได้ขี่ม้าแก้วปิน

ขานมาชั้นนั้นเป็นศาลาที่ยังมางามแตงามว่า รอบ ๆ ศาลานั้นก็มีสวนอุทยานดอกไม้
แล้วก็ใกล้ ๆ กับแม่น้ำวังใสเหี้ยมสวย จิตใจของเขา บ่รู้เป็นอย่างใดมีความรู้สึก
คนที่ชื่อว่าบัวคำจะอยู่ในศาลานี้ เขาจะลองเข้าไปตามผ้อสักกำ

(บัวคำ)   ก็น้องบัวคำมาก็คิดในใจตัวนายเสี่ยงทาย แบ่งมาลัยลอยน้ำเพื่อหาภู่สักกำ
จื่อว่าน้องบัวคำจะมีไฟกันถูกต้อง บ่หื้อได้เด็ดฮ้อนไขได้ภู่ฮ้อนนอเดียว... (ดนตรี)
...เป็นคำฟูใจจริง ก็บัวคำน้องหน้าจิตใจบ่เศร้าใจได้คู่เผ่าสักคน มาหื้อได้ฮับได้จน
จะเป็นคนใดกันนั้น บ่ได้ตกลาน้องจันไขหันสักกำ... (ดนตรี)... ก็ยังมีไฟไหนคนใด
แล้วเจ้า บัวคำน้องหน้าได้ส่งชะปวงดอกไป ยังบ่มีเยื่อโยเสียงใดว่าอัน จะมีชายใด
ค้างบ้านที่จะเข้ามาหาได้ กอนว่ามาฮู้มาจำ กอนว่าเขาปาน้องหน้า ดึงบ่ได้หมองเศร้า
ข้าตึงฮักจ่าย แถมจะมีที่ไหนดทางใดว่าอัน ดึงบ่ตักกลางจะแบ่งใจจันเจยบาน...
(ดนตรี)...

เจรจา

(เจ้าสุวณฺ์)   อะฮยังพี่ม้า อะฮยังปาลงมาที่ศาลานี้ก่อน

(ม้า)   (หัวเราะ) อันนี้แล้วคือศาลาของนางบัวคำ เจ้าของชะปวงดอกที่เจ้าชายเก็บ
ได้นั้นกำ อย่างฮี้

(เจ้าสุวณฺ์)   อย่างอันกา

(ม้า)   แม่นแล้ว ฮี้ ๆ ฮี้ ๆ

(บัวคำ)   เอ๊ะ อันนี้ไฟ เดียวเข้ามาแล้วก็มีเสียงม้าเหี้ย บ่าได้ละ เขาจำเป็นตองได้
ล่นเข้าในท้องตีกว่า

(เจ้าสุวณฺ์)   บ่ากองมาถึงที่หน้าศาลา ไซเห็นหน้าเห็นตาบัวคำเจนล้า เป็นไฟที่อยู่โน้น
ขอหื้อออกมาหาเจ้าสุวณฺ์มาถึงนี้ เป็นดีไซขอเข้าไปในศาลา นาท่านนา ขอหื้อพี่ม้าอยู่
ที่นี้ก่อน... (ดนตรี)... เป็นไฟอยู่ในศาลาเป็นดีไซหันคนใหญ่กาละอ่อน กางจะเป็นบัวคำ
นาถุน้องไฟมีไหนกันแน่... แหมงำ... เป็นดีไซฮู้เขาเป็นดีไซหัน คนขาว คนดำ คนน้อย
คนใหญ่

(บัวคำ)   เจ้าเป็นไฟที่ไหน ก็ข้าน้องนี้ยังบ่รู้ เป็นจะหื้อบัวคำออกไปอู้ น้องก็กลัวไปปะ
ไล่หื้อบิดา เพราะว่า เป็นได้สั่งเอาไว้ว่าหื้อน้องเล่นอยู่ในศาลา นอแม่นอ ข้าขอปอลอ
หื้อพ่อเข้ามาก่อน... (ดนตรี)... บ่าเดียวบัวคำเจ้าเป็นตีใคร่ถามที่เป็นไฟกันถามกันเหี้ย
ก่อน เวลาเข้ามาจ่อมผ่อมต้องถามตัวจายอ้ายเขาอู้แน่ หนอนัย เป็นบัวคำข้าก็มาสงสัย
เป็นไฟที่ไหนผดมานี้แน่

(เจ้าสุวรรณ)   ที่จักบอกเจ้ายอดสลายคำ เจ้าอู่กะหลาแน่ซัด... (ดนตรี)... นามกรที่ซื้อเจ้า
สุวรรณ มาจากเมืองปาราณสี เพราะว่า มีวันหนึ่งนั้น พี่ไปอาบน้ำที่แม่น้ำวารินา เจ้า-
น้องนา พี่ก็ไปปะเจ้าชะปวงดอก... (ดนตรี)... มันมีดอกไม้หลายสี มวลมาสีบุพผาทั้ง
ดอกที่ไปปะพวงดอก ข้าว่าจักซื้อบัวคำแม่นก่อน นอนาย เป็นตีไขหันตางในเจ้ายอดสลายใจ
บัวคำแม่นก่อน

(บัวคำ)   เป็นว่าพี่เข้ามาศาลา เข้าไปปะมาลาดอกไม้ ก็ที่บัวคำน้องเก็บห้อยไว้เอา
วางไว้แม่น้ำวังไทร ก็ได้อธิษฐานเอาไว้ขอได้ปะเนื้อคู่ของนาย นายท่านนาย ว่าเป็น
คนใดก็ว่าจายอ้ายปี่... (ดนตรี)... เจ้าสุวรรณก็ไขหันหน้าหันต้ามิโหนบัวลมาผดออกมา
ขอหื้อยื่นบัวคำน้องนี้ เป็นตีไขหันที่อู่จักซื้อ เขียนไปขอหื้ออ้ายไปยื่นหื้อนายก่อนว่าเป็นอย่าง
ใดขอผ่อกอยก่อน... (ดนตรี)...

เจรจา

(บัวคำ)   ท่านว่าซื้อเจ้าสุวรรณอีก

(เจ้าสุวรรณ)   แม่นแล้ว ข้าซื้อว่าเจ้าสุวรรณมาจากเมืองปาราณสี และข้าอยากจะอู้ว่าตัวของ
เจ้าที่อยู่ในศาลาซื้อบัวคำแม่นก่อน

(บัวคำ)   แม่นแล้ว ข้าซื้อบัวคำ ข้าก็ไขหันชะปวงดอกที่ได้เสียงไว้ ขอหื้อปะ เนื้อคู่
ถ้าแม่นของข้า ข้าขอผ่อกอยเตอะ

(เจ้าสุวรรณ)   อันนี้เจ้าซื้อบัวคำแต่เลย เจ้าอู่ก้อว่าพวงดอกของเจ้าแทนที่จะไหลล่องแต่
กลับไหลขึ้น หมู่ทหารหารไล่รักเอาเก็บได้ แต่ข้าจับเอาไว้ได้แต่นะ เจ้าจะดู มาดูข้างนอก
เพ็บ

(บัวคำ)   เอายื่นทางหน้าต่างดีกว่า จะหื้อข้าออกไปข้ากลัวหื้อฤาษีเป็นมาดำ

(เจ้าสุวรรณ์) บัวคำ เรื่องที่เจ้าจะได้เห็นชะปวงดอกของเจ้านั้นได้เห็นแน่ แต่เจ้านั้นยังมา
ใจดำ ข้ามาอิดมาฮ้อน เหลือขนาด ก่อนอื่นข้าขอน้ำกินสักแก้วเดี๋ย

(บัวคำ) ได้กำบ่อเป็นหยั่ง เตียวข้าจะเอาหื้อ เตียวก่อน

(เจ้าสุวรรณ์) เอาออกมานอกศาลาเพ้แล้ ยะหยั่งไปอยู่ในศาลาละ

(บัวคำ) เตียวข้าจะยื่นหื้อ

(เจ้าสุวรรณ์) ออกมาข้างนอกบ่ได้กา น่องบัวคำ

(บัวคำ) เอ๊ะ เจ้าสุวรรณ์น้ำ

(เจ้าสุวรรณ์) (รำพึง เรื่องอะหยั่งเอาจะกินน้ำ ผ่อมือล่อข้าวขาว เขาจะกินมือเหี้ยเลย)

(แล้วก้อ จับมือนางบัวคำ)

(บัวคำ) โอ๊ะ...จาไคนี้ เจ้าอะหยั่งมากำแขนข้าจะอ้อ ปล่อยนา ปล่อยบ่าเตียวนี้

(เจ้าสุวรรณ์) ข้าบ่ปล่อย ข้าจะกำไว้อย่างอ้อ ข้าบ่ปล่อยจนกว่าบัวคำจะอนุญาตหื้อข้าเข้าไป
ในศาลา ไหน ๆ เขาก็ต้องแมน่ตัวเวรตีกรรมกันแน่นอน ข้าบ่ปล่อยข้าจะกำไว้อย่างอ้อ

(บัวคำ) กอนเจ้าจะปล่อย ข้าก็หื้อเจ้าเข้ามาในศาลาที่นี้เอ๊ะ ปล่อยแขนข้าแล้
แต่กา ๆ อู้แต่ ๆ กา เอาละอย่างอื่นข้าก็จะปล่อย

...(คนตรี)...มาปะไล่หน้าเจ้าสุวรรณ์คนงาม อะหยั่งมาเบิงใจลำฟ้านี้้อง

จะขอเจริญท่านเข้าศาลาหลังกว้าง มาเตื่อะพี่อันไผตั้งบ่ว่าหยั่ง ขอเจริญท่านพักผ่อนเข้ามา

ในนี้ก่อนมานั่งไกลบัวคำ เฮย ท่านกำกินน้ำลำ ๆ หื้อมันลำเสี้ยงอย่าง...(คนตรี)...

เข้ามาเผ้เตื่อะจะไปกั้วมันหยั่ง เข้ามาหาบัวคำในศาลาหลังกว้าง พ้อฤาษีเนรมิตหื้อน้อง

จันมันหยั่งมาจันมาม่วน...(คนตรี)...แต่นา บ่าเตียวพี่อ้ายจะมาอู้อมาจาจะว่าอย่างใด

หา หาจายอ้ายบี่

(เจ้าสุวรรณ์) อันนี้แล้วขอ เจ้าน้องบัวคำหน้าตาเป็นกิงงามเงินลำ...(คนตรี)...ไขหันมา

เมินเงินลำ เนื้อหนังหยั่งมาหมคมมาไส ผ่อตาคำเหี้ยซี้มีปะกันที่นี้ตีใจพ้อจาย นายท่านนาย

บี่เหยเดือนใดจะได้นายไปอยู่ พี่สุวรรณ์มาซัดคำหันกำแขนถาม กำแขนอู้อบี่เหยเดือนใดจะ

ได้ตัวไปอยู่เป็นกิมเป็นกุ่มอยู่ที่หอปราสาท...(คนตรี)...นอนาย ด้วอู้อบี่ด้วอู้อบี่กับไผกับพ้อ

รกลายใจของนายมีก้อ

(บัวคำ) บ่ากองหันหน้าตัวพ่อจายหยังมาเปิงใจที่ล้า... (คนตรี)...น้องมาเปิงใจ
มาเป็นกูเฝ้าตึงบ่หมองบ่เสราหัวอกหัวใจ มาปะใสเจ้าสุวัฒน์น้องก็ตึงชักในใจของนาย
นายแม่นาย ก็มาหันแม่จายชักได้ก็ชักบอด... (คนตรี)...ก็ชักแรกพบประสบตำกันตึงบ่
ขอชักไผคนในคนนอก ปะใส่กันหยังมาชักใบ้ชักบอด ถึงแม้ว่าจะ เป็นรักครั้งแรก บัวคำ
ในโลกนี้บ่ขอชักไผกันขอชักคนงามเจ้าสุวัฒน์อายบ่

(เจ้าสุวัฒน์) บ่าเดียวที่มาชักน้องจนสุดหัวใจ บ่ดับจิตตายตึงบ่หน่ายจากน้อง จะเอาไป
เป็นเมียแบ่งกู่ซ้อณ พี่เขาชักน้องชักเหลือออกเหลือใจ เป็นว่ามะคุมยังอ่อนในแข็งนอก
เป็นว่ามะกอกยังอ่อนนอกแข็งใน นายท่านนาย จะขอเข้าไปหาบัวคำท่านก่อน...
(คนตรี)...

(บัวคำ) อะหยังขดเข้ามาตีก ๆ ขดออกไปก่อนแล้ว

(เจ้าสุวัฒน์) เจ้าสุวัฒน์พี่จะขอกำแขนถาม เนื่อหนึ่งมั่งสังหยังมานวลมาอ่อนบัวคำขดมา
แพ่ก่อน พี่กับน้องตึงบ่ปันกันแน

(บัวคำ) ปล่อยข้าเตื่อะ

(เจ้าสุวัฒน์) แถมกำ เมื่อกำแล้วข้าจะปล่อยะหยัง กอนว่าข้าเขาถามบัวคำจะต้องบอก
...(คนตรี)...

(บัวคำ) ข้าว่าปล่อยข้าเตื่อะ มากำข้าอย่างอี่ เดียวพ่อฤาษีมาหัน

(เจ้าสุวัฒน์) ลองไปตามปอจายตึงโลก ถ้าหากได้กำแขนงาม ๆ อ่อน ๆ อย่างอี่ ไผจะ
ปล่อย

(บัวคำ) ข้ากลัวพ่อฤาษี เดียวพ่อฤาษีจะตำ ปล่อยแล้ว ๆ

(ฤาษี) บัวคำ ๆ เอ๊ย บัวคำ

(บัวคำ) พ่อฤาษีมา บาทเจ้า กำเดียว ๆ หือเจ้าช่อนอยู่ที่นี่ก่อน

(ฤาษี) เออไปทางใดเทีย ตึงวันหันล่นมาอัน วันนี้ไปทางใดเทีย

(บัวคำ) บาทเจ้า

(ฤาษี) วันนี สี่แปลก ๆ สือาย ๆ

(บัวคำ) บ่มีหยังเจ้า

(ฤาษี) สมิพิรุธ เป็นโคหัวยุ่งหัวยี้

- (บัวคำ)   บัวคำ ๆ กำลังหาหาลับลูกนี้เจ้า
- (ฤๅษี)   มีอะหยงก็บอกพ่อ
- (บัวคำ)   บัวคำ บ่มีหยงลอป่อฤๅษี พ่อฤๅษีมีอะหยงจะใช้บัวคำก็ใจมาเตอะเจ้า
- (ฤๅษี)   เอาตง เอาหยงไปไว้ศาลา
- (บัวคำ)   บาทเจ้า เอาเท่าอีกาเจ้า อันบัวคำจะเอาไปไว้ที่ศาลาเนอบาทเจ้า แล้ว
 ป่อฤๅษีบไปที่ศาลากาบาทเจ้า
- (ฤๅษี)   ไปกำ
- (บัวคำ)   ก็ไปตวยบัวคำนี้กำบาทเจ้า
- (ฤๅษี)   อะหยงมาตบ ๆ ขาบ ๆ อยู่ในห้องหั้น
- (บัวคำ)   บ่มีหยงบาทเจ้า ถ้าจะแมวก้า
- (ฤๅษี)   ถ้าจะ เอาไผมาช่อนหั้นก้า
- (บัวคำ)   บ่มีหยงลอบาทเจ้า
- (ฤๅษี)   มีหยงก็บอกมาเทียบ

(เจ้าสุวรรณ)   ... (คนตรี)... ยกมือลิบนิ้วก่ายเกล้า เกศกับพ่อฤๅษีท่านได้ เจ้าสุวรรณจะขอ
 ยกมือไหว้ลิบนิ้วจะขอไปขึ้นสา มาเมื่อตะเจ้าเข้ามาอยู่ในศาลา นาท่านนา เรื่องเป็นไป
 เรื่องเป็นไปเป็นมาผมเขาจะบอก ผิดไปแล้วขอยกมือไหว้สา ขอสุมาผมเขาจะบอกใน
 หัวใจก็ตหยงปอบ่ออก เมื่อมาหั้นพ่อฤๅษีคนแก่ แหมก้า มาเป็นคนผลาญมาเป็นคนพาล
 พ่อฤๅษีเป็นถามเจ้าสุวรรณก็จะบอก... (คนตรี)...

เจรจา

- (เจ้าสุวรรณ)   ไหว้สาเจ้า พ่อฤๅษี
- (ฤๅษี)   เอ้อ เจริญสุข ๆ เอ... บัวคำจะใคจีพ่อ บัวคำมานี้
- (บัวคำ)   เจ้าพ่อ บัวคำ ๆ ผิดไปแล้ว บาทเจ้า
- (ฤๅษี)   มาเมินแล้วบ่ ชื่อเจ้าสุวรรณชื่อบ่อ
- (เจ้าสุวรรณ)   เจ้า ข้าพระพุทธเจ้าชื่อเจ้าสุวรรณ มาจากเมืองปาราสีเจ้า เรื่องมันเป็น
 อย่างอีพ่อฤๅษี ข้าบาทนี้ก็ไปที่แม่น้ำกว้างใหญ่ พอดีก็ไปหั้นกะปวงคอกมันไหลขึ้น หมู่ทหาร
 ไล่รอกไล่จับก็ได้ แต่ว่าข้าบาทนี้จับได้แล้ว พวงคอกนั้นเขียนชื่อว่าบัวคำ แล้วหมู่ทหาร

ก็ได้กลับเข้าวังทั้งหมด ม้าแก้วกัณฐะของข้าบาทนี้ก็ได้อาพาหะ เเหิรเดินอากาศมา แล้วมาก็จากที่ศาลานี้ แล้วก็มาปะน้องบัวคำนี้บาทเจ้า

(ฤาษี) เออ...ดีละ ๆ พ่อจะเข้าญาณผ่อนอ่อน บางทีอาจจะเป็นเนื้ออกันอ่อน...เอ้อ เป็นจะอื้อบ่อ เจ้าสุวณฺมเป็นลูกเจ้าเมืองพาราณสีโล เออ...บัวคำ

(บัวคำ) พ่อฤาษี เข้าญาณดูเป็นจะใดพ่อ เป็นเนื้ออกันก่อนเจ้า

(ฤาษี) เป็นลูกพระยาเจ้าเมืองเป็นเนื้ออกัณฐะเรวกันใจก่อน เออ...เอาละ พ่อจะยกหื้อสุเขาเอากัน อยู่ด้วยกัน เจริญอินทร์เจริญพรหม พญายม มาเป็นสักขีพยาน พ่อจะยกหื้อบัวคำกับ เจ้าสุวณฺมอยู่ด้วยกันหื้ออยู่ดีมีสุข อายุมั่นยืนยาว

(บัวคำ) สาธุขอบคุณพ่อฤาษีบาทเจ้า ที่หื้อบัวคำกับ เจ้าสุวณฺมมาอยู่ด้วยกันดีใจขนาด

(เจ้าสุวณฺม) บ้าเดียวตัวผมตึงดีใจขนาด ตึงบ่ได้พรากกัณฐะไปไหน แต่ว่าในจิตในใจมา อาลัย หยั่งมาเป็นห่วง เหมือนอย่างหนึ่งก็อินทูลงสารพ่อฤาษีอยู่ที่ไหนก็ตึงบ่ม่วน จิตใจท่าน นั้นคงจะปั่นป่วนผมจะรับอาสาเลี้ยงดู กาพ่อฤาษีเขาจะหาลูกมันหัวไม้ บ่ว่าไกลหรือใกล้ อิดเหนี่ยวจะตาย เจ้าสุวณฺมผมเป็นลูกพ่อจาย บ้าเดียวผมจะขออาสา จวนน้องหน้านั้น กาเขาจะหาลูกมันหัวไม้...(ดนตรี)...จิมแลนอง

(บัวคำ) จะไปเขาจะหาลูกมันหัวไม้ ไปกันจนได้เข้าป่าไม้ดงกรรม พ่อฤาษีก็แก้ตั้งวัน จะหาลูกไม้หัวมันนี้ตึงบ่ได้ ที่ไหนก็เป็นลูกฤาษีใจก็ตึงดีเทียบก่อนแต่ใบ้ ตัวพ่อจายจะ เข้า ดงป่าไม้จะไปเขาจะลูกไม้หัวมัน ก่อนว่าพ่อจายไปคนเดียวก็บ่ได้ จะต้องหื้อน้องไท้ไป ด้วยกัน นามชื่อเก้าพี่น้องบัวคำ ว่าจะยันไปด้วยที่เจ้า ไปเดื่อะ ๆ เขาจะไปด้วยกัน เขาจะเข้าดงดำนี้เจ้า เจ้า...(ดนตรี)...จิมแลนอง

(เจ้าสุวณฺม) เขาจะไปกับตัวน้องหล้ากับข้ามันจะไปเป็นหยั่ง ปากันเดินท่าปากันเดินทาง ปากันกำลังเข้าดงเข้าป่า จะไปพร้อมม้าแก้วกัณฐะอันนั้นมันเป็นม้าของข้า บัวคำหื้อฟังที่ ว่ามันม้าวิเศษไปบน...(ดนตรี)...พ่อฤาษีหื้อเป็นได้พักผ่อน เป็นอิดเป็นอ่อนหื้อเป็น พักผ่อนที่ในศาลา เจ้าสุวณฺมจนกว่าจะบึกมาขันใดตึงบ่หื้อเกี่ยวข้อง ตึงบ่ว่าของกิน ตึงบ่ ว่าของชนิดี ๆ ล่า ๆ บ่หื้อได้เดื่อต้อน...(ดนตรี)...จิมแลนอง

เจรจา

(เจ้าสุวรรณ์) ยกมือไว้สาท่านพ่อฤๅษี ข้ามันได้เมื่อเป็นตุ๊กตกรรมจู่เวรของน้องบัวคำแล้ว
ต่อไปนี่ข้าจะบ่หื้อพ่อฤๅษีออกคงออกป่าหาหิวมันลูกไม้แหม ข้าเจ้าสุวรรณ์นี่พร้อมทั้งน้อง
บัวคำจะไปหาเอามาหื้อพ่อฤๅษีเอาไว้ฉัน

(ฤๅษี) เออ ๆ ก็ดี ๆ พ่อก็แก่ อืดอ่อน หัวเข่าก็บ่ค่อยดีน้อ

(เจ้าสุวรรณ์) แน่นแล้ว เล่าแก่อืดอ่อน สำหรับข้านี้บ่ใจได้เดินไปอย่างพ่อฤๅษี ข้ามีม้า
วิเศษม้าแก้วกัณฐะ จะเหาะเหิรชานไปไหนก็ได้

(ฤๅษี) เออ...เอามาไปควยบ่อ ไปตีมาตีเน้อ

(บัวคำ) เจ้า ฮันบัวคำก็ขอลาพ่อฤๅษีไปก่อนเน้อเจ้า

(ฤๅษี) บ่ตีมาคำเน้อ

(บัวคำ) เจ้า

(เจ้าสุวรรณ์) ขอลาพ่อฤๅษีก่อนเจ้า เอ๊ะ...บัวคำ

(บัวคำ) อะหยัง เจ้าพี่สุวรรณ์ อะหยังมาแบ่งหน้าอะหยังอย่างอื่น

(เจ้าสุวรรณ์) ม้าแก้วกัณฐะของพี่ไปไหนเสีย เอาไว้นี้แต่ ๆ ไปไหนเสีย

(บัวคำ) เจ้าพี่สุวรรณ์เอาไว้ที่ไหนเจ้า

(เจ้าสุวรรณ์) ก็ตะก็เอามาไว้ที่นี่ ข้างสวนอุททยานนี่ ไปไหนเสียนี้

(บัวคำ) เจ้าพี่สุวรรณ์ จาบตีเอาไว้ที่อื่นก้า

(เจ้าสุวรรณ์) เอาไว้นี้แต่ ๆ นา เพราะว่าพี่มาเป็น เป็นคนพาพี่มาที่นี่ เอ...พี่มา พี่มา

อยู่ไหน

(บัวคำ) เจ้าพี่สุวรรณ์เจ้า ม้าของเจ้าพี่นั้นเป็นม้าวิเศษเหาะเหิรเดินอากาศได้ ป้ายบ่
ปออยู่ได้เหมือนอย่างกับคน เจ้าพี่สุวรรณ์บ่ต้องเส้รำหมองโศกเส้รำอะหยังสักอย่างนะ สักวัน
หนึ่งพี่มาคงจะบ่กลับมาหา เห็นคงบ่ไปไกล บางทีเป็นอาจจะไปแแล้วสามป่านี้ก็ได้ ไปเตื่อ
เจ้าไปหาลูกไม้หิวมันหื้อพ่อฤๅษีดีกว่า

(ยักษ์) บ่าเตี่ยวตัวเขาได้ม้าดวงาม เหาะชานไปไหนก็เก่งตัวมันก็สิงได้แบ่งมันก็ไป

เก่งด้วยดี บ่ว่าไปเหนือไปใต้มีกัณฐะมีศักดิ์มีศรีตัวมันก็ตึงดีเอาไว้หื้อลูกสาวเขาซี...

(ดนตรี)...เขาเป็นยักษ์พาดก็มันมี ก็ตึงอันตึงตึงเก่งตัวเขาก็สิงเก่งได้รบเอามาจากดวงาม

ก็มาถึงบ้านแล้ว จำเป็นได้พักได้ถาม สุภรต์นลูกสาวคนงามบ่าเดียวจะมีไหนแน่...
(ดนตรี)...

เจรจา

(ยักษ์) (หัวเราะ) บ่รู้จักกว่า เหนือก็เป็นยักษ์ที่มีคาถาอาคม ม้านี้ก็ม้ากัณฐะ ม้า
วิเศษสามารถเหาะเหิรเดินได้ บ่าเดียวนี้ได้ม้าสมอกสนใจ จะได้เอาหื้อลูกสาวเขา
เอาไว้ขี่ไปหันไปนี่ จะหื้อลูกสาวเอาม้านี้เก็บไว้ ปิดกัญแจไว้เหี้ยลูกสุภรต์น ลูกสุภรต์น
เฮ้ย

(สุภรต์น) เจ้า...เจ้าพ่อมาแล้วกาเจ้า เจ้าพ่อได้ม้าที่ไหนมาจากดงามเจ้า

(ยักษ์) คือว่าม้านี้ก็เป็นม้าวิเศษน้อ พ่อก็ได้มา หื้อลูกเก็บไว้

(สุภรต์น) งามแท้ ๆ สุภรต์นจะขี่มันเจ้า เจ้าพ่อนี้เก่ง ๆ ไปเขาจะได้ม้านี้งามแท้ ๆ
อันอย่างใดเจ้าพ่อ สุภรต์นขอขมิ้มขี่ได้ก่อเจ้า

(ยักษ์) ถ้าขี่แล้วก็เอาไว้ เอาไว้ในคอกเนื้อ ปิดกัญแจไว้เหี้ยดี ๆ

(สุภรต์น) เอ...ไปขังมันไว้ยะหยังเจ้า

(ยักษ์) ปิดกัญแจไว้เสียดี ๆ เน้อ จะไปหื้อมันออกไปได้

(สุภรต์น) ม้านี้อันเป็นม้าอะหยังกาเจ้า

(ยักษ์) เป็นม้ากัณฐะ

(สุภรต์น) เจ้าพ่อได้มาจากไหนเจ้า

(ยักษ์) คือว่าพ่อได้ไปเน้อ ไปพอดีกิโปปะที่ศาลาของท้าวสุภรต์น พ่อก็หันม้าอยู่ที่หัน

(สุภรต์น) เจ้าพ่อไปลักของ เป็นแม่นก้อ

(ยักษ์) จะว่าลักก็ลัก คือว่าพ่อนี้บ่ได้ลักของไม

(สุภรต์น) ขโมยเอาแม่นก้อ

(ยักษ์) มันต้องอย่างนี้ (หัวเราะ) ถ้าหากว่าพ่อลักเอา เออ ก็บ่ได้ของเป็นมา
อย่างอื่นน้อ เพราะว่าพ่อนี้ฮักลูกน้อ อยากได้ม้าวิเศษหื้อลูกขี่ได้เหาะได้เหิร กัญแจนี้
เอาไว้เน้อ

(สุภรต์น) เจ้า

(ยักษ) ปิตฤณแจไว้เหี้ย รักษาไว้ดี ๆ

(ศุภรัตน์) ... (ดนตรี) ... ก็ศุภรัตน์ได้มาตัวงาม หยั่งมาโฉบานจิ้นจ้อย ก็มาตัวนี้ก็
งามเป่งป้อย สวาน้อยก็ได้ซี่เหมือนกัน บ่าเดียวเขาเอาไว้ในห้องน้องก็ได้ซังมัน
กำเจ้าแม่กำ อะหยังมางามเหี้ยแต่เหี้ยว่า พ่อศุภรัตน์หยั่งมา เก่งนักหนาเขาจะมามา
หื้อตัวแห่งข้า ลูกเขาจะเอาเป็นน้ำฮู้ลูกข้าเขาจะเอาซี่ตั้งวัน จะเอาเข้าในป่าดง
กรรมในดงดำมันหยังมาม่วน มานี้ข้า เป็นม้ายลาย เขาก็ตั้งเต็มใจ เจ่นล้ำ... (ดนตรี)

(เจ้าสุวณฺ์) ... (ดนตรี) ... สองคนบัวคำปากันออกเฝ้าฤาษีพ่อเจ้า ที่กลางป่าดอยดง
ตั้งสองพระองค์แลพ่อเจ้า ปากันผ่อเผื่ออย่างพระบิดา

(บัวคำ) ปากันเขาจะม่ายลูกมันหน่อกล้วย ที่ผาหลังจ้วยสนกลางอรัญ มาหื้อพ่อตั้งวันคำ
เข้าอยู่ฮั้น อยู่กับพ่อเจ้าได้มาหลายเดือน

(เจ้าสุวณฺ์) ส่วนข้าอาซากฤษณะกูเต้า ก็มาจ้อยเจ้าค้อยครบเจ็ดวัน ส่วนยักษกุมภคหฺ์จับ
เอาไปได้ เอาไปซังคอกเหล็กไว้บ่หื้อได้ไซคินมา

(บัวคำ) เจ้าถ้ากองหาหยังมาเสียบจ้อย บินแนวรอยจะไปตางใด ลูกเฮยเสียใจ
ดักฟังอยู่ถ้า บ่าหันพี่ม้าปีกปกอกกินได้

(เจ้าสุวณฺ์) กำนั้นหน่อไ้ทั้งสองกูสร้าง เข้าดงปากว่างเขาหาเผือกมันมีดิงบ่าตน
หมากเฟืองไฟฟ้า หมากม่วงซี้ย่าน่วยสูงงามดี

(มัลลิกา) ทั้งกล้วยเป็นหริสุกดีหอมอวล มีบัวระมวลลูกไม้ของฉิน มีดิงป่าตน บ่าเป็น
กล้วย อ้อย อยู่ย่ายเป็นถ้อยอยู่ดีริมดาง

(เจ้าสุวณฺ์) เจ้าปาเอานางลวดเลยตองเต้า เสียหลงไปเข้าเขตเมืองกุมภคหฺ์ลวดเลย
ปากันจอตจุกอย่างเหล็น นึกหมายเอาเย็นหื้อจิ้นเจยบาน

เจรจา

(เจ้าสุวณฺ์) โอ... บัวคำน้อง เจ้าพี่ว่านา เขาก็เดินท่องเดินทางมาจำคไกล จนกระทั่ง
ถึงบ้านไหนเมืองไหนแล้วก็บ่ฮู้ เขาจากเขายังนี้สักกำบ่อ

(บัวคำ) ก็ว่านั่นกำ น้องบัวคำหยังมาอ่อนน่องอ่อนแข็งอย่างฮี้ เดียวไกลแต่ไกลว่า
สัดบ่าผาสิ่งจ้อย พ่อปล่อยเจ้าพี่ ผ่อตั้นบัวคำนี้ เลือดจนป่อยย้อยขอยังสักกำเตอะ

(เจ้าสุวัณณ์) อดเอาเตอะข้าวคำเหย ถ้าหากว่าเขาได้ลูกไม้หัวมันตึก ๆ แล้วก็จะเอาไป
ถวายพ่อเจ้าฤาษี ท่านคงจะใจดีเนาะ

(ข้าวคำ) เจ้า...เจ้าพี่
...(คนตรี)...ข้ามีนายพรานคนหนึ่งแอ้วเต้า มาหันใส่เจ้ากับยอดขวัญคำ
ปู่พรานลากาหยุดคอยพ่อเง้อ ว่างามแต่เนอตั้งสองจายหญิง...(คนตรี)...

(นายพราน) (รำพึง) โอ้เขาเห็นคนมีหันสองคน มีตึงแม่หญิงและมีตึงพ่อจาย เขาพ่อ
ผิวพรรณวรรณะของคนตึงสอง มันตึงบ่ใจแม่หญิงพ่อจายคนตามชายป่านี่แน่ ๆ พ่อเขาแล้ว
เหมือนผู้มีสกุลรุนชาติ โอ้โหยังมางามแต่ แม่หญิงคนนั้น เขาจะเป็นคู่ผิวตัวเมียกันก้า
หรือจะเป็นชู้กัน พวกกันหนีเข้าป่าคงคอนมาที่นี่ เขาจะต้องไปตามเขาสักกาลอ

เขาเป็นคู่พิงกว่าเป็นพี่น้อง เป็นดีไซถ้อง เป็นดีไซถาม เป็นดีอุงามทั้งสอง
ฝ่ายผู้ กว่าจะจะเป็นชู้สักกันหนีมา...(คนตรี)...อู้จักไปจะต้องถามฝ่ายผู้กว่าเป็นชู้
จักขวางเมียมัน พอชดตาหันนางเดียวหยอกเหี่ยวส่วนปู่พรานหมณ์เฒ่าบู้ทันที...(คนตรี)

เจรจา

(เจ้าสุวัณณ์) น้องข้าวคำขดเข้ามาใกล้เจ้าพี่นี้แล

(ข้าวคำ) บ่เอาเจ้า กลางป่าง่าไม้อายหื้อผีสงเทวดาพ่อง่าเจ้า

(เจ้าสุวัณณ์) อายยะหยัง ไผจะมาเห็นเขา ถ้าหากว่าเขาทั้งสองบ่ชู้กันอื่ก้าควรจะอาย
ขดเข้ามาแล

(นายพราน) เขาบ่จะอู้แล้วว่า เอนี้สองตัวนี้มันเป็นอะหยังกัน มากอดหอม มากอดตม
กลางป่าง่าไม้ อี้แม่หญิงก็แม่เฮี้ยมาชีนะชินแะกับพ่อจาย แสดงว่าเขาต้องเป็นผิวเป็น
เมียกันแน่ (หัวเราะ) ดีแล้วเมียของมันมันเปิงกับตัวเฮอันี้ ดีแล้ว กูจะต้องลู่เอาเมีย
มิงมาเป็นเมียกู (หัวเราะ) ...(คนตรี)...ว่าสองนารีเขาเป็นคู่อ่อน เขาเป็นคู่ช้อน
สองคนผิวเมียจักฆ่าผิวมันเสียเอาเมียคู่อ่อนไปเป็นคู่ช้อนอยู่บ้านเคียงคู่ มันขึ้นธนูกับจ้าม
ไม้เทียนกา ปู่พรานปาราใจบาปใจคำ บ่คิดถึงก่าย่อนว่าใจใหม่ เพื่อความไขได้บ่คิด
เอ็นดู สายธนูที่ปิ่นเล่มกล้า ส่วนปาดาก็สิ้นออกไปถูกดีศหัวใจพระองค์จอมเหง้า บ่ต้น
สั่งเจ้านาฏน้องข้าวคำ

(เจริญ)

(นายพราน)   ต่ายเหี้ยเตือะมึง ไอ่หนุ่มน้อย

(เจ้าสุวรรณ)   โอ๊ย...น้องบัวคำ

(บัวคำ)   เจ้าพี่ พี่สุวรรณ (บัวคำร้องไห้) ไผ่ที่ไหนมาying เจ้าพี่

(เจ้าสุวรรณ)   น้องบัวคำ เขาบ่มีโอกาสได้อยู่ตวยน้องแล้ว บัวคำสุดที่รักของพี่ เจ้าพี่ขอลาก่อน

(บัวคำ)   เจ้าพี่ เจ้าพี่สุวรรณ (บัวคำร้องไห้) ไผ่ข่าเจ้าพี่สุวรรณ...(ดนตรี)...ทางหน้า
ก็ฮัมทาวลัมเกลือกกลิ้งอยู่เหนือแผ่นดิน บ่ปากสกกคำ ส่วนนางบัวคำก็หุยก็ไห้ กอดศพเจ้าไว้
ร้องเรียกไว้อยู่ ๆ

(บัวคำ)   เจ้าพี่ เจ้าพี่ (ร้องไห้) เจ้าพี่เป็นไตพ่อง เจ้าพี่หยังบ่อุ้กับบัวคำไผ่ที่ไหนมาying
หื้อเจ้าพี่สุวรรณอย่างอี่ เจ้าพี่ต่ายอย่างอี่ บัวคำจะอยู่ตวยไผ่ค้ำมบั้นนี้บัวคำจะ เอาแทงหัวต่าย
บ่าเตี้ยวนี้ เจ้าพี่อยู่ไหนมารับเอาบัวคำตวย

(นายพราน)   หยุตก่อน หยุตก่อนแม่นาง หยุต

(บัวคำ)   ปล่อย ปล่อยบัวคำบ่าเตี้ยวนี้

(นายพราน)   หยุต ไหน ๆ ตัวของนางก็ต่ายไปแล้ว เอาเตือะศัดอดศัดใจเหี้ยไปอยู่กับข้า
เสี้ยเถิด (หัวเราะ)

(บัวคำ)   ลุงเป็นไผ่

(นายพราน)   ข้าเป็นนายพรานเซาะล่าเนื้อ ล่ากวางอยู่ในป่านี้

(บัวคำ)   (ร้องไห้) หมายความว่าลุงแม่นก้อ ที่ฆ่าตัวของบัวคำ

(นายพราน)   แม่นแล้ว ๆ แม่นาง

(บัวคำ)   ลุง ๆ หยังมาใจบ่าบใจจ้มาฆ่าตัวข้าหยัง

(นายพราน)   เอาเตือะ แม่นางจะว่าใด ๆ ข้าบโกธทั้งสิ้น เท่าที่ข้าทำไปก็เพราะว่าข้า
ลืเน่หาอยากจะได้เจ้ามาเป็นเมียของข้าถ้าหากว่าเจ้าอยากจะมีชีวิตต่อไปเจ้าจงไปเป็น
เมียของข้า ไป๊ ๆ

(บัวคำ)   ปล่อยข้า

(นายพราน) ... (ดนตรี)... ปู่พรานจําไขใครไต้บ่้อง เจ้ามาสืบทอดแทนเขื่อน บ่บ่้อมีเพื่อน
คู่แบ่งแบ่งห้อย ขอนางหน่อน้อยจะน้อยใจน่า ก็อาณิจจาวัวจะโตใหม่เพราะความไขได้
แม่ศรีบานเย็น บ่กลัวกรรมกลัวเวรสิ่งใดสักน้อย ขอแม่ยอดสร้อยจะว่าใจคำ นางไต้ยีน
กำปู่พรานใจใหม่เหมือนเอาไฟนั้นมาเผาจนจิตตัวเป็นแม่หญิงจกจ่าสวกถ้า ก็กลัวมันฆ่า
หื้อตายตวยไป เพราะกลางดงไพรเขาสูงป่ากล้วย จําเป็นลวยตวยไปตามแนวรอย มดคํา
มดแดงต่ายเพื่อน้ำอ้อย อ้ายจาตีพริกน้อยมันจ่างฮ้อนที่ลูน... (ดนตรี)...

(บ่าวคำ) (ร้องไห้)

(นายพราน) โศกเศร้าอะหยังเป็นล้าเป็นเหลื่อ อยู่กับข้ารับรองหื้ออยู่สุขสบายฮ้อนบ่หื้อ
อาบหายาบบ่หื้อไต้กิน แหมบ่เป็นบ่นานก็จะถึงที่พิกที่ยังของข้าแล้วแม่นางเหย

(บ่าวคำ) เอาเตื่อะ เมื่อข้าเลือกหนทางบ่ได้แล้ว เอาจนไต้จนเป็นข้าก็จะไป แต่ข้าขอ
ตัดเอากิ่งไม้มาปกศพของด้วข้าไว้ ข้ากลัวสิ่งสาราสัตว์มาคาบเอาศพของด้วข้าไป

(นายพราน) อ้อ. เป็นฮันว่าอาลัยอาวรณ์ด้วเก่าอยู่กา (หัวเราะ) บ่เป็นหยังนางจะตัดคน
เดียวหรือว่าจะหื้อข้าตัด แต่ว่าข้าตัดบ่ได้เดี่ยวจะเป็นเสนียดแก่มือของข้า เออนางตัด
คนเดียวก็แล้วกัน เอา...นี้มีตนางเอาไปหัด

(บ่าวคำ) เจ้า

(นายพราน) ไวย ๆ เน้อ ข้าจะรอนะ

บรรยาย ... (ดนตรี)... นึกหมายเอาบุญสืบต่อไปหน้า ที่ยิงด้วข้าบ่บ่เสียใจเลย ก่อนที่
จะจากไปขอปกซากศพเจ้าเฮย บ่หื้อสัตว์ใดตัวไหนเข้ามาควมมาคิ

(บ่าวคำ) ลุงพรานหมณ์เจ้า บ่าวคำตัดไม้บ่ได้ บ่าวคำก็ขอลุงพรานช่วยตัดไม้หื้อข้าตวยจะเอา
มาปกซากศพ ที่ไหน ๆ ก็จะไปจากที่นี่แล้ว

(นายพราน) มันเสียเวลาแต่ ๆ บิดอย่างหนึ่งบิดอย่างหนึ่ง เอ้า ข้าก็จะตัดหื้อ เอ้า เอาไป

บรรยาย ... (ดนตรี)... ปู่พรานใจตินิกว่าแม่หญิงลู้ มันยังบ่ฮู้ว่าถ่านไฟแดง รีบไปจัดแจง
ตัดเอากิ่งไม้ปกซากเจ้าไว้บ่หื้อหันฮอย ที่กลางดงคอยนั่งสากราบไหว้ขอเทพผไทมาบอกสิดา
ของจงมายาด้วฮักข้าเจ้า บ่าวคำหน่อแก้วอยู่องค์หื้อทานขอหื้อดงมันดั่งข่าวไปเข้าถึงหูพ่อเจ้า
ฤาษีบิดา ขอถึงบิดารักษาพ่อเผ่าด้วข้าเจ้าศพลูรัสมันด้วแปง... (ดนตรี)...

(ฤาษี) เขาเป็นพระฤาษีอยู่กลางดงกลางป่านี้ อ้อ... เป็นว่าอย่างนี้กา เขาเข้าญาณดู
เป็นว่าเจ้าสุวัณณ์นี้ถูกยิงตาย เขาจะต้องไปช่วยเจ้าสุวัณณ์ เอ็นดูนางบัวคำ (ฤาษีเหาะไป
ที่เจ้าสุวัณณ์ตาย) เขาจะต้องช่วยเหลือชีวิตเจ้าสุวัณณ์ไม้มิ่วมิ่วเศษ แก่จี้ตาย ปลายจีเป็น
จำแล้ว เอ้า ๆ ชีวิตเจ้าต้องคืนมาเหมือนเดิมเหมือนเก่า เอ้า คืนมา คืนมา เจ้าสุวัณณ์
คืนมา

(เจ้าสุวัณณ์) เอ๊ะ... ข้าเป็นหยังไปนี่

(ฤาษี) คือว่าเจ้า ถูกนายพรานยิงแล้วก็สิ้นชีวิตไป

(เจ้าสุวัณณ์) แสดงว่า พ่อฤาษีมาช่วยชีวิตของข้าไว้

(ฤาษี) แม่่นละ บ่าเตี่ยวนี้ที่ห้วงของเจ้าก็คือนางบัวคำ

(เจ้าสุวัณณ์) นั้นกำ

(ฤาษี) นายพรานเอาไป ต้องไปตวยหานางบัวคำของเจ้าเน้อ

(เจ้าสุวัณณ์) ข้าขอกราบขอบพระคุณพ่อฤาษีนิก ๆ เลย

(ฤาษี) ไปเตื่อะเน้อ

(เจ้าสุวัณณ์) บ่รู้ว่าบัวคำเป็นตายฮ้ายด้อย่างไร ข้าก็จะเลยถือโอกาสลาพ่อฤาษีไป

(ฤาษี) เอ้อ ๆ เจ้าไปตวยหานางบัวคำเลยเน้อ

บรรยาย ... (ดนตรี)... ท่าน เอาอุตกังทือฮันดินำตนแล้วสยงไปบนยอดเขาสูงหอง
เลยไปในกองศพรวัณณ์เจ้า ที่ปู่พรานเฒ่าไต้ยงธู... (ดนตรี)...

เจรจา

(นายพราน) เป็นจะโตทา จะไปอยู่กับข้าฮู้สึกสุขสบายกา

(บัวคำ) เจ้า ลุงพราน

(นายพราน) มาฮ้องเป็นลุง ลุงยะหยังหา อยู่กันเป็นผัวเป็นเมียไปหน้ามาฮ้องเป็นลุงมันบ่

สะโอกดับ

(บัวคำ) เอาละเจ้า คั้งนี้ต่อไปบัวคำจะฮ้องว่า พี่พรานเจ้า

(นายพราน) ว่าผัวอีกำ (หัวเราะ)

(บัวคำ) เป็นจาไคพ่อง อิดอ่อนผ่องก่อเจ้า

- (นายพราน) เป็นธรรมดา แต่ว่าพี่มาหันหน้าน้องบัวคำมันหายหมด สรรระร่างกายที่เจ็บเป็น
(หิวเราะ)
- (บัวคำ) เอาเตี๊ยะเจ้า ในเมื่อพี่พรานนะอดอ่อนทื่อพี่พรานนอนนี้ แล้วบัวคำจะได้บีนวด
ทื่อ
- (นายพราน) (หิวเราะ) จะได้สบายเมื่อเฒ่า เอยบัวคำเหย บ่ได้เสียแรงที่พี่ได้ชักได้หลง
เจ้า พี่ได้สะตักสะย่านมาจากผัวเก่าเจ้า (หิวเราะ) เออ...บัวคำเมื่อคืนคิดเติงหาผัว
เก่าเจ้าก่อ
- (บัวคำ) คนตายไปแล้ว ก็ตายไปเลยน้อเจ้า
- (นายพราน) แน่นแล้ว ๆ (หิวเราะ)
- (บัวคำ) ที่ไหน ๆ บัวคำก็มีพี่พรานคนหนึ่งแล้ว
- (นายพราน) (หิวเราะ) บีนขึ้นมาตางบนแหม่น้อย
- (บัวคำ) เป็นอย่างใดพ่อง ข้าเจ้าบีนทื่อ
- (นายพราน) มือนีม ๆ (และนายพรานก็หลับไป)
- (บัวคำ) ปู่พรานเฒ่าหลับไปแล้วกา ถึงแม้ว่าข้าจะอุ้ก่าหวานไล่เจ้า แต่เจ้าคงบ่รู้ว่าใจ
ข้าว่าเจ็บแสบแค่ไหน แค้นที่เจ้าฆ่าผัวของข้า เอละมีคอันนี้ เอละหมั่นทื่อมันตายเหี้ยที่นี้
(นางใช้มีคฆ่านายพราน)
- (นายพราน) โอ๊ย...
- (บัวคำ) ... (ดนตรี) ... บ่าเดียวได้ฆ่าปู่พรานแต่เจ้า ตัวข้าเจ้าก็ตั้งบ่สบายใจ ผัวชัก
ของเขามีไหน ตัวอื่นายมาอาลัยใจห้อย จิตใจของเขาก็ไหวนับ เป็นน้ำตาปอจะย้อย ข้าเจ้า
มาอาลัยทองห้อยตัวผัวทื่อคนใด ก็เจ้าสุวรรณี่มาตายจากโอนอนนี้เป็นวิบากกรรมหยั่ง จะ
กลับหลังหันไปหาศพบี้อาย บ่าเดียวนี้มาอาลัยห้วงหานับ เป็นน้ำตาของข้าน้องได้... (ดนตรี)
...จิมแลนอ ก็ปู่พรานเฒ่าตายไปจ้อย ๆ ว่าจะบีกปอกย้อนอยู่กลับหลัง ไปหาเจ้าสุวรรณี่
สักกาที่เขายังบ่อยู่ เพราะที่เขาคือตายไปตัวอื่นายบ่จ่างจ่าจั่งอู้ ในเมื่อที่เขายังอยู่น้องคง
บ่โศกเศร้าโศกา... (ดนตรี) ... บ่าเดียวชีวิตของพี่สิ้นแล้ว บัวคำน้องแก้วมีแต่น้ำตา บัวคำ
จะได้บีกไปหาภู่กะหลาสามมีข้าเจ้า ก็ได้บนบานสิ่งศักดิ์บนสา คำเข้า... (ดนตรี) ...จิมแลนอ

เจรจา

(บัวคำ) ปู่พรานเผ่ามันก็ตายด้วยมือของเขา เขาเอาเม็ดพินมันตายจะต้องบีกไปหาพี่
สุวรรณ เขาเอาใบไม้ที่สุวรรณไว้ที่นี่ แล้วศพที่สุวรรณหายไปไหนมีแต่กิ่งไม้ (ร้องไห้) พี่ -
สุวรรณของน้อง (ร้องไห้) สิ่งสารพัดถ้าจะคาบเอาศพของพี่ไปกินเสียแล้ว

...(ดนตรี)... พี่มาเป็นห่วงเป็นหมาน้องบัวคำ เจ่นลำ เขาได้บีกเมือง
เขาได้บีกบ้านเดินทางก็มานี้อาจไกล ระหว่างที่เขาเดินทางได้เมียแถมคน บ่ใจว่าเป็น
คนไทย นายท่านกำ กลางบกลางน้ำเขาเข้าเป็นนางเงือก ได้เมียแถมคนบ่ใจว่าเป็นคน-
ไทย มอกบตข้าวสารมอกใส่ข้าวเปลือก ข้าว่าเป็นลูกสาวนางเงือก เขาก็ใจดีหนึ่งกำ
แถมกำ ก่อนเขาจะอยู่ไปเห็นเมื่อนายเป็นห่วงบัวคำ เหลือขนาด จำเป็นลาลูกลาเมีย
ตัดใจเสียเจ้า ๆ มีกาเมียบ่มีลูกเต้าข้าวนางเงือกข้าบ่กิน เขาจะไว้หั้นก่อนใจยังห่วง
บัวคำแม่หญิง จริงท่านจริง น้องบัวคำแม่หญิงจะมีที่ไหนน้อ บ่เดียวตัวเขาก็ได้ท่องเที่ยว
มา อันนี้มันเป็นเมืองบ่าหย้งน้อ สุวรรณ เล็งผ่อแยงผ่อ เป็นดีไซตามนางในเหยก่อน แหมงกำ
เป็นห่วงมำกัณฐะกับน้องบัวคำ เป็นอย่างใดกัน เวรกรรมมาพราว

เจรจา

(เจ้าสุวรรณ) น้องบัวคำ สาธุเทพอารักษ์ทั้งหลาย ขอทูลช่วยปกปักษ์รักษาน้องบัวคำเอาไว้
หื้อแคล้วคลาดจากอันตรายทั้งปวง ขออย่าได้มีอันตรายเคื้อะ ถ้าหากว่าข้าเจ้าสุวรรณกับ
น้องบัวคำเป็นตัวกรรมตัวเวรกันแต่ ก็ขอทูลปะกันแถม ระหว่างที่เขาได้ท่องเที่ยวจดป่า
ดงมา จนกระทั่งมีเมียเป็น เงือกแถมคนหนึ่ง เขาก็เอาละไว้หั้นก่อน ใจเขายังเป็นห่วง
มำกัณฐะกับน้องบัวคำ แต่ว่าเขามาถึงนี้ก็เป็นบ้านเป็นเมืองที่ใหญ่โตเหมือนกัน เขาจะเข้าไป
ถามตีกา บ่ถามบ่ฮู้เห็นเป็นก็ตั้งว่า อย่างใด ๆ เขาจะต้องค้นหื้อปะน้องบัวคำกับพี่มำ-
กัณฐะหื้อได้

...(ดนตรี)... น้องตุลลักษณะผู่กับพ่อบิดา ก็ปรารถนามาเมินเจ่นลำ ก็เป็น
ลูกยักษ์มาอยู่ในบ้าน น้องจันยังบ่มีผัว พ่อก็แก่ก็เฒ่าพ่อข้าเจ้า เขาก็เฒ่าผัวเฮย เจ้าแม่เฮย
น้องยังบ่มีผัวกับ เป็นสักเคื้อ ก็ตุลลักษณะน้องก็ยัง เป็นสาวกิดไปาวสาวไปกว้าง ๆ ใจข้าก็
ดีเจ่นลำ มำตัวนั้นก็มางามเหลือขนาด แถมกำพ่อส่งน้องหื้อเอาไปชัง มำพันธุ์งามอยู่
เหลือขนาด...(ดนตรี)...

...(ดนตรี)...มาอยู่ในเมืองรุ่งเรืองบ้น้อย ก่อนว่าจิตใจแผ้วถางถึงนาพ่อ-
องค์คำอยู่มาตั้งวันจิตใจศุภลักษณ์น้องไขได้ผิวฮักฮักคนสองคน บ่าใจว่ายากกว่าคนจะเข้า
ในดงป่ากว้าง ก่อนว่าฤๅญแจดอกนั้นพอกก็กำหื้อเฮา น้องพอใจเอาซังมาไว้หั้นบ่าหื้อมันได้
ออกบ้าน บ่าหื้อมันไปทางใด...(ดนตรี)...

เจรจา

(ศุภลักษณ์) พอกก็หื้อเฮากำฤๅญแจไว้ ฤๅญแจอันนี้ พ่อได้ม้ามามาตัวหนึ่ง งามขนาดม้านี้แสนฮู้
ตวย อู้กำคนก็ได้ม้อะหยังฮี้เฮาบ่ เกยฮู้เกยหั้นกำเพื่อ ฤๅญแจดอกนี้พ่อเอาหื้อกำไว้เฮาตั้ง
บ่หื้อไฟฮู้ไฟหั้นฮักคน แต่ว่าศุภลักษณ์นี้หยังมาอาภัพหื้อวอกหัวใจ

(เจ้าสุวัณณ์) เอ...ไฟอยู่ในเมืองนี้พ่องครับ

(ศุภลักษณ์) เอ...ไฟนะ ไฟกา

(เจ้าสุวัณณ์) สวัสดิ์ ข้าคือเจ้าสุวัณณ์ ปัดบ้านหลงเมืองมาเป็นเวลาเมินแล้ว

(ศุภลักษณ์) เจ้า คือเจ้าสุวัณณ์ เจ้าเป็นมนุษย์แมนก้อ

(เจ้าสุวัณณ์) แมนแล้ว

(ศุภลักษณ์) ขะใจ ขะใจ เข้ามานี้โวย ๆ

(เจ้าสุวัณณ์) อะหยัง มีเรื่องอะหยังกา

(ศุภลักษณ์) อันนี้เป็นเมืองยักษณา เจ้าจะอยู่ข้างนอกบ่ได้ เข้ามาอยู่ในห้องของข้านี้ก่อน

(เจ้าสุวัณณ์) ฮัน ๆ เจ้าก็เป็นยักษณันก่า

(ศุภลักษณ์) ใจแล้ว ข้าเป็นลูกสาวเป็น ถ้าพ่อข้ามาหั้นนี้ บ่ได้หนาชะใจ ๆ เข้ามาในนี้

ข้าจะปิดประตู

(เจ้าสุวัณณ์) ค่ายละ ที่นี้เป็นว่าเมืองยักษณา

(ศุภลักษณ์) แมนละอันนี้เมืองยักษ เอ๊ะ...เจ้าจ้ออะหยังกา

(เจ้าสุวัณณ์) ข้าจ้อ เจ้าสุวัณณ์ เจ้าเป็นนางยักษหยังมาใจคืออย่างฮี้

(ศุภลักษณ์) ข้าบ่เหมือนพ่อของข้าล่อ ข้าเป็นยักษที่ใจดี บ่ใจคำเหมือนพ่อของข้า ถ้าพ่อข้า

มาหั้นว่า มีมนุษย์เข้ามาหาข้าอย่างฮี้ พ่อข้าตั้งจะบุนข้าจะฆ่าข้าหื้อได้

(เจ้าสุวัณณ์) ข้าใครฮู้ว่าเมืองนี้เป็นเมืองอะหยังแน

(ศุภลักษณ์) เจ็บต้องฮู้ติกว่ากา

(เจ้าสุวรรณ์)   แต่ว่าข้าได้พลัดพรากมาหลายเมือง แต่ละเมือง เขาก็บอกหื้อข้าทั้งสิ้น วันลุนข้า
จะได้จำเอาไว้ว่าถึงแม้จะเป็น เมืองยักษ ก็มียักษสาวที่ใจดี

(ศุภลักษณ์)   เมืองที่ข้าอยู่นี้คือเมือง กุมภคันทดา

(เจ้าสุวรรณ์)   แล้วนางจื่ออะหยัง

(ศุภลักษณ์)   ข้าจื่อศุภลักษณ์

(เจ้าสุวรรณ์)   จื่อยักษนี้ก็งามเหมือนกันนอ

(เจ้าสุวรรณ์)   ... (ดนตรี) ... พ่อที่มาซัดตาหันใจดีใจบาน เจ่นล้ำ... กอนนาบุญที่บ่หลายบ่
กว้าง หันท่าจะต้องดับจิตตายอันนี้ข้าเป็นเมืองยักษ กอนตัวบ่ฟังหักพังทลาย นายน้อยนาย
ที่ถ้าจะตายถูกยักษขบยักษคาบ เป็นบ้านเมืองยักษจื่อเมืองกุมภคันทดา ที่ผดเข้ามาถึงนี้
นางยักษข้าเอาหลบหลีกลี่ หันที่นั่นบ่เหมือนคนอื่น นอนาย ที่หยังมาตือกดีใจ ไช้เข้าไป
ไหลไปกกไปส่น

(ศุภลักษณ์)   พ่อข้าก็เฒ่านักแก ข้าก็ได้ถือบุญแจกออกมา พ่อเป็นก็เอามอบหื้อข้าเป็นมีม้าก็อยู่
หันหนึ่งตัว ม้านี้เป็นมารวิเศษต้องสัง เกตคิงบ่มีคบ่มัว เฮย เจ้าแม่มีม้าหนึ่งตัวข้าเป็น
มารวิเศษ... (ดนตรี) ... กอนม้าของข้าได้มาอุ้งจ่า พ่อได้มาในดงป่ากว้าง ใจข้าก็ดี
เจ่นล้ำ มาปะเจ้านั้นใจดีเสียอย่าง แถมกำ เจ้าสุวรรณ์หยังมาหล่อมางาม ลูกจากไหน
กันได้มาถึงมาฮอด

เจรจา

(เจ้าสุวรรณ์)   น้องศุภลักษณ์ เจ้าที่สุวรรณ์นั้นบ่ฮู้ว่าเป็นอย่างไร ถึงแม้นว่าน้องศุภลักษณ์จะเป็น
ยักษ บ่ใจเป็นมนุษย์อย่างเจ้าพี่ เจ้าพี่ก็หลงรักน้องศุภลักษณ์เสียแล้ว

(ศุภลักษณ์)   เจ้า... เจ้าเอาอะหยังมาอู่ล่ะ

(เจ้าสุวรรณ์)   แต่ ๆ นา แม้ว่ากำอู่ของเจ้าพี่จะผิด จนน้องจะกินเจ้าพี่ที่เป็นมนุษย์ก็ยอม
เพราะเจ้าพี่ฮักน้องศุภลักษณ์แต่ ๆ เลย

(ศุภลักษณ์)   บ่าเตี้ยวนี้ หมายความว่าความฝันของข้าจะเป็นความจริงมาแต่ เจ้าที่สุวรรณ์

(เจ้าสุวรรณ์)   ขอเอามือของมนุษย์มาสัมผัสมือของยักษน้อยเตอะ (หัวเราะ) เอ... อันนี้
บุญแจกอะหยัง อยู่ในมือของน้องนี้

(ศุภลักษณ์) อันนี้ถูกแจห้องม้า พ่อข้าขงม้าไว้ตัวหนึ่ง ม้านี้เป็นม้าวิเศษอุ้ได้ปากได้
 (เจ้าสุวณฺ์) กามันเป็นม้าเมืองยักษนี่กา
 (ศุภลักษณ์) พ่อเป็นได้มาจากดงป่านี้
 (เจ้าสุวณฺ์) น้องศุภลักษณ์ ชักเจ้าพี่ก่อน นี่นะ เป็นว่าถ้าพรหมลิขิตหรือว่าชะตามันมาต้องกัน
 เขาเจอกันไปถึงชั่วโมง เขาก็ชักกันได้ เออพี่ที่มีใจอยากไขหันม้าเหี้ยแล้ว ที่ขอมียมบุญแจ
 เตื่อะ

(ศุภลักษณ์) ได้ก่าเจ้า เพื่อความชักของศุภลักษณ์ที่มีต่อเจ้าพี่สุวณฺ์จาไคละเจ้า
 (เจ้าสุวณฺ์) โอคนตีของเจ้าสุวณฺ์ อยู่ที่ไหนละคอกม้า
 (ศุภลักษณ์) อยู่ที่นี้ล่อเจ้า
 (เจ้าสุวณฺ์) โอนี่กา อันนั้น พี่ม้ากัณฐะลูณี
 (ม้ากัณฐะ) น้องสุวณฺ์ พี่อยู่ทางนี้ ชะใจเอาบุญแจมาไซ แล้วชี้พี่ไปหาน้องบัวคำ
 (ศุภลักษณ์) หา...ม้านี้สู้จักเจ้าพี่ตวยกา
 (เจ้าสุวณฺ์) เตียวก่อนน้องศุภลักษณ์ จะไปฟังตกใจเตื่อ อออ้อย เอ็นดูลอไซละม้านี้ เป็นม้า
 วิเศษ เคยสู้จักกันมา ขอบุญแจหื้อเจ้าพี่ไซ เอ็นดูมันแต่

(ศุภลักษณ์) ได้ก่าเจ้า
 (เจ้าสุวณฺ์) ก่าเตียวข้าจะขึ้นนั่งบนหลังเจ้าเนื่อ น้องนางศุภลักษณ์ที่ขอลาก่อนเนื่อ
 (ศุภลักษณ์) โอ๊ะ...เจ้าพี่

... (ดนตรี) ... พี่ขึ้นขี่ข้างหลังมันก็ชานไปได้ มาละน้องไว้ข้าเจ้าอยู่คนเดียว
 มันบ่มีคู่เคียงมันบ่มีคู่อู๋ ศุภลักษณ์บ่รู้ว่าพี่จะหนีไป พี่ยังมาเอาใจไกลค่อนางน้องหน้า อู๋
 กันเมินแต่เล่าพี่ชำหนือออกไป น้องยังมาอาศัยได้ก่านั่งให้ เจ้าพี่ไ้จะไปที่ไหนกันจา...
 (ร้องไห้)...เจ้าพี่สุวณฺ์ เจ้าพี่บ่น่าจะมาละน้องเลย เจ้าพ่อบ่าเตียวนี้ศุภลักษณ์เป็นคน
 ใจง่าย ศุภลักษณ์ได้ตกเป็นเมียของเป็นแล้ว แต่บ่าเตียวนี้เจ้าพี่สุวณฺ์เอามาเหาะเหิร
 เดินชานไปทางใดก็อู๋ เจ้าพี่ ๆ ๆ (ร้องไห้) เจ้าพี่รอน้องก่อน

(บัวคำ) เขาจากมาแล้วพี่มาหนีไกล หยังมาอาศัยเจ่นล้ำ ชักกันมาจากดงป่ากว้างน้อง
 จันหยังมาอาศัยหา สุวณฺ์ที่มาตายจากเป็นริบากเจ้าข้าหยังจา นาแม่่นา นับเป็นน้ำตาน้อง
 ติงวันปอหลัง น้องก็ได้หนีนี้ก็ดงคำ หนีแถบกำเขาดงป่ากว้าง จิตใจหยังยังสมไหวอ้าง

มีแม่ยายเป็นเก็บมาอยู่ แหมงำ เป็นมีส่วนดอกสวนอุทรยานมาอยู่กับแม่ยายแหมงำจิตใจ
 ปั่นป่วน แม่ยายเป็นเป็นคนใจดีมีศักดิ์มีศรีมีความปราณีน้อง มาอยู่ด้วยยายตั้งบ่ได้เดือนครั้น
 ฮ้อนก็ได้อาบอยากก็ได้กิน แม่ยายใจดีใจแน่นลำ เป็นก็ตั้งซักซำด้วยใจจริง นิงแม่บ่เกยมมี
 ลูกแม่หญิงบัวคำลักร้อยอย่าง ก็ตัวของเฮตึงได้สบายอยู่ด้วยแม่ยายเยะก่านจงก่านบ้าน ข้าเจ้า
 ตั้งบ่ได้ซี้ครั้น น้องจันก็ตั้งเป็นห่วงอาลัย วิทยานพีสวรรณ์มีโหนเป็นอย่างใดที่หยังบ่มาออก
 ... (คนตรี) ...

เจรจา

- (เจ้าสุวรรณ)   พี่มาซู้ก่อน้องบัวคำอยู่ที่โหน
- (ม้ากัณฐะ)   พี่ซู้แล้วน้องสุวรรณ พี่เคยไปแอ่วไปเล่นเตี่ยวพี่จะ เอาน้องไปลงที่หั้น
- (เจ้าสุวรรณ)   แสดงว่าน้องบัวคำอยู่ที่หั้นแม่นก้อ ขะใจ พี่ ๆ
- (ยาย)   เออ...แม่นางบัวคำ เฮ้ย ก็นข้าวกินปลาเหี้ยพ่อง จะไปเมาฮักเมาหาเจ้า-
 สุวรรณ์จนปอเนื้อตัวเหี้ยวแห้งผอมไป กอนแม่นตัวเวรตัวกรรมแน่มันตึงปะกันอยู่
- (บัวคำ)   ยายเจ้า ถึงจาใด ๆ บัวคำก็กินข้าวน้ำบ่ลงแน่ม ใจของบัวคำก็ยังมีที่พี่เจ้าสุวรรณ
 อยู่
- (ยาย)   เอ้อ ขอเทพอารักษ์พระยาอินทร์ พระยาพรหมส่งฮู้เล็งหั้น ถ้าหากเจ้าสุวรรณ
 มีชีวิตอยู่แต่ในเมือง ขอจูงหื้อรีบเร็วไวมารับเอานางบัวคำเน้อ
- (ม้ากัณฐะ)   เอาเน้อ ๆ เจ้าสุวรรณที่จะลงที่นี่แล้วนา ระวังเน้อระวังตัวเน้อ
- (เจ้าสุวรรณ)   น้องบัวคำ ๆ
- (บัวคำ)   หา...เจ้าพี่สุวรรณ ๆ
- (ยาย)   เออ ๆ เจ้าสุวรรณแต่กา บ่าเตี่ยวนี้สององค์ท่านเจ้า มากอดพันกันแล้วก็สยบ
 สยบไปเหี้ยอย่างฮี้ นี้ม้ากัณฐะแก้วเต้าของเจ้าสุวรรณแม่นก้อ
- (ม้ากัณฐะ)   แม่นแล้วแม่เต้า
- (ยาย)   เออ...บ่าเตี่ยวนี้เจ้าสองคนก็สลบไสลไปเหี้ยแล้ว แม่เต้าจะสัจจะอธิษฐาน
 เอาดอกไม้ของหอม สัมปอัยสัมยฮี้ ขอมารดดอกเจ้าตัวคิงของเจ้าสุวรรณนางบัวคำจูงกลับ
 ฟันคนตัวคินมา เป็นผู้คนตั้งเก๋าเตือะ

(บัวคำ) ... (คนตรี) ... น้องตึงบ้านึก น้องตึงบ่ฝันว่า เขาจะได้เห็นกันแหมครั้ง มาหัน พี่เขาจนปอดทงสะหล้าง จิตก็ปอหวั่นใจก็ปอไหว กิดเต็งหาจนปอบได้กินข้าวอันโต นาย-
แม่ นาย ก็นหยังลงไปมันผิดใจเหลือขนาด ก็เจ้าสุวรรณพี่เจ้าได้ตวยหนึ่ง เป็นอย่างใดก็
อู้บ่ปากบอกเตอะ เพราะคนจบฉลาดเป็นน้อง เขาก็ใครรู้เสี่ยงอย่าง แหมก่า พี่จ่างกิด
เต็งหาน้องบัวคำก็นหยังตึงบ่ล่ำกิดเต็งหาพี่

(เจ้าสุวรรณ) นานูญพี่นิก พี่ตึงบ่ต่ายกิดเต็งหานายบัวคำตัวน้อง เดิม ๆ มันเมื่อก่อน ๆ
สุวรรณพี่ก็อสาสยหา บ่าเตี่ยวพี่ก็มาปะจนพบ เพราะพี่ตึงอนุโมทนา นาทำนนา กอนว่ามี
บุญญาหื้อมาพบน้องนาฏ กอนแม่นแน่แล้วตัวเวรตัวกรรม สองคนเขาบ่ได้พลัดบ่ได้พราก
ติใจพี่สุวรรณขนาดที่มาหันบัวคำของพี่ นอนา กอนนานูญบ่กานานูญบ่หลาย พี่ถ้าจะต่ายเมื่อ
ปีก่อน

(บัวคำ) บ่าเตี่ยวข้าเจ้าตึงสบายใจ นิกว่าพี่ต่ายไปบ่ปีกคืนแล้ว เป็นจิตเป็นจิตตึงบ่
ผ่องแผ้ว นิกว่าบ่หันแล้วพี่สุวรรณ เหมือนกัน บ่าเตี่ยวซู้ชกผัวชกตัวพี่มากมาตักจำความ
เสยเจ้าแม่ก่า มาหันหน้ากันใจดีเหลือเป็น มาปะพี่แล้วตึงบ่ทลหน้าหนี น้องก็เป็นใจดี
สะแข็งสะเจ็ง บัวคำมาปะใส่เป็น เขาก็ได้เอ็นจำความอู้พ่อง นอนาย มาปะกันแล้วพี่
จะหนีไป บ่เอ็นอู้อีนายบัวคำเขาผ่อง... (คนตรี) ...

เจรจา

(บัวคำ) เจ้าพี่สุวรรณเจ้า

(เจ้าพี่สุวรรณ) พี่ใจดีขนาดเลย

(บัวคำ) บัวคำก็ใจดีเจ้า ที่ได้ปะพี่อีกครั้งหนึ่ง เป็นอย่างใดมาอย่างใด พี่ต่ายไปแล้ว
บ่ใจกา พี่ยังมาคืนชีพได้

(เจ้าสุวรรณ) แม่นแล้ว เจ้าพี่ต่ายไป แต่ว่ามีพ่อฤาษีมาช่วยไว้ พ่อฤาษีได้ช่วยชุบชีวิตพี่คืนมา
หลังจากนั้นพี่ก็ได้ท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ จนเจ้าพี่จะไปตงหน้าต่าย ก็ได้มีนางเงือกมาช่วยไว้
แล้วก็น้องบัวคำบ่ดีโกรธหื้อ เจ้าพี่เน่อ ผลสุดท้ายเพราะความตึงามของเป็น ความโมกซ์ชิต
กันพี่บู่จะหาทาง เสือกได้อย่างใด พี่จึงได้นางเงือกมาเป็นเมียและหลังจากนั้นอยู่หันบ่เป็น
พี่ก็ท่องเที่ยวไปแหม จนกระทั่งไปถึง เมืองยักษีชื่อว่า เมืองกุมภกันทาศาพี่ก็ไปพบนางยักษี
แหมคนหนึ่ง นางยักษีบอกว่าพ่อของแกแก่เด่า แต่พี่ก็ได้เกี่ยวพาราศีเพื่อจะ เอาตัวพี่รอด

ผลสุดท้ายที่ไต้นางยักษ์มาเป็นเมียและที่หันนั้น พี่หนนางยักษ์กำกัญแจคอกมาไว้ พี่ก็นึกในใจว่าต้องเป็นพี่ม้ากัณฐะแน่ ๆ พี่ก็เลยล่องนางยักษ์ไปที่คอกม้า พอไข เสร็จแล้วพี่ก็ขึ้นขี่ม้ากัณฐะ พี่ม้ากัณฐะก็พามาที่นี้ละ น้องนางบัวคำ

(บัวคำ)   เอาเตื่อะเจ้าพี่สุวัณณ์ ไหน ๆ พี่เจ้าก็ได้เขาเป็นเมียแล้ว พี่ก็เป็นลูกพ่อจาย พี่ควรจะได้รับผิตชอบน้องจะบ่ว่าอะหยังสักอย่างเจ้า

(เจ้าสุวัณณ์)   แต่กา

(บัวคำ)   เอาอย่างอี้ดีกว่า เขาไปรับเอาเมียของพี่ ที่เป็นนางเงือกและนางยักษ์แล้วก็ไปลาพ่อฤาษี เขาค่อยกลับบ้านเมืองของพี่บิดกาเจ้า

(เจ้าสุวัณณ์)   พี่ก็คิดว่าอันเหมือนกัน เพราะว่าเจ้าพี่ก็เป็นห่วงเจ้าพ่อเจ้าแม่ ถ้าหากว่าน้องบัวคำใจดีอย่างอี้ พี่ก็จะไปขับเอานางเงือกกับนางยักษ์ตายน้อ

(บัวคำ)   ...(คนตรี)...ไปเตื่อะมันบ่อปอเป็นโยพร้อมกับแม่ยายนี้เล่า ไปตวยเอาเมียของเจ้าสุวัณณ์พี่เจ้า น้องหน้าตึงบ่ว่าอะหยัง ในเมื่อพี่เขาได้แล้ว ขอพี่แก้วจะไปตอดตุมบาง เฮยแม่กำ น้องตึงบ่ว่าหยังเมียเป็นสามเป็นสี่ เขาไปพร้อมแล้วน้องตึงบ่เสียใจ จะขอสักลายสักกำว่าอี้ น้องเขาไซไครบ่อกซี้ ขอแม่ยายนี้ไปอยู่จะไค้ก้อ หนตน เพราะว่าป็นนี้ก็แถมคนฮ้ปจนจ๋วย เหลือน้องกำ

(เจ้าสุวัณณ์)   อู้ถึงน้ำอก อู้ถึงน้ำใจตึงบ่มีไผมาเหมือนน้อง ก็เขาหาหันขึ้นล่อง ๆ จนไปตกแม่น้ำวังใส มีนางเงือกมาจ๋วยไว้ บ่ใจ้เป็นมนุษย์ บ่ใจ้เป็นคนไทย นายแม่เนียบ พี่ได้เป็นเมียขำเป็นนางเงือก จะว่าหมตมันก็บ่อปอไล ว่าหมตข้าวสารว่าหมตข้าวเปลือก ขอจะว่าพี่เลือกจะไปหานางเงือกหื้อมันตึงมันถูก นอนาย พี่มาเ็นดูจับอจับใจ นางยักษ์ก็ให้หาม้ากับเจ้าพี่...(คนตรี)...

เจรจา

(บัวคำ)   เจ้าพี่เจ้า บ่าเตียวนี้เขาก็ไต้นางเงือกมาแล้ว เขาก็ลวดไปหาศุภลักษณ์เมียของพี่ที่เป็นยักษ์บ่ดีกา

นั่นก็พี่ก็บ่อู้ว่าเป็นจะขบจะเคี้ยวจะกินพี่ก็บ่อู้ เพราะความแค้นของป็น แต่ในเมื่อเขากลับมาสารภาพผิตแล้วได้ไปขับเอาป็น ป็นก็คงจะบ่กินเขาเนาะ น้องบัวคำ

(บัวคำ)   เจ้า ไหน ๆ ศุภลักษณ์เป็นก็ตั้งชั๊กกี้ เป็นคงจะบ่่ากันเฮาเก้า...(คนตรี)...
 น้องศุภลักษณ์ สุวัฒน์ที่เจ้า เมินมาแต่เล้าบ่เห็นหน้าเห็นตา ศุภลักษณ์น้องก็กองหา พี่ยัง
 บ่มาฮับเอาน้องหน้า ทางพี่ ๆ เขาไปไหน จะไปทางใดน้องมาหมองโศกเศร้า ปอบ่
 อาลัยข้าเจ้าน้องหน้าเขาไปทางใด...(คนตรี)...น้องเขาก็ตั้งชั๊กกี้ ที่สุวัฒน์ที่เขาไปไหน
 ปอบ่เป็นห่วงปอบ่เป็นใย ปอบ่อาลัยศุภลักษณ์ข้าเจ้า พี่เขาไปเป็นไปตายจะไปที่ไหนปอบ่
 บอกน้องไว้...(คนตรี)...จิ้มแลนอ

เจรจา

(ศุภลักษณ์)   เจ้าพี่สุวัฒน์ ป่านนี้พี่จะไปเป็นไปตายอย่างใดก็บ่ฮู้
 (เจ้าสุวัฒน์)   น้องศุภลักษณ์ ๆ
 (ศุภลักษณ์)   หา ๆ เจ้าพี่ เจ้าพี่สุวัฒน์ อันนี้น้องบ่ได้ฝันไปกานี้
 (เจ้าสุวัฒน์)   น้องบ่ได้ฝันไป เจ้าพี่แต่ ๆ เหตุการณ์วันนั้นนา เจ้าพี่ต้องขอโทษน้องศุภลักษณ์

ตายเนื่อ

(ศุภลักษณ์)   น้องบ่ฮู้เลยว่าจะปะ เจ้าพี่แหมครั้งหนึ่ง
 (เจ้าสุวัฒน์)   ต้องปะแน่นอน
 (ศุภลักษณ์)   ศุภลักษณ์ ๆ ตีใจจาดนักเจ้า
 (เจ้าสุวัฒน์)   เจ้าพี่สุวัฒน์ก็ตีใจ อย่งใด ๆ น้องศุภลักษณ์ก็ฮักเจ้าบ่
 (ศุภลักษณ์)   เอ๊ะ...เจ้าพี่เขาไครมาตวยกาเจ้า
 (เจ้าสุวัฒน์)   อันนี้น้องบัวคำ
 (บัวคำ)   เจ้าพี่เจ้าไหน ๆ เขาก็ปะศุภลักษณ์กับนางเงือกแล้ว เขาก็ไปลาห่อฤาษีบ่ดี

กาเจ้า

(เจ้าสุวัฒน์)   น้องศุภลักษณ์เหตุการณ์นั้นมันยาวนานเลย เอาอย่างฮู้บ่ น้องศุภลักษณ์จะไป

ตวยพี่ได้ก้อ

(ศุภลักษณ์)   หา...เจ้าพี่หมายความว่าเจ้าพี่จะรับเอาศุภลักษณ์ไปอยู่ตวยกาเจ้า
 (ศุภลักษณ์)   แม่นแล้ว เรื่องราวต่าง ๆ นั้น เจ้าพี่จะเล่าให้ตั้งแต่ต้นจนปลายเลย
 (ศุภลักษณ์)   เจ้า ๆ
 (เจ้าสุวัฒน์)   ถ้าอย่างอัน ก็เตรียมครอบครัวไปตวยกันเลย

(เจ้าสุวรรณ์) ... (คนตรี) ... เขาจะไปด้วยกัน คนงามเมียแบ่งร่วมซ้อน ไปลาพ่อฤาษี
 เที้ยก่อน จะย่อนปีกชี้เก่าชี้หลัง ไบขอบพระคุณท่านจาตนัก ที่ได้จួយหื้อความสุขความบาน
 นาท่านนา หื้อตวยม้ายกับตึงเจ้าพี่ กิดทาทางพ่อฤาษีเจ้าพี่ตึงบ่ลิมเป็นได้ เป็นเคยช่วยชีวิต
 เจ้าพี่ไว้ เมื่อปางเดิมปางก่อน นานเน บ่ากองว่าลาเจ้าพ่อฤาษี โอกาสมีค้อยปะกันเหม
 ใหม่

ก็สามสี่คนเขาได้มาตวยกัน ก็พี่บัวคำข้าเป็นพี่เก่า ก็หมู่สุทั้งหลายได้เป็นลูกเป็น
 เต้า ข้าเจ้าขอไหว้พ่อฤาษี บ่ากองว่ามาถึงแล้วบ่หื้อคลาดแคล้วอะหยังโดยดี เฮย พ่อฤาษี
 เจ้าขอไหว้ขอฝาก ขอไหว้เตอะเจ้าพ่อฤาษี ลูกบุตรมานี้บ่บ่อยจิตใจก็อาศัยไผ่ห้อย น้อยน้อย
 ก็ขอไหว้ขอกราบ แหมงกำ ก็มาตึงสี่ ก็มาตึงสาม ปะเอากันไหว้เจ้าพ่อ... (คนตรี) ...

เจรจา

(เจ้าสุวรรณ์) น้องศุกลักษณ์ น้องนางบัวคำ ขอเข้ามาเฝ้า
 (นางทั้งสาม) ไหว้สาเจ้า เจ้าพ่อฤาษี ไหว้สาเจ้า
 (ฤาษี) ไหว้พระ เตอะลูกหลานเอ๋ย มีความสุข ความสบายเนื้อ
 (เจ้าสุวรรณ์) เตี้ยนี้เจ้าสุวรรณ์ ก็ได้ปะน้องนางบัวคำ ก็ได้พาเอาน้องศุกลักษณ์ น้องเงือก
 กลับ เมืองพาราณสี ข้าทั้งสามจึงจะมากกราบลาพ่อฤาษี
 (ฤาษี) เออ... สู้เจ้าทั้งหลาย จะบีกไปบ้านไปเมืองพาราณสีน้อ พ่อฤาษีก็มีอะหยัง
 มาฝากมาฝัง นอกจากกระบองเพชรนี้ เอาไปติดเนื้อติดตัวไปป้องกันข้าศึกศัตรู เอาไป
 เตอะเนื้อ
 (เจ้าสุวรรณ์) ก็ขอขอบคุณพ่อฤาษีจาตนัก ตัวข้าเองกับน้องนางทั้งสามก็ขอกราบลาพ่อฤาษี
 ก่อนเจ้า
 (บัวคำ) ลาก่อน เนื้อเจ้า
 (ฤาษี) อยู่ดีมีสุข เนื้อ
 (เจ้าสุวรรณ์) ... (คนตรี) ... เจ้าสุวรรณ์และน้องนางบัวคำ เขาจะบีกตวยกันพาราณสีเตี้ย
 ก่อนพร้อมทั้งศุกลักษณ์นางนึ่ง กับตัวนาง เงือกตวยลา สิบนิ้วจะยกขึ้นกราบสุวรรณ์ผมจะขอ
 ไหว้สา บทนี้จะขออำลาพ่อพระฤาษีไปก่อน

(ข้อความ)   มัน เป็นกลางปากกลางตง ข้าเจ้าคู่คนข้า เป็นละอ่อน ขอลาพ่อฤาษีไปก่อนแล้ว
น้องจักขอลาไป จะบีกไปเมืองไปบ้าน หนทางมันห่างตั้งไกล หมูอันตูดขี้หลายจะขอลาไป
จากก่อน...

บทขอร่วมสมัยของ คำมา แก้วทา (บางตอน)

อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

๑. สายลำน้ำแม่ปิง แม่ยิ่งว่าหยิ่งตึก มันยังบ่ลึกเหมือนกับหยิ่งหัวใจกลัวแต่ยายจะมี
ลับลมคมใน กลัวอายว่าบ่ตายเหมือนเก็บมัดใส่บ่ออก เพราะไข่แก้วน่องเป็นสาวบ้านนา วิชาปัญญา
ก็บ่ปอรอบคอบ กลัวแต่ยายจะมาจุมมาหรือกัอน้ำตาหยอดบ่ลง

๒. ถ้าว่าบ่จ่ายอายเขาซักข้า หื้อดินและฟ้ามาส่องรู้เล็งหัน เทพาอารักษ์หื้อได้เป็น
พยาน อายซักไข่แก้ว ไข่แก้วก็ซักอาย ถึงว่าโลกนี้มันจะแตกสลาย ไข่จะขอซักอายที่เป็นคนสุดท้าย

๓. บ่จ่ายสมัยไว้ใจยาก บางคนก็พูดมากแต่ว่าไรเหตุผล เชื่อบ่จ่ายจรจัด ร้ายเหลือ
สัตว์หน้าขน ถ้าเกิดปัญหาหลังคम्मันจ่างทำหื้อโลกแตก เป็นว่าความรักอยู่ที่ความพอใจ ลูกศิษย์จาว
แม่ใจก็ว่ามันบ่แปลก ถ้าแต่งงานแล้วกลัวไปเจอคนแฝก หัวอกจะแตกพังลง

๔. บ่จ่ายสมัยไว้ใจกันยาก บางคนก็พูดมากแต่ว่าไรเหตุผล เป็นลงข่าวตึงวันเรื่อง
ปัญหาหลังคम्म ถ้าเราเชื่อคำคนจ่างยะหื้อทุกข้มาซ้อน เชื่อบ่จ่ายจรจัด มันข้างไรเหตุผล ถ้าเกิด
มารหัวขนมันจ่างเหือคร่อน

๕. หากแม่นหัวใจไข่แก้วเป็นกระดาศ ปานนี้คงขาดธุลีเป็นผงเพราะรอยกริดข้า
เพราะน้ำมือคุณหัวใจฉันพูนเพราะมีรอยแตกร้าวย อายจะหื้อน้องข้าระกำไปถึงไหน เพราะน้ำมือ
ชายหื้อต้องเศร้า อยู่มาตึงวันหัวใจว่างเปล่าจะไปหื้อมันเศร้าตึงวัน

๖. หากแม่นหัวใจไข่แก้วถูกขยี้อายก็ตกอยถี้ ๆ ว่าน้องจะเจ็บแค่ไหน หัวใจปวดร้าวย
น้ำตาตกในเพราะหลงคารมมารยาบ้าไบ้ หมดลั่นกลั่นชากกำปากก็บ่หวานจะมีไผ่กัน เก็บไข่แก้ว
ไว้ใช้

๗. กรรมอันใดที่ทำหื้อแพ้งรัก น้ำตาไหลพรากร้องไห้ขึ้นขม เมื่อไข่แก้วน่องสิ้นสาวเก่า
ลงจะทิ้งหื้อตรมหลบลิ้นหนีหน้า โอ้วาสนาน้ำตาพอไหลชีวิตอื่นายเหมือนไฟลามป่า ความรักของชาย
สิ้นไรคุณค่าทำหื้อมิดฟ้ามีวมน

๘. ที่แรกคิดว่าจอมราชาญัตต์แต่ก็คือนายพราณาประหารใจ อันคุณค่าความรักเลยทำหื้อ
ผิดหวังหัวใจฉันพังยับเยินแตกฉ่า เมื่อน้องมาคิดไปถึงความหวังเหมือนเราอยู่ไกลกันคนละฟากฟ้า

๙. หัวใจเหมือนบาร์น้ำตาเหมือนเปียร์ ฉันดื่มจนเพลี่ยเปียร์เหมือนน้ำตา สีห้องหัวใจ
สิ้นไร้ราคา หัวใจเหมือนบาร์น้ำตาเหมือนเหล้า จะกินกับแก้วมั่ง เอาตามเปิงใจ ชีวิตอื่นายหัวใจ
มันเศร้า สมพรเมืองลับแลฮ้อง เพลงหัวใจน่าฟังแล้วมันก็เศร้าจ๋า

๑๐. หัวใจเหมือนบาร์น้ำตาเหมือนเปียร์ ฉันดื่มจนเพลี่ย เปียร์เหมือนน้ำตา สีห้องหัวใจ
สิ้นไร้ราคา หัวใจเหมือนบาร์น้ำตาเหมือนเหล้า ฉันเมาหัวซุนรักคุณกว่าใคร่ ชีวิตของน้องไข้อย่าง
จะอยู่เก่า

๑๑. ชีวิตไข้อย่างน้องเป็นสาวบ้านป่า มันตึงบ่มีค่ากลิ่นมันก็บ่หอม ชีวิตข้าเจ้าเปรียบเหมือน
ดอกพยอม แมงปุ้งมาดมลิ้ม ๆ เล่า ๆ ไข้อย่างเป็นดอกก่าหลังจะหอม บ่หือแมลงมาดมกั่วเกสร
มันจะเน่า ถ้าว่าบ่เชื่อคนเฒ่าบ่าแก่น้ำตาจะ เช็ดหัวเข้ากำลูน

๑๒. ข้าเจ้าเป็นดอกบัวกำลังจะบาน บ่หือมีมารสิ่งร้ายมาลูน เพราะข้าเจ้าเกิดมาเมื่อ
ลูนจ้างก็กั่วซุนดิน เรื่องกิเลสตัณหา ตกปางไปลูนกั่วได้กินน้ำตาจะ เสียหว่างขาดายละข้าอื่น้อง

๑๓. นาคี ๆ ควรใช้ข้าวปลูกพันธุ์ดี ข้าวปลูกไม่ดีมันจะ เสียที่นา เก็บเกี่ยวไปขายกั่วบ่
ได้ราคาเสียเวล่ำเวลาเสียที่นาเปล่า ๆ ยกไข้อย่างกินน้ำแม่ในจ้างบ่กั่วเสียใจให้คนแก่คน
เฒ่า กันว่าพ่อชายรักไข้อย่างข้าเจ้า จะไปหือมันเน่าตึงนา

๑๔. แม่หญิงที่ดีควรจะเอาผิวที่ดี เอาผิวบ่ดีมันจะ เสียหว่างขา ข้าวปลูกบ่ดีมันบ่มีราคา
อะยังสักน้อย แม่หญิงที่ดีควรเอาผิวที่ดีบ่หือจะ เสียหิฟรี ๆ หือบ่ค่อย

ประวัติผู้วิจัย

นางจันทร์เพ็ญ ขาดิพันธ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ ณ บ้านเลขที่ ๒ หมู่ ๑๗ ตำบลบาง อำเภอมือง จังหวัดพะเยา สำเร็จการศึกษา ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก เมื่อปีการศึกษา ๒๕๑๔

